Beykoz Üniversitesi Beykoz University
Sanat ve Tasarım Fakültesi Faculty of Art and Design

BORDERLESS/3

ecology now

III. DİSİPLİNLERARASI SANAT, TASARIM VE SOSYAL BİLİMLER ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

3rd INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY ART, DESIGN, AND SOCIAL SCIENCES SYMPOSIUM

May 13–14 Mayıs 2025

Bildiri Özetleri Kitabı
Abstracts e-Book

Editörler : Aylin Berna Zamandar Başoğlu,Erdinç Kaygusuz, Münür İpek

BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Beykoz Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi
3. Disiplinlerarası Sanat, Tasarım ve Sosyal Bilimler Uluslararası Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı
Beykoz University Faculty of Art and Design
3rd International Interdiciplinary Art, Design and Social Sciences Symposium Abstracts Book

Editörler / Editors
Arş. Gör. Aylin Berna Zamandar Başoğlu
Arş. Gör. Erdinç Kaygusuz
Arş. Gör. Dr. Münür İpek

Tasarım / Design
Doğa Erki

Kreatif Direktör / Creative Director
Bengisu Bayrak Shahmiri

e-ISBN
978-625-98004-6-2

Yayın Tarihi
Ağustos 2025

İletişim
Çubuklu, Vatan Cd. No:69, 34805 Beykoz/İstanbul
www.borderless.beykoz.edu.tr – borderless@beykoz.edu.tr
Tel: 0216 400 22 22 / Faks: 0216 4741256
Copyright © 2025

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak T. C.Beykoz Üniversitesi'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının yazılı izni olmaksızın elektronik veya mekânik, fotokopi, kayıt vb. bir bilgi saklama, erişim sistemi yolu ile çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satışa sunulamaz. Bu kitap, Beykoz Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi 1. Disiplinlerarası Sanat, Tasarım ve Sosyal Bilimler Sempozyumu bildiri özetlerinden derlenmiş olup metinlerde yer alan her tür görüş ve düşüncenin sorumluluğu bildirinin yazarına aittir.

Beykoz Üniversitesi Beykoz University
Sanat ve Tasarım Fakültesi Faculty of Art and Design

BORDERLESS

ecology now

III. DİSİPLİNLERARASI SANAT, TASARIM VE SOSYAL BİLİMLER ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

3RD INTERNATIONAL INTERDISIPLINARY ART, DESIGN AND SOCIAL SCIENCES SYMPOSIUM

May 13–14 Mayıs 2025

Bildiri Özetleri Kitabı
Abstracts e-Book

Bilim Kurulu Scientific Advisory Committee

Prof. Dr. Abdulrezak ALTUN (Taiwan National Chengchi University)
Prof. Dr. Ayhan BİBER (İstanbul Arel Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe Nilay EVCİL (Beykent Üniversitesi)
Prof. Dr. Banu İnanç UYAN DUR (Işık Üniversitesi)
Prof. Dr. Burak ÖZÇETİN (Bilkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Dilek KUT (Bursa Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Eva ŞARLAK (Işık Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülay ZORER GEDİK (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Lerzan ÖZER (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. Nazan HAYDARİ PAKKAN (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Prof. Dr. Oğuz MAKAL (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkal Barış ÖZTÜRK (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. Pınar GEDİKKAYA BAL (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Prof. Dr. Pınar Seden MERAL (Beykoz Üniversitesi)
Prof. Dr. Serpil ÇAKIR (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Şen YÜKSEL (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeynep ÖZARSLAN (Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Aslı Kotaman (Bochum/CAIS Research For The Digital Age)
Doç. Dr. Aysun Eyrek Keskin (Fenerbahçe Üniverstesi)
Doç. Dr. Ayşe Kurşuncu (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Doç. Dr. Ayşegül AKAYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Doç. Dr. Begüm Aylin ÖNDER (İstanbul Arel Üniversitesi)
Doç. Dr. Burak DELİER (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Celil ÜNAL (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Dr. Derya ADIGÜZEL ÖZBEK (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Doç. Dr. Emin TOKSÖZ (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
Doç. Dr. Emre Ahmet SEÇMEN (Beykoz Üniversitesi)
Doç. Dr. Esra YILDIZ (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Doç. Dr. Gizem PARLAYANDEMİR (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Gonca YILDIRIM ÖGE (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Doç. Dr. Güven ÖZDOYRAN (İstanbul Arel Üniversitesi)
Doç. Dr. İlkay YILMAZ (Başkent Üniversitesi)
Doç. Dr. İlknur DOĞU ÖZTÜRK (Doğuş Üniversitesi)
Doç. Dr. Kenan DUMAN (İstanbul Arel Üniversitesi)
Doç. Dr. Levent SOYSAL
Doç. Dr. Merva KELEKÇİ OLGUN (Beykoz Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer Emre YAVUZ (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Doç. Dr. Özen BAŞ (Bilkent Üniversitesi)
Doç. Dr. Özlem ÖZKAN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Doç. Dr. Pınar GÜZELGÜN (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Remziye KÖSE ÖZELÇİ (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Doç. Dr. Sertaç KAYA (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Doç. Dr. Şirin ÖZGÜN (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Ümmühan MOLO (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Zeynep KOÇER GÖZTEPE (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ahu Samav UĞURSOY (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali Aşur DELEN (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Anday TÜRKMEN (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Anıl SAYAN (Beykoz Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Aslı Pınar BİKET (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Bihter Erdem OKUMUŞ (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Burhan KILIÇ (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Can ÖZAL (Trakya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Can AYTEKİN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Canan ERGÜN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cihan OĞUZ (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Derya SU (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Derya ÜLKER (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Nazlı AKOVA (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Emre ZEYTİNOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Füsun Deniz ÖZDEN (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökçe SÖZEN (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AYDIN (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gülce DÖLKELEŞ (Mudanya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gülfem Bank KAYA (Özyeğin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah KARYAĞDI (İstanbul Beykent Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hayri AĞAN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İrem AYAN DANACILAR (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mathew TODRES (University of Wollongong Australia)
Dr. Öğr. Üyesi Melek Feride ÇELİK (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mergül Saraf YILDIZOĞLU (Rumeli Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Orhan GÖZTEPE (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nina KOLL (Utrecht University)
Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZER (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Onur SESİGÜR (Kadir Has Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Orkun YÖNTEM (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÇAPAN ÖZEREN (Maltepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Robert O. BEAHRS (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sedef ACAR (İstanbul Topkapı Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Selami İNCE (Şırnak Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Selcen Nur ERİKÇİ ÇELİK (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Selen HALEFOĞLU (Maltepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Selen ÇALIK BEDİR (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Selva BAŞÇI (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Serap BOZKURT (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Serkan KARATAY (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevil BEKTAŞ DURMUŞ (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şevket Cem ONAT (Yeditepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tetiana MÜSEVİTOĞLU (İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tuba DEMİRCİ (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Türkan HARMANBAŞI (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk TÖRÜN (İstanbul Arel Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yeter BERİŞ (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep BİNGEL (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KUNT (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Ahmet KANILMAZ
Dr. Burak Dervişoğlu
Dr. Burak UZUN
Dr. Cansu PARLAK
Dr. Sevtap ELMAS

Düzenleme Kurulu Organising Committee

Düzenleme Kurulu Başkanı Organising Committee Chair

Prof. Dr. Bengisu BAYRAK SHAHMİRİ (Beykoz Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Dekanı)

Düzenleme Kurulu Üyeleri Organising Committee Members

Doç. Dr. Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Banu Burçin ÖZTUNÇ (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Serap NAZIR (Beykoz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AYDIN (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Aylin Berna ZAMANDAR BAŞOĞLU (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Ayşenur ERTEN (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Betül ÖZ (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Erdinç KAYGUSUZ (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Feyza ASLAN (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Münür İPEK (Beykoz Üniversitesi)
Arş. Gör. Setenay GÜLTEKİN (Beykoz Üniversitesi)

Davetli Konuşmacı Keynote Speaker

Beral MADRA
Curator, Art Critic, Author

içindekiler

ANTROPOSEN ÇAĞI VE DEĞİŞEN EKOSİSTEM BAĞLAMINDA "LAND ART" ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA....12
İzel Ateş YILDIZ, Derya MERİÇ, Yüksel ŞAHİN
ATIKLARIN ROLYEFİK DOKU İZLERİNİN SOFRA SERAMİKLERİNDE YÜZEY TASARIM ÖGESİ OLARAK KULLANIMI VE YENİ ÖNERMELER....13
Muhammed ARSLAN, Demet HANCI, Aysun ERZİNCAN, Nurcan YILDIZ
ATIK MALZEMENİN ESTETİK EVRİMİ: HEYKELTIRAŞIN GEÇ KAPİTALİZM VE ATIK KÜLTÜRÜ İÇERİSİNDE ANLAM ARAYIŞI....14
Tufan AKYOL
BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA TERCİHLERİ VE GÜVEN ALGISI: ÇEVRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HABERLERİNDE GELENEKSEL VE DİJİTAL MEDYANIN ROLÜ....15
Serap BOZKURT, Nisanur DEMİRAL
BİTCOİN MADENCİLİĞİNDE YENİLENEBİLİR ENERJİ SÖYLEMİNİN TANITIM ARACI OLARAK KULLANIMI: EL SALVADOR ÖRNEĞİ....16
Münür İPEK
BİYO-SANAT VE SPEKÜLATİF TÜRLER: NERGİZ YEŞİL'İN EKOLOJİK YAKLAŞIMI....17
Melek Feride ÇELİK
CLIMATE CHANGE AS A QUESTION OF GLOBAL JUSTICE....18
Özlem DENLİ
ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA EKOLOJİK SÖYLEM....19
Nagihan GÜMÜŞ AKMAN
ÇEVRECİ REKLAM KAMPANYALARI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TASARIM UYGULAMALARI....20
Duygu AKTAŞ DURMUŞ
ÇEVRESEL KAYGILAR BAĞLAMINDA TURİZM ALANYAZININA YENİ YAKLAŞIMLAR: EKOFOBİ TURİZMİ VE EKOFOBİK TURİST....21
Muhammed BEKCİ
ÇEVRE TEMALI OYUNLARIN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE BİLİNCİ KAZANMALARINA YÖNELİK ETKİSİNİN İNCELENDİĞİ BİR EYLEM ARAŞTIRMASI....22
Kübra Nur KIZARMAZ, Emine Gülhan BAKIRDERE
ÇEVRİMİÇİ REKABETÇİ OYUNLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET STEREOTİPLERİ VE MEME KÜLTÜRÜ: MARVEL RİVALS ÖRNEĞİ....23
Sena Elif ÖZKAN
ÇOKLU ÖZNELLİK İLİŞKİLERİ İLE ALTERNATİF BİR SINIR OKUMASI: ara.da.lık....24
Betül TAŞ, Esra Nur GÜNDÜZ
DIGITAL GAMES AND ENVIRONMENTAL JUSTICE: EXAMINING ECOLOGICAL INEQUALITIES THROUGH ATLUS GAMES....25
Özgür Bulut GÜMRÜKÇÜ
DİJİTAL MEDYADA YAPAY ZEKA DESTEKLİ GÖRSEL DEZENFORMASYON: DOĞAL AFETLER VE ÇEVRE BİLİNCİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ....26
Muhammed Salih KARA, Murat KARA
DİJİTAL OYUNLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FARKINDALIĞINA KATKISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: POKEMON GO VE MINECRAFT ÖRNEKLERİ....27
Yasemin KAYABAŞI

contents

DİSTOPİK BİLİM KURGU SİNEMASINDA EKOLOJİK VANDALİZMİN MEKANSAL YANSIMALARI....28
Anday TÜRKMEN
DÜŞÜK ENERJİLİ RENK PALETLERİ YOLUYLA SÜRDÜRÜLEBİLİR GÖRSEL İLETİŞİM....29
Mukaddes ÇETİN BÜYÜKTUNCA
ECOLOGY, GENDER, AND SURVIVAL:
ART AS A TOOL FOR ECOLOGICAL AND FEMINIST CRITIQUE....30
Bengisu BAYRAK SHAHMIRI
EKOLOJİK SANAT ÇERÇEVESİNDE HELEN MAYER HARRİSON VE NEWTON HARRİSON'IN SANAT PROJELERİ....31
Sümeyye CANDAN
EKOLOJİK SANATIN HAFIZASI:
FOTOĞRAFIN KALICILIĞI VE AGNES DENES....32
Mert Çağıl TÜRKAY
EVCİL DÜZELTMELER:
DOĞAYLA YENİDEN BAĞ KURMA ÜZERİNE....33
Aytuna CORA
FEMİNİST POLİTİK EKOLOJİ YAKLAŞIMINDA SOL POPÜLİST STRATEJİNİN İZLERİNİ SÜRMEK:
DEM PARTİ'NİN 2024 KADIN SEÇİM BİLDİRGESİ ÖRNEĞİ....34
İsmail Uğur AKSOY
GASTRONOMİ TURİZMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR ALTERNATİFLER:
ALGLER DENİZ OTLARI....35
Nur ERTÜRK
GENDERED EXPLOITATION OF RELATIONAL SPACE:
A POETİC AND ECOLOGICAL CRITIQUE IN INTIMATE RELATIONSHIPS....36
Eva KARSAITI
GLOBAL MARKALARIN ÇEVRESEL SORUNLAR DOĞRULTUSUNDA GELİŞTİRDİĞİ YEŞİL STRATEJİLER....37
İrem HAKSEVER, Özden PEKTAŞ TURGUT
GÖRSEL DİRENİŞ:
HAYVAN HAKLARI VE EKOLOJİK ADALETİN SANATSAL İFADESİ....38
Banu Burçin ÖZTUNÇ
GRAFİK TASARIMCILARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEKTEKİ ROLÜ....39
İrem GÜRSÜ, Özden PEKTAŞ TURGUT
GREENWASHING:
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA....40
Pınar Seden MERAL, Ahu SAMAV UĞURSOY
HAYAO MİYAZAKİ ANİME FİLMLERİNDE ÇEVRESEL ANLATILAR VE SOSYAL SORUMLULUK:
SATOYAMA VE SATOUMİ KAVRAMLARI....41
Lale AMANMUHAMMEDOVA, Serap BOZKURT
KIRILGAN BAĞLAR, DİRENÇLİ AĞLAR:
KEDİ BEŞİĞİ VE AKTÖR-AĞ TEORİSİ ÜZERİNDEN İLİŞKİSEL BİR YAPI OLARAK EKOLOJİ....42
Serengül ŞARLI
KONUTTA ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTTIRMA VE TÜKETİM SÜREÇLERİNİ ALTERNATİF KAYNAKLARLA DESTEKLEYECEK
BİR MEKANİZMA ÖNERİSİ İLE TASARIM SÜRECİNE ADAPTASYONU....43
Selcen Nur ERİKÇİ ÇELİK

içindekiler

MEDYA SANATINDA EKOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR PRATİKLER....44
Didem TOY
MİMARİ METAMORFOZUN EKOLOJİK VE SOSYAL BOYUTLARI:
TERSİNE KÖKLENME ÖRNEĞİ OLARAK TORRE DAVİD....45
Feyza ASLAN
NİLÜFER BELEDİYESİ'NİN "İKLİM YILI" KAPSAMINDA ÇOCUK KATILIMINA DAYALI İKLİM SÖZCÜLERİ OLUŞUMU:
İÇERİK VE UYGULAMA SÜREÇLERİNİN ANALİZİ....46
Sabiha SEVGİ
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE EKOLOJİK FARKINDALIĞI GELİŞTİRMEDE GRAFİKSEL ÖĞRENME:
KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM....47
Merva Kelekçi OLGUN
PET ŞİŞELERDEN AYDINLATMA ELEMANINA DÖNÜŞÜM ATÖLYESİ....48
Merve Varol CAN
POST-HÜMANİST EKOLOJİLER VE TEKNOLOJİK HAFIZA:
DİJİTAL OYUNLARDA DOĞANIN YENİDEN İNŞASI....49
Aylin Berna ZAMANDAR BAŞOĞLU
POST-HÜMANİZM VE KUİR EKOLOJİ BAĞLAMINDA AGNES QUESTIONMARK'IN SANATSAL PRATİĞİ....50
Elçin ACUN
SANAT EĞİTİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMINDA KÖMÜR KALEM YAPIM UYGULAMASI....51
Mustafa TUNÇ
SANAT ESERİ OLARAK ELEKTRİKLİ OTOMOBİL VE YENİDEN JAGUAR OLUŞ ÜZERİNE EKOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME....52
Nihan AYTEKİN
SANAYİ TOPLUMUNDA SANAT:
TEKNOLOJİ, DOĞA VE RADİKAL ESTETİK ÜZERİNE BİR ELEŞTİRİ....53
Gökçe SÖZEN
SERAMİK SANATINDA ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK....54
Ayşe YEREBAKAN, Ezgi HAKAN
SERAMİK SANATINDA DOĞA VE RUHSAL BİRLEŞİM....56
Didar Ezgi ÖZDAĞ
SHIFTING PERSPECTIVES:
THE POWER OF ACTIVIST PHOTOGRAPHY IN ADDRESSING THE ENVIRONMENTAL CRISIS....58
Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH
SINIRLARIN ÖTESİNDE:
SANAT, EKOLOJİ VE İNSAN-DOĞA BAĞLANTISI ÜZERİNE....59
Fırat ARAPOĞLU
SIMONA KOSSAK VE BİALOWİEZA ORMANI....60
Füsun Deniz ÖZDEN
SONİFİKASYON VE ÇOK DUYULU TASARIM:
EKOLOJİ, ERİŞİLEBİLİRLİK VE TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM İÇİN BİR KÖPRÜ....61
Murat KARA
SÜRDÜRÜLEBİLİR DİJİTAL TASARIMDA ENERJİ TASARRUFU VE VERİMLİLİK STRATEJİLERİ....62
Furkan UZUN
SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİ: ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİNE GENEL BAKIŞ....63
Serap NAZIR

contents

SÜRDÜRÜLEBİLİR İÇ MEKAN TASARIMINDA TERMAL KONFOR VE DOĞAL HAVALANDIRMA İLİŞKİSİ....64
Nedim ALİCİ
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMINI DÖNGÜSEL EKONOMİ VE MİMARİ TASARIM İLİŞKİSİ İLE DEĞERLENDİRME....65
Burcu KISMET CONK
SÜRDÜRÜLEBİLİR TEKSTİL TASARIMI VE EKOLOJİK SORUMLULUK....66
Leyla AKSOY GÜLEN
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜN TASARIMLARININ CMF TASARIMI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ....67
Elmas Merve ÖZYURT
SÜRDÜRÜLEMEZ 'SÜRDÜRÜLEBİLİR' YAPILAR, MİMARİDE GREENWASHING KAVRAMI....68
Hazal ŞENTÜRK
TÜRKİYE'DE COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLERİN BÖLGESEL DAĞILIMI VE EKOLOJİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME....69
Ayşenur ERTEN MARAZ
TÜRKİYE'DE HALKIN ENERJİ POLİTİKALARINA KATILIMI:
HABERMAS'IN KAMUSAL ALAN KURAMI ÇERÇEVESİNDE BİR DEĞERLENDİRME....70
Alican ÖZER
8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KUTUPLARDAKİ KİRLİLİĞE DİKKATLERİNİ ÇEKMEK VE KÜRESEL ÇEVRE PROBLEMLERİNE KARŞI DUYARLILIK GELİŞTİRMELERİNİN SAĞLANMASI....71
Handan HANEDAR

sözlü bildiri

ANTROPOSEN ÇAĞI VE DEĞİŞEN EKOSİSTEM BAĞLAMINDA "LAND ART" ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

İzel Ateş YILDIZ*, Derya MERİÇ**, Yüksel ŞAHİN***

ÖZ

İçinde bulunduğumuz dönem Antroposen Çağı olarak adlandırılmaktadır. Bu çağın yaşamın her alanına olan etkileri, farklı disiplinler tarafından sorgulanmaya başlanmıştır. Sanatçılar da insan eliyle bozulan ekosisteme dikkat çeken çalışmalarıyla Antroposen çağını yorumlamışlar, çeşitli sanat hareketlerinin ortaya çıkmasında etkili olmuşlardır.

Antroposen kelime kökü olarak insan anlamına gelen "anthropo" ve dönem anlamına gelen "cene" kökünün birleşmesinden meydana gelmektedir. Çağın başlangıcı konusunda tartışmalar devam etse de yapılan çalışmaların genelinde insan etkisine dikkat çeken tarihsel olaylara vurgu yapılmakta, doğayı tanımlarken insandan bağımsız olarak gerçekleşen tüm doğal unsurlardan bahsedilmektedir.

Antroposen çağına, I. Endüstri devrimi sonrası ortaya çıkan kentleşme, yanlış tarım uygulamaları, toprak erozyonu, çeşitli gaz döngülerindeki değişimler, küresel ısınma, habitat ve tür kaybı gibi gezegene kalıcı etkiler bırakabilecek ekolojik tahribatların zemin hazırladığı düşünülebilir.

Ekosistemdeki değişimler, bu sebeple meydana gelen farkındalıklar ve dolayısıyla kaygılar, sanatçılar için bir ilham ve etkileşim alanına dönüşerek çeşitli sanat hareketlerine konu olmuştur. Bu sanat hareketlerinde temel alınan ve vurgulanan bu konular Land Art olarak adlandırılan sanat hareketinin de temellerini atmıştır.

Alan yazında Land Art, Toprak Sanatı, Arazi Sanatı, Yeryüzü Sanatı, Çevre Sanatı, Ekolojik Sanat gibi çok çeşitli adlandırmalarla karşımıza çıkan bu hareket, doğayı görünür kılarak çevre bilinci oluşturmayı amaçlamıştır. Bozulan ekosisteme dikkat çeken sanatçılar eserlerinde yeniden canlandırma ve iyileştirme kavramlarının da altını çizerek doğayı sanatın eylem alanı haline getirmişlerdir. Terk edilmiş alanlar, bataklıklar ve çöplükler gibi alanlarda ekosistem oluşturmayı hedefleyen sanatçılar çeşitli projelerle bu fikirlerini hayata geçirmiştir.

Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada, alan yazın taramalarından elde edilen veriler ışığında "Land Art" hareketini benimseyen sanatçıların uygulamaları üzerinde durularak, Antroposen Çağı ve bozulan ekosisteme yönelik yaklaşımları incelenmektedir.

Derleme niteliğindeki bu araştırmanın sonucunda, günümüzde insanın giderek doğaya yabancılaştığı üzerinde durularak, çevre bilincini sanat aracılığı ile aktarmaya çalışan Land Art sanatçılarının, eylemleri ile farkındalık yaratarak uzun vadede çözüm odaklı bakış açıları sunma gayreti içinde oldukları belirtilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Land art, antroposen çağı, ekolojik sanat, ekolojik denge, çevresel sanat.*

* Araştırma Görevlisi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, ORCID: 0009-0005-9085-9988, izelatesyildiz@eskisehir.edu.tr
** Doktor Öğretim Üyesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7100-8056, deryameric@eskisehir.edu.tr
*** Profesör Doktor, Eskişehir Teknik Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-3187-3560, yükselsahin@eskisehir.edu.tr

sözlü bildiri

ATIKLARIN ROLYEFİK DOKU İZLERİNİN SOFRA SERAMİKLERİNDE YÜZEY TASARIM ÖGESİ OLARAK KULLANIMI VE YENİ ÖNERMELER

Muhammed ARSLAN*, Demet HANCI**, Aysun ERZİNCAN***, Nurcan YILDIZ****

ÖZ

Günümüzde artan çevresel sorunlar, sanatçıları ve tasarımcıları sürdürülebilir çözümler aramaya yönlendirmektedir. Bu bağlamda, atıkların sanatsal üretimde kullanılması hem çevreye duyarlı bir yaklaşım hem de estetik açıdan zengin sonuçlar sunmaktadır. Sürdürülebilir tasarım kavramı, ekolojik ve sosyo-kültürel etkileriyle dikkat çekmekte; endüstriyel tasarım, grafik tasarım ve seramik tasarımı gibi çeşitli disiplinlerde uygulanmaktadır. İnsanların doğayla olan etkileşimleri ile birlikte yaşanan tahribatlar 20. yüzyılın sonlarında fark edilmeye başlanmış ve çevre sorunları global bir mesele haline gelmiştir. Bu nedenle, çevresel bilinç oluşturmak ve gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak için çeşitli girişimler önem kazanmıştır. Sanatçılar ve tasarımcılar da bu konuya sosyal mesajlarla dikkat çekerek sürdürülebilirlik çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Atıkların sanatsal süreçlerde değerlendirilmesi, çevresel duyarlılık ve estetik zenginlik açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Literatür taraması ile, atıkların sanatta kullanımının tarihsel gelişimi Romantizm'den Pop Art'a kadar farklı akımlar üzerinden analiz edilmiştir. Özellikle, Courtney Mattison, Kate Macdowel ve Antoni Gaudí gibi sanatçıların eserleri üzerinden atık malzemelerin iklim değişikliği ve geri dönüşüm konularına dikkat çekme potansiyeli vurgulanmıştır. Bu araştırma, atığın sofra seramiklerindeki rolünü cam, metal, plastik gibi farklı türler özelinde detaylandırmakta; her türün görsel etkileri ve tasarım olanakları açıklanmaktadır. Bu kapsamda sanat ve tasarım açısından ortaya çıkartılan eserler ve ürünler incelenmiş, elde edilen veriler doğrultusunda sofra seramiği yüzey dekor tasarımı olarak 5 adet özgün plastik, kâğıt, metal, cam ve organik atıklardan yola çıkılarak sofra seramiği yüzey tasarımı hazırlanmıştır. Hazırlanan özgün sofra seramiği yüzey dekor tasarımları, atık malzemelerin görsellerinin kullanımının sofra seramiklerine sadece farklı bir bakış açısı kazandırmakla kalmadığını, aynı zamanda tüketicilerin dikkatini çevresel sorunlara çekerek geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik kavramlarının gündemde tutulmasına katkı sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Atık, sürdürülebilirlik, geri dönüşüm, sofra seramiği, yüzey dekor tasarımı.

* Bağımsız Araştırmacı, KERAMİKA, muhammedarslan@keramika.com.tr
** Bağımsız Araştırmacı, KERAMİKA, demetparlak@keramika.com.tr
*** Bağımsız Araştırmacı, KERAMİKA, tasarim@keramika.com.tr
**** Bağımsız Araştırmacı, KERAMİKA, tasarim2@keramika.com.tr

sözlü bildiri

ATIK MALZEMENİN ESTETİK EVRİMİ: HEYKELTIRAŞIN GEÇ KAPİTALİZM VE ATIK KÜLTÜRÜ İÇERİSİNDE ANLAM ARAYIŞI

Tufan AKYOL*

ÖZ

Atık terimi, "çöp", "artık" gibi ifadeleri içine alarak tipik olarak işlevini yitirmiş şeylere atıfta bulunur. Ancak Sanayi Devrimi'yle gelişen üretim ve tüketim süreçleri atık kavramını dönüştürmüştür. Atık, bir çöp nesnesinden ziyade kültürel bir temsil niteliği kazanmıştır. Bundan dolayı atığı yalnızca bir çöp olarak değerlendirmek, kelimenin zengin anlamını daraltmaktadır. Bu bildiri, atık kültürü ve heykel sanatında atık malzeme kullanımını estetik ve ekonomik boyutlarda incelemeye alacaktır. Bu bağlamlar içerisinde heykellerinde atık malzeme kullanan Armand Pierre Fernandez, Thomas Hirschhorn, Peter Buggenhout gibi sanatçıların eserleri değerlendirilecektir.

Susan Signe Atığın Estetiği makalesinde atık kavramını incelerken Batı'nın çöpü 'öteki' olarak kodladığını ifade eder. Sınıfsal düzeyde doğaya ve kente yayılan atık, herkes için eşit değerde değildir. İklim kriziyle birlikte gündemde olan konulardan "İklim Adaletsizliği", temelinde atığın sınıfsallaştığını açıkça ortaya çıkarmaktadır. Jo Littler'in şu ifadesi burada destekleyicidir: "Tüketim kültürü çalışmalarında, atık ve çöpler, savurgan Batılı politikaların sürdürülemezliğinin göstergeleri olarak işaretleniyor" (Littler, 2008). Tüm bu yaşanan iklim adaletsizliği, sanat pratiklerine de etki etmektedir. Bu noktada Patricia Yaeger'in ifadesine bakılabilir: "Çöp ekolojisi ve çöpün estetize edilmesi mantığa aykırı görünse de devasa çöplükler yoksulları yutuyor, sanatçılar ve mimarlar dünyanın hurdalıklarını kendi hurdalıkları olarak benimsemişlerdir" (Yaeger, 2008). Atık ürünlerin sanatsal bir üretimin malzemesi olarak kullanılması aslında doğal olarak da atığı görülebilir hale dönüştürmektedir. Susan Signe Atığın Estetiği makalesinde Charles Baudelaire'in kötülük çiçekleri şiirinden söz eder: "Baudelaire şairi 'paçavra toplayıcısı' (chiffon- nier) olarak nitelendirmiştir. Şairin görevi, ödevi ve etik yükümlülüğü, Baudelaire'in 'karışık kusmuk' olarak adlandırdığı insanlık içinde hepimizi kaydetmek ve tanımaktır" (Morrison, 2013). Baudelaire göre şairler maddiyata karşı bir kimlik oluşturma çabası içinde olmalıdır. Signe'ın aktardığı çöpten beslenen şair imgesi, atık ürünlerden esinlenen heykeltıraş imgesiyle koşutluk içindedir. Bundan dolayı sanat eserinde atık malzeme kullanımı yalnızca "iklim krizine" yönelik aktivist/çevreci bir tutum olarak değerlendirmemek gerekir. Geç kapitalizm içerisinde sisteme dahil olamayan insanlar da işlevsizleşerek atık haline gelmiştir. Zygmunt Bauman göre, modernitenin, yani sistemin düzenleme gücünün artmasıyla birlikte, "fazlalıklar" yani işlevsiz kalan insanlar da sistemin "atıkları" haline gelmiştir. Günümüzde göreceli yoksulluk, işsizlikler düşünüldüğünde, kapitalist sistemin işsizleri üretime dâhil olamamış atıklar olarak kodladığını söylemek mümkündür (Bauman, 2004). Bauman modern üretim modelinin aynı zamanda insanları işlevsiz hale yani kendi ifadesiyle atığa dönüştürdüğünü söylemektedir. Sisteme uyum sağlayamayan her şey çöptür, yani atıktır. Bundan dolayı da atık malzeme kullanımı toplumda değersizleştirilen, göz ardı edilen, dışlanan unsurların, yani "Öteki"nin öyküsünü anlatmak şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Atık, Geç Kapitalizm, Ekoloji, İklim Adaletsizliği, Heykel.

Kaynakça:

Bauman, Z. (2004). Wasted lives: Modernity and its outcasts
Littler, J. (2008). Radical Consumption: Shopping for Change in Contemporary Culture. London: McGraw-Hill Education.
Morrison, S. S. (2013). Waste Aesthetics: Form as Restitution. Interdisciplinary Studies in Literature and Environment, 20(3), 464–478.
Yaeger, P. (2008). Editor's Column: The Death of Nature and the Apotheosis of Trash; Or, Rubbish Ecology. PMLA, 123(2), 321–339.

* Doktora Öğrencisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-2036-3223, tfnakyl@gmail.com

sözlü bildiri

BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA TERCİHLERİ VE GÜVEN ALGISI: ÇEVRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HABERLERİNDE GELENEKSEL VE DİJİTAL MEDYANIN ROLÜ

Serap BOZKURT*, Nisanur DEMİRAL**

ÖZ

Günümüzde medya, bireylerin gündemi takip etme, bilgi edinme ve toplumsal meselelere dair farkındalık geliştirme süreçlerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Geleneksel medya araçlarının yanı sıra dijital medya platformlarının hızla yaygınlaşması, özellikle genç bireylerin haber kaynaklarına erişim biçimlerini ve bu kaynaklara duydukları güveni önemli ölçüde dönüştürmüştür. Çevre ve sürdürülebilirlik gibi küresel öneme sahip konulara dair bilgi akışının hangi mecralar üzerinden gerçekleştiği ve bu mecralara ne ölçüde güvenildiği, medyanın toplumsal etkisini anlamak açısından kritik bir alan oluşturmaktadır.

Bu araştırma, Beykoz Üniversitesi öğrencilerinin geleneksel ve dijital medya kullanım alışkanlıklarını ve bu medya türlerine duydukları güven düzeylerini incelemektedir. Çalışma, öğrencilerin gündem, ekonomi, kültür-sanat, teknoloji ve özellikle çevre ve sürdürülebilirlik gibi çeşitli konularda hangi medya araçlarını tercih ettiklerini ve bu tercihlerinin güven algılarıyla nasıl ilişkilendiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır.
Araştırmanın evrenini Beykoz Üniversitesi öğrencileri oluşturmakta olup, örneklem bu evrenden gönüllü olarak katılım sağlayan öğrencilerden oluşmaktadır. Beykoz Üniversitesi öğrencileri, farklı disiplinlerden gelmeleri ve hem geleneksel hem dijital medyayı aktif kullanmaları nedeniyle örneklem olarak tercih edilmiştir. Çalışmada anket yöntemi kullanılarak nicel veri toplanmış ve katılımcılara medya tüketim alışkanlıkları, farklı medya türlerine yönelik güven algıları ve çevre ile sürdürülebilirlik konularında bilgi edinirken hangi medya kaynaklarını daha güvenilir ve inandırıcı bulduklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir.

Çevre ve sürdürülebilirlik konuları günümüzün önemli toplumsal meseleleri arasında yer almaktadır. Öğrencilerin bu konularda hangi medya kanallarına yöneldiği ve hangi kaynaklara daha fazla güven duyduğu, medyanın kamuoyunu bilgilendirme ve farkındalık yaratma işlevi açısından kritik bir öneme sahiptir. Araştırma bulgularına göre, çevre ve sürdürülebilirlik içerikleri hem geleneksel (%11,5) hem de dijital medyada (%17,5) en az takip edilen başlıklar arasında yer almaktadır. Bu, dijital medyanın çevresel konuların yayılımında daha etkin olsa da hâlâ yeterince ilgi görmediğini göstermektedir. Güven düzeyi açısından da benzer bir tablo söz konusudur; katılımcıların yalnızca %12,2'si geleneksel, %17,6'sı ise dijital medyadaki çevre/sürdürülebilirlik içeriklerine güven duymaktadır. Ancak dikkat çekici bir bulgu, öğrencilerin %62,5'inin çevreyle ilgili bilgi edinmede sosyal medyayı güvenilir bulduğunu ifade etmesidir. Bu oran, televizyon (%29) ve gazete/dergi (%16,5) gibi geleneksel medya araçlarının oldukça üzerindedir. Sosyal medyayı, %43,2 ile çevreye odaklı uzman web siteleri ve bloglar takip etmektedir. Bu sonuçlar, gençlerin çevresel konularda artık daha çok dijital ve uzmanlaşmış kaynaklara yöneldiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, sürdürülebilirlik, dijital medya, geleneksel medya, medya tercihleri, medya güvenilirliği

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5722-6252, serapbozkurt@beykoz.edu.tr
** Lisans Öğrencisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0009-0002-1511-3799, nisanurdemiral@ogrenci.beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

BİTCOİN MADENCİLİĞİNDE YENİLENEBİLİR ENERJİ SÖYLEMİNİN TANITIM ARACI OLARAK KULLANIMI: EL SALVADOR ÖRNEĞİ

Münür İPEK*

ÖZ

Bitcoin, merkezi otoritelerden bağımsız olarak çalışan ve üçüncü şahısların aracılığına ihtiyaç duymadan dijital ortamda eşler arası (peer-to-peer) işlem imkanı sunan alternatif bir ödeme sistemidir. Blokzincir teknolojisi temelinde işleyen bu sistemde, işlemlerin doğrulanması ve blokzincire eklenmesi süreci, Proof-of-Work (PoW) konsensüs mekanizmasına dayalı madencilik protokolü ile gerçekleştirilmektedir. Madenciler, karmaşık kriptografik problemleri çözmek için yoğun hesaplama gücü harcayarak işlemleri onaylamakta ve yaklaşık on dakikada bir yeni blok oluşturmaktadır. Bu süreç, madencilere Bitcoin ödülü sağlarken, aynı zamanda ağ güvenliğini de korumaktadır. Ancak PoW mekanizmasının yüksek enerji tüketimi, Bitcoin'in sürdürülebilirliği konusunda ciddi eleştirilere ve çevresel etki endişelerine neden olmaktadır. Özellikle artan hash oranları ve madencilik zorluğu ile birlikte enerji tüketiminin katlanarak artması, Bitcoin'in ekolojik ayak izi hakkında akademik ve politik çevrelerde tartışmalara yol açmıştır.

Bu bağlamda, Bitcoin madenciliğinin çevresel etkilerini azaltmak amacıyla kripto para ekosisteminde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik bir uzlaşı oluşmuştur. Bu süreçte Tesla CEO'su Elon Musk, Bitcoin madenciliğinde yenilenebilir enerji kullanım oranının %50'yi aşması durumunda şirketin Bitcoin'i yeniden ödeme aracı olarak kabul edeceğini açıklamıştır. İlgili durum, Bitcoin madenciliğinde yenilenebilir enerji kullanımını kripto para topluluğunun gündemine taşımıştır. Aynı dönemde El Salvador Devlet Başkanı Nayib Bukele, ülkenin Bitcoin'i resmi para birimi olarak kabul etmesinin ardından, jeotermal enerji kaynaklarıyla sürdürülebilir Bitcoin madenciliği yapılacağını duyurmuştur. Bu açıklamalar kripto para camiasında büyük yankı uyandırmış ve olumlu karşılanmıştır.

Ancak 2024 yılı madencilik verilerinin istatistiksel analizi, El Salvador'un jeotermal enerjiyle gerçekleştirdiği Bitcoin madenciliği faaliyetlerinin küresel ölçekte son derece sınırlı kaldığını göstermektedir. Cambridge Alternatif Finans Merkezinin verilerine göre, Bitcoin madenciliği için 2024 yılında 162 TWh elektrik tüketimi gerçekleşmiştir. Bu elektrik tüketimi içerisinde El Salvador'un oranı binde birin altında kalmaktadır. Aynı şekilde 2020-2024 yılı arasında madenciler yıllık 328 bin ile 335 bin arasında Bitcoin çıkarmaktadırlar. El Salvador ise 2021 yılından 15 Mayıs 2024'e kadar toplam 474 BTC çıkarmıştır. Bu veriler dikkate alındığında, projenin sürdürülebilirlik iddialarını pratikte karşılamaktan uzak olduğunu kanıtlamaktadır.

El Salvador'un bu girişiminin temel amacının, ülke imajını iyileştirmek ve El Salvador'u yenilikçi, sürdürülebilir bir teknoloji merkezi olarak tanıtmak olduğu anlaşılmaktadır. Başkan Bukele'nin 2021'de vaat ettiği jeotermal enerji projelerinin beklenen düzeyde faaliyet göstermediği, bunun yerine büyük ölçüde tanıtım ve imaj çalışmalarına hizmet ettiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, jeotermal enerji, Bitcoin madenciliği, El Salvador, imaj.

* Araştırma Görevlisi Doktor, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-0937-0177, munuripek@beykoz.edu.tr.

sözlü bildiri

BİYO-SANAT VE SPEKÜLATİF TÜRLER: NERGİZ YEŞİL'İN EKOLOJİK YAKLAŞIMI

Melek Feride ÇELİK*

ÖZ

Bu bildiri, çağdaş sanatçı Nergiz Yeşil'in sanat pratiğini biyo-sanat ve ekolojik düşünce bağlamında ele almayı amaçlamaktadır. Yeşil, tarihsel Cabinet de Curiosité geleneğinden esinlenerek bu yapıyı spekülatif ve ekolojik bir yaklaşımla yeniden kurgular. Bu dolaplarda yer alan öğeler; gündelik nesneler, organik parçalardan oluşan fragmanlar ve varsayımsal yeni türlerdir. Sanatçının bu kurguları, doğa ile kültür, insan ile insan olmayan arasındaki sınırları sorgular.
Yeşil'in erken dönem işlerinde kullandığı kombu çayı kültüründen elde edilen yarı organik biyomalzeme, spekülatif canlıların derisi olarak sunulur. Bu özgün malzeme hem biyolojik dönüşümün hem de türler-arası geçişkenliğin estetik ve kavramsal bir yansımasıdır. Malzeme ve biçim üzerinden kurduğu bu deneysel dil, sürdürülebilirlik, türler arası etik ve ekolojik çeşitlilik gibi konuları sanat aracılığıyla yeniden tartışmaya açar.

Sanatçının yaklaşımı Henry David Thoreau'nun Walden (Ormanda Yaşam) adlı eserinde savunduğu sadelik ve doğayla uyum fikriyle paralellik kurar. Ayrıca, Bruno Latour'un Biz Hiç Modern Olmadık adlı kitabında eleştirdiği doğa-kültür ayrımına karşı Yeşil'in kurguladığı spekülatif varlıklar, yeni bir etkileşim modeli önerir. Timothy Morton'un "karanlık ekoloji" kavramı ise, Yeşil'in işlerinde ortaya çıkan ekolojik belirsizlik, karmaşıklık ve içsel çelişkileri anlamlandırmak için önemli bir çerçeve sunar.

Bu bildiri, sanatçının işlerini görsel analiz ve eko-kuramsal yaklaşımlar aracılığıyla değerlendirerek, biyo-sanatın ekolojik farkındalık ve post-hümanist estetik açısından taşıdığı potansiyelleri tartışmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyo-sanat, Nergiz Yeşil, spekülatif biyoloji, Cabinet de Curiosité, ekoloji, posthümanizm

*Doktor Öğretim Üyesi, Bilgi Üniversitesi, ORCID: 0009-0003-3439-4183, feride.celik@bilgi.edu.tr, feridecelik69@gmail.com

presentation

CLIMATE CHANGE AS A QUESTION OF GLOBAL JUSTICE

Özlem DENLİ*

ABSTRACT

Climate change holds a privileged position in ecological discourse as the paradigmatic challenge facing humanity. It is often framed in the language of shared fate—we are all in the same boat. Yet this universalizing narrative obscures the stark global asymmetries that define both responsibility for, and vulnerability to, the climate crisis. Following Peter Singer, and adopting the default principle of equal per-capita emissions globally, it becomes clear that we are not, in fact, in the same boat. Affluent countries—the Global North—are set to exhaust their fair carbon budget within a few years, while a country like Burkina Faso would not reach equivalent per-capita emissions for another 2800 years. The countries least responsible for the crisis, both historically and in the present, endure the worst consequences: Rising sea levels, food insecurity, displacement, and ecological degradation—often worsened by deforestation, extraction, and pollution driven by transnational corporations. International frameworks like the Kyoto Protocol and the Paris Agreement have failed to compel the largest emitters to accept binding responsibilities. Against this backdrop, Thomas Pogge's account of cosmopolitan justice emerges as a critical alternative. Departing from state-centric paradigms, Pogge centers the individual and argues that affluent societies bear negative duties to dismantle institutional structures that foreseeably and unjustly harm the global poor. Applied to climate change, this view offers a far-reaching critique of the global order. However, Pogge's approach raises pressing questions: Can institutional reform succeed without political will from dominant actors? Does norm-driven cosmopolitanism risk reproducing the procedural optimism of liberal internationalism? Can negative duties alone ground the positive obligations needed for adaptation, reparation, and resilience? And does this institutional focus risk marginalizing grassroots movements, indigenous knowledge, and ecological interdependence beyond anthropocentric concerns? While acknowledging the strength of Pogge's normative critique, this presentation argues that his framework must be pragmatically expanded to address the deeply unequal and politically complex realities of the climate crisis.

Keywords: *Climate justice, cosmopolitanism, Thomas Pogge, global inequality.*

* Doçent Doktor, Beykoz Üniversitesi, ORCHID:https://orcid.org/0000-0003-4664-2415, ozlemdenli@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA EKOLOJİK SÖYLEM

Nagihan GÜMÜŞ AKMAN*

ÖZ

Günümüz sanat pratiği, sadece estetik değer üretmenin ötesine geçerek, toplumsal ve çevresel sorunlara duyarlılık geliştiren eleştirel bir ifade alanına dönüşmektedir. Bu dönüşüm, doğa ile olan ilişkimizin yeniden sorgulandığı, toprağa ve doğanın döngüselliğine bağlı sanat yoluyla farklı anlatı biçimlerinin ortaya konduğu özgün bir zemin yaratmaktadır. Seramik sanatı hem tarihsel kökeni hem de doğrudan toprakla kurduğu fiziksel bağ nedeniyle bu sorgulamanın en güçlü mecralarından biri olarak düşünülebilir.

Bu bildiride, çağdaş seramik sanatında ortaya çıkan ekolojik anlatılar incelenerek, sanatçıların doğa ile kurduğu estetik ve düşünsel ilişkilerin izleri seramik malzeme üzerinden sürülmüştür. Malzemenin dönüşümü, üretim süreçlerinin sürdürülebilirliği ve biçimlerin doğayla kurduğu metaforik ilişkiler üzerinden, seramik malzemenin ekolojik bir duyarlılıkla nasıl yeniden anlamlandığı tartışılmıştır. Ekosanat bağlamında ele alınan sanat yapıtı örnekleri aracılığıyla, çağdaş sanatçıların yalnızca doğayı temsil etmekle kalmadığı, aynı zamanda ona müdahil olduğu, onunla empati kurduğu ve zaman zaman da doğayla birlikte düşündüğü bir sanatsal alan yaratma çabası üzerine incelemeler yapılmıştır.

Bu çalışmada yöntem olarak, nitel bir araştırma yaklaşımı benimsenmiş; sanat eleştirisi, görsel analiz ve literatür taraması temel alınmıştır. Ekosanat, çağdaş seramik sanatı pratiği üzerine güncel kaynaklar, makaleler, sergi katalogları ve söyleşileri çalışmanın kuramsal altyapısını oluşturmaktadır. Çalışma, doğa ile empati kuran, sanatsal söylemini doğa-insan ilişkisi üzerine kuran ve ekolojik farkındalık yaratmayı hedefleyen çağdaş seramik sanatı üretimlerini kapsamaktadır. Çağdaş seramik sanatçılarının doğayla kurduğu estetik, etik ve materyal ilişkisi çok katmanlı biçimde değerlendirilmiştir. Sanatçılar için ekolojik söylem hem düşünsel hem de pratik açıdan önemli katkılar sunabilir. Seramik pratiğini yalnızca biçimsel ya da estetik bir süreç olarak değil, ekolojik ve etik bağlamda da değerlendirilerek özgün bir söylem oluşturulabilir. İzleyicinin ise doğayla olan ilişkisini ve bağını sorgulamasını yeniden değerlendirmesini sağlamaktadır.

Doğal formlardan ilham alan, geri dönüştürülmüş malzemeleri tercih eden ya da doğanın döngüselliğini seramik nesne aracılığıyla görünür kılan güncel sanatçılar, bu bağlamda hem çevresel farkındalık yaratmakta hem de izleyicinin doğa ile olan ilişkisini yeniden yapılandırmasına katkı sunmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, çağdaş seramik sanatının ekolojik bir estetik arayışa nasıl evrildiğini, biçim, malzeme ve anlam üçgeninde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş seramik sanatı, ekolojik söylem, ekosanat, doğa ve sanat ilişkisi, güncel seramik uygulamaları

*Araştırma Görevlisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-0568-9698, nagihan.gumusakman@omu.edu.tr

sözlü bildiri

ÇEVRECİ REKLAM KAMPANYALARI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TASARIM UYGULAMALARI

Duygu AKTAŞ DURMUŞ*

ÖZ

Çevreci kampanyalar, sürdürülebilirlik bilincini artıran ve çevre dostu uygulamaları teşvik eden stratejik iletişim araçlarıdır. Görsel iletişim tasarımı, bu kampanyaların etkililiğini artırarak, bireylerin ve kurumların çevreye duyarlı seçimler yapmasına yardımcı olmaktadır. Günümüzde çevre bilincinin artmasıyla birlikte, markalar sürdürülebilirlik odaklı reklam kampanyalarına yönelmektedir. Çevreci kampanyalar, etkili sürdürülebilir tasarım yaklaşımlarıyla birleştiğinde toplumsal farkındalığın artırılmasında güçlü bir araç haline gelmektedir. Çevreci reklam kampanyaları ve sürdürülebilir tasarım uygulamaları, doğru stratejilerle kullanıldığında çevresel farkındalığı artırarak daha sürdürülebilir bir geleceğin inşasına katkı sağlamaktadır. Ancak, bu kampanyaların etkili olabilmesi için kullanılan görsellerin, mesajların ve tasarım tekniklerinin sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu olması gerekmektedir. Ekolojik tasarımın temel ilkeleri arasında geri dönüştürülebilir malzemeler, düşük karbon ayak izi, enerji tasarrufu sağlayan üretim süreçleri ve etik pazarlama stratejileri yer almaktadır.

Dijitalleşmenin sunduğu imkanlarla birleşen ekolojik tasarım ilkeleri, markaların çevresel sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlarken, tüketicileri bilinçli tercihler yapmaya teşvik etmektedir. Dijital reklamcılık, basılı materyallere kıyasla çevresel etkileri azaltmada önemli bir rol oynarken, bazı şirketler sürdürülebilirlik iddialarını abartarak tüketicileri yanıltmaktadır. Bu çalışma, çevreci reklam kampanyalarının ve sürdürülebilir tasarım uygulamalarının çevresel etkilerini değerlendirerek, ekolojik tasarım stratejileri, malzeme seçimleri, dijitalleşmenin rolü ve çevreci reklamcılıkta etik boyutlar ve yeşil aklama (greenwashing) riski ile tüketicileri yanıltmaya yönelik kampanyaları da ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Görsel iletişim tasarımı, sürdürülebilir tasarım, çevreci reklam kampanyaları, yeşil aklama, etik pazarlama.*

* Doktor Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-4790- 8297, dadurmus@mehmetakif.edu.tr

sözlü bildiri

ÇEVRESEL KAYGILAR BAĞLAMINDA TURİZM ALANYAZININA YENİ YAKLAŞIMLAR: EKOFOBİ TURİZMİ VE EKOFOBİK TURİST

Muhammed BEKCİ*

ÖZ

Son yıllarda başta iklim değişikliği olmak üzere doğal afetler, kaynak kıtlığı ve kirlilik gibi küresel çevre sorunları, günlük yaşamı derinden etkileyen kaygıların artmasına yol açmış; toplumların tüketim alışkanlıklarını, yaşam tarzlarını ve eğlence anlayışlarını değiştirmeye başlamıştır. Bu değişim, özellikle doğal kaynaklara bağımlı olan turizm sektöründe belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Destinasyonların cazibesini ve sürdürülebilirliğini tehdit eden çevresel sorunlara karşı duyulan korku ve endişe, turistlerin seyahat alışkanlıklarını yeniden şekillendirmelerini tetikleyen "ekofobi" kavramını gündeme getirmektedir. Ekofobi, en temel anlamıyla çevresel kaygılar nedeniyle doğa ile temas kurma isteksizliğini ifade etmektedir. Ekofobik bireyler, doğayla ilgili herhangi bir etkileşimden endişe duydukları için çevreye duyarlı faaliyetlerden kaçınma eğilimindedir. Bu çalışma, çevresel kaygıların turizm sektöründeki yansımalarını inceleyerek, ekofobi kavramının turizm alanyazınına nasıl entegre edilebileceğini keşfetmeyi amaçlamaktadır. Ekofobi kavramı, genellikle ekoloji temelli disiplinlerde ele alınmışken bu çalışmada turizm disiplinine özgü bir perspektifle değerlendirilmiştir. Böylece çevreye yönelik olumsuz tutumların turizmdeki yansımaları tartışmaya açılmış, çevresel kaygılar ile turistik davranışlar arasındaki ilişkiye farklı bir bakış açısı kazandırılarak akademik çalışmalara ve sektör uygulamalarına ışık tutacak özgün bir çerçeve sunulmuştur. Teorik bir çerçevede tasarlanan çalışma, mevcut çalışmalar ışığında alana yeni bir değerlendirme katmaktadır. Bu doğrultuda ikincil veri analizi yapılmış, ekofobi kavramının alanyazındaki yeri ve turizmle ilişkisi ele alınmıştır. Çalışma sonucunda, turizm alanyazınına "ekofobi turizmi" ve "ekofobik turist" olmak üzere iki yeni kavramsal yaklaşım önerilmiştir. Ekofobi turizmi, insanların çevresel kaygılara dayalı olarak seyahat etme isteklerini sınırladığı hatta tatile çıkma konusunda tedirginlik yaşadığı bir turizm anlayışıdır. Mevcut çevresel bozulma veya gelecekteki çevresel riskler, potansiyel turistlerin doğal alanları ziyaret etmekten kaçınmasına neden olmaktadır. Bu turizm anlayışını benimseyen ekofobik turist ise çevresel kaygıları nedeniyle seyahat etmeyi riskli ve tehdit edici bir faaliyet olarak görmektedir. Çevresel sorunlardan dolayı seyahat etmeyi tehlikeli ve korkutucu bulan, çevresel sorunlarla yüzleşmek ve çözüm aramak yerine bu sorunlardan kaçınmayı tercih eden ekofobik turistler, seyahatlerinde doğayla temasın az olduğu güvenli ve kapalı alanlara yönelirler. Örneğin alışveriş merkezleri, müzeler ve restoranlar gibi şehir merkezine yakın mekânlarda vakit geçirmeyi tercih ederler. Günümüzde olduğu kadar gelecekte de çevre sorunlarının gündeme gelmesi muhtemel görünmektedir. Doğayla olan bağ zayıfladıkça çevresel kaygılar daha belirgin hale gelecek ve bu yaklaşımlar daha fazla önem kazanacaktır. Dolayısıyla ekofobi ile ilgili farkındalık oluşturularak, turizm sektörüne yönelik alanyazın çalışmaları, pazarlama uygulamaları ve çevre politikalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm psikolojisi, çevresel kaygı, ekofobi, ekofobi turizmi, ekofobik turist.

* Doktora Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8101-7223, muhammed.bekci@yahoo.com

poster bildiri

ÇEVRE TEMALI OYUNLARIN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE BİLİNCİ KAZANMALARINA YÖNELİK ETKİSİNİN İNCELENDİĞİ BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Kübra Nur KIZARMAZ*, Emine Gülhan BAKIRDERE**

ÖZ

Dünya'da ve ülkemizde her geçen gün insan ve çevre ilişkisi olumsuz etkilenmekte, çevre kirlilikleri giderek daha da artmakta, tüm bu durumlar canlı türlerini ve sayılarını tehlikeye atmaktadır. Ülkeler bu durum ile ilgili pek çok alanda önlem almaya çalışsa da temel olarak eğitim alanı ele alınmalı ve özellikle küçük yaş gruplarının bilinçlendirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Ancak ülkemizde Fen Bilimleri dersi alt alanı olan çevre konularına tanımlanan ders saati süreleri bilinç kazanmaları bakımından yetersiz görülmektedir. Ders saati sürelerinin yanı sıra çevre konularını içeren ünitenin ders kitabının sonlarında yer alması, konuların bahar dönemine denk gelmesi ve havaların ısınması ile öğrenci ilgilerinin ders dışındaki faaliyetlere yönelmesi de konuların öneminin kavranması açısından yetersizlikler oluşturmaktadır. Öğrencilerin çevre konularının önemini kavraması ve çevre bilinci kazanmaları amacıyla konu anlatımlarının; oyunlar, etkinlikler, doğa gezileri ve gözlemleri gibi yöntemlerle desteklenmesi gerekmektedir. Öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımı ne kadar sağlanırsa konuya olan ilgileri ve bilinci de o önemde artacaktır. Bu bağlamda bu çalışmada amaç 6.sınıf öğrencilerine uygulanan çevre temalı oyunların öğrencilerin çevre bilinci kazanmalarına, öğrenmelerinin kalıcılığını artırmalarına ve derse olan görüşlerinin olumlu dönütler sağlamasına etkisini incelemektir. Çalışma grubu nitel veri toplamada da sıklıkla kullanılan; seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden "uygun örnekleme" tekniği ile belirlenerek, İstanbul ilinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 6-A sınıfı öğrencilerinden oluşmaktadır. Aynı zamanda katılımcılar müfredatta uygun görülen öğretim programı dahilinde 'İnsan ve Çevre' ünitesi kazanımlarını bir önceki eğitim ve öğretim yılında araştırmacının kendisinden almış olan 6.sınıf öğrencileridir. Bu araştırmada ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin oynadıkları çevre temalı eğitsel oyunlar aracılığıyla çevre bilinci kazanmalarına yönelik sürecin ve bu sürecin sonuçlarının incelenmesi amaçlandığından araştırma, nitel araştırma yöntemi desenlerinden eylem araştırması olarak planlanmıştır. Eylem araştırması süreç basamakları temel alınarak planlama yapılmıştır. Bu çalışmada araştırmacı bir önceki eğitim ve öğretim yılı 5.sınıf Fen Bilimleri dersinin MEB tarafından okutulması için tahsis ettiği kitabı temel alarak, mevcut programdaki kazanımlara uygun olacak şekilde belirlediği amaçlar doğrultusunda oyunları hazırlamıştır. Oyunlar öğrenmiş oldukları konuları pekiştirme ve değerlendirme niteliğindedir. Sürecin öğrenme kalıcılığına etkisini incelemek için ilk hafta öğrencilere oyunlar oynatılmaya başlamadan önce ön görüşme formu uygulanmıştır. Bu form çevre bilincini ölçmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Süreç boyunca araştırmacı öğrencilere her oyun için günlük yazdırmış ve bu günlükteki değerlendirmelere göre bir sonraki eylem planını hazırlamıştır. Süreç sonunda ise öğrenme kalıcılığına yönelik aynı soruları içeren son görüşme formu, uygulanan tekniğe ve Fen Bilimleri dersine yönelik olumlu görüşler geliştirmelerini belirlemeye yönelik sorular içeren görüşme formu uygulanmıştır. Veri toplama araçları olan "Çevre Bilincine Yönelik Görüşme Formu", "Oyun Günlüğüm" ve "Eğitsel Oyun Tekniğine Yönelik Görüşme Formu" soruları iki Fen Bilimleri öğretmeni ve iki uzman görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Nitel verilerin içerik analizi yapılarak elde edilen bulgular doğrultusunda eğitsel oyun tekniği uygulanan derslerde öğrencilerin kavramlara yönelik bilgilerinin kalıcılığının arttığı, derse aktif katılımları sayesinde daha keyifli öğrenme sağladığı, uygulanan tekniğe ve derse yönelik olumlu görüşler geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu oyunların öğrencilerin kişisel ve sosyal becerilerini de desteklediği görülmüştür. Çalışma grubunda bulunan öğrenciler tarafından hem aktif bir şekilde ve daha keyifli ders işledikleri hem de öğrenmelerinin daha kalıcı olmasını desteklediği için eğitsel oyun tekniğinin fayda sağladığının belirtildiği de çalışma sonuçları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel oyunlar, çevre, çevre sorunları.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, ORCID: 0009-0006-2243-1225, nur.kizarmaz@std.yildiz.edu.tr
** Doçent Doktor, Yıldız Teknik Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-1005-6238, bgulhan@yildiz.edu.tr

sözlü bildiri

ÇEVRİMİÇİ REKABETÇİ OYUNLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET STEREOTİPLERİ VE MEME KÜLTÜRÜ: MARVEL RİVALS ÖRNEĞİ

Sena Elif ÖZKAN*

ÖZ

Rekabetçi çevrimiçi oyunlar, toplumsal normları şekillendiren ve pekiştiren önemli kültürel ürünlerdir. Bu oyunların çevresinde üretilen meme'ler ise oyuncu topluluklarının bu normları yeniden üretme, yorumlama ve bazen de sorgulama biçimlerinden biridir. Rekabetçi oyun kültürü, hegemonik erkeklikle (Connell, 1995) derinden iç içe geçmiş olup, cis-kadınları ve queer oyuncuları dışlayarak marjinalleştiren alanlar yaratmaktadır. Hegemonik erkeklik, toplumda erkekliğe dair baskın ve ayrıcalıklı normları tanımlayan, diğer cinsiyet ve erkeklik biçimlerini dışlayan bir üst modeldir. Bu gruplar sıkça tacize maruz kalmakla birlikte, aynı zamanda stereotipleştiren ayrımcılıkla da karşılaşmaktadır. Örneğin, toplumsal cinsiyet temelli rol beklentileri kapsamında, destek rolleri kadınsı, taşıyıcı (carry) roller ise doğası gereği erkeksi olarak görülmektedir. Buna ek olarak, destek rolleri oynayan erkek oyuncular sıklıkla erkeklik normlarının denetlenmesiyle karşı karşıya kalmakta, çünkü baskın olmayan oyun tarzları heteronormatif olmayan cinsiyet kimlikleriyle ilişkilendirilmektedir.

Oyunculuk pratiklerinin denetlenmesinde rol oynayan toplumsal cinsiyet temelli söylemler, oyun alanlarının ötesine geçerek dijital meme kültürüne yayılmaktadır; mizah, bu stereotipleri yeniden üretmenin ve pekiştirmenin bir aracı haline gelmektedir. Algoritmik yayılım gücüyle küresel bir platform olan TikTok, bu anlatıları sürdürmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu hususta üçüncü şahıs kahraman nişancı (TPS) oyunu Marvel Rivals'ın yükselişi, rekabetçi oyunlarda toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili meme'leştirme süreçlerini incelemek için güncel bir araştırma alanı sunmaktadır. Dolayısıyla bu araştırma; Hall'un (1980) kodlama/kodaçımı modeli kullanılarak, TikTok meme'lerinin oyun kültüründeki toplumsal cinsiyet ve heteronormatif söylemleri nasıl yeniden ürettiği sorusunu yanıtlamayı amaçlamaktadır.

Araştırmada çoklubiçimli meme verilerini tematik kategorilere ayırmak için nitel içerik analizi ile birlikte, dilsel ve görsel ipuçlarını incelemek için tematik analiz kullanılacaktır. TikTok algoritması hedefli biçimde kullanılarak üç ay boyunca Marvel Rivals içerikleriyle etkileşimde bulunulacak ve içerikler amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilecektir. Elde edilecek bulgular, toplumsal cinsiyete dayalı mizahın içine dahil edilen rekabetçi oyun stereotiplerinin tekrar eden temalarını ortaya koyarak meme kültürünün baskın oyun söylemlerini pekiştiren bir araç olarak nasıl işlediğini aydınlatacaktır.

Bu çalışma, meme kültürünün çevrimiçi rekabetçi oyunlarda eşitlikçi oyun ortamlarını nasıl pekiştirilmiş toplumsal cinsiyet normlarıyla sınırladığını ve hegemonik erkekliği yeniden ürettiğini eleştirel bir bakışla tartışmaya açacaktır. Sonuç olarak, daha adil oyun ortamlarının şekillendirilmesinde medya eğlencelerinin etkisini irdeleyen geniş çaplı tartışmalara katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi rekabetçi oyunlar, hegemonik erkeklik, meme kültürü, nitel içerik analizi, toplumsal cinsiyet.

Kaynakça:

Connell, R. W. (1995). Masculinities. University of California Press.
Hall, S. (1980). Encoding/decoding in the television discourse. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Willis (Eds.), Culture, media, language: Working papers in cultural studies, 1972-79 (pp. 128-138). Routledge.

*Araştırma Görevlisi, Doğuş Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-5534-1510, sozkan@dogus.edu.tr

sözlü bildiri

ÇOKLU ÖZNELLİK İLİŞKİLERİ İLE ALTERNATİF BİR SINIR OKUMASI : ara.da.lık

Betül TAŞ*, Esra Nur GÜNDÜZ**

ÖZ

Kent mekânı, yalnızca belirli işlevlere göre 'tasarlanmış' yapılardan ibaret değildir; aynı zamanda bu tasarımların artıkları, beklenmedik boşluklar ve arada kalan sınır alanlarıyla da var olur. Bu sınır alanları, genellikle geçişleri engelleyen, akışları düzenleyen ve belirli mekânsal ayrımları pekiştiren yapılar olarak görülse de, aynı zamanda. insan ve insan-dışı varlıkların bir aradalığının imkanlarının sorgulanmasına zemin sunan alanlar olarak ele alınabilir.

Bu çalışma, burada anılan sınır alanlarının imkanlarını, Felix Guattari'nin ekoloji düşüncesi ve Donna Haraway'in sympoiesis kavramı ile ele alarak, sınırları yalnızca fiziksel ya da işlevsel bariyerler olarak değil, kentsel ortak üretim süreçlerinin heterojen çıktıları olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Guattari'ye göre kent, sabit ve tamamlanmış bir yapı değil, sürekli olarak üretilen, dönüştürülen ve yeniden işlev kazanan dinamik bir sistemdir. Kentsel sınır alanları, bu üretim ve dönüşüm süreçlerinde arızalanma, bozulma ve yeniden yapılanma potansiyellerini açığa çıkaran kritik noktalar olarak okunabilir. Haraway'in "sympoiesis" yaklaşımı, bu bozulma/yeniden yapılanma süreçlerinde yalnızca insanlar değil, insan-dışı varlıkların da aktif roller üstlendiğini vurgular. Haraway, sympoiesis ile kendini üreten (autopoiesis) sistemlerin aksine, karşılıklı bağımlılık ve ortaklaşa üretim süreçlerini ön plana çıkarır. Bu çalışma bağlamında, kentsel sınır alanları, hem Guattari'nin öngördüğü gibi sürekli dönüşen parçalar olarak hem de Haraway'in sympoietik çerçevesinde çoklu öznelliklerin birlikte var olma pratiklerini mümkün kılan geçirgen yapılar olarak ele alınmaktadır.

İTÜ Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı MTS511 Proje 1 dersi kapsamında başlatılan bu çalışmada, sympoiesis kavramı kentsel sınır alanları üzerinden tartışılmış ve ara.da.lık kavramsallaştırması ile bir arada, birlikte ve arada olma halleri sorgulanmıştır..çalışma ile hedeflenen, haraway ve guattari'nin kavramsallaştırmalarını yer yer çarpışmalı, yer yer birbirlerini destekleyen örüntüler olarak sınır mekanlarında, ara.da.lık kavramsallaştırması ekseninde ele alarak yeniden tartışmaya açmaktır.

Bu çalışma, sınır mekânlarını yalnızca birer boşluk veya bariyer olarak değil, insan ve insan-dışı aktörlerin birlikte var olma pratiklerini ortaya çıkaran, direniş ve dönüşüm potansiyeli taşıyan geçiş alanları olarak tartışmayı amaçlamaktadır. Araştırmada kullanılan 'atlas' yöntemi, geleneksel haritalamanın ötesine geçerek plan yerine kesitlerle çalışır. Kesitler mekânsal ve yapısal katmanları açığa çıkarırken, fiş ve kartlar bu katmanlardaki farklı yaşam formlarını ve ekolojik süreçleri detaylandırır. Araştırma sahası olarak seçilen Refik Saydam Caddesi'ndeki istinat duvarı, kentsel dönüşümün eleştirilen bir örneği olarak, kent ve doğa arasındaki keskin sınırları temsil eder. Ancak bu duvarın yarattığı sınırın, aynı zamanda bu sınırın aşılma çabalarına, beklenmedik yaşam pratiklerine ve kent dokusunun içinde farklı ekolojik ilişkilenmelere de yol açtığı açığa çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atlas, Donna Haraway, Félix Guattari, kentsel sınır alanları, sympoiesis

* Araştırma Görevlisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0009-0004-5544-8694, betuloz@beykoz.edu.tr
** Araştırma Görevlisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, ORCID: 0009-0007-9259-7041, esranurgunduz@aydin.edu.tr

presentation

DIGITAL GAMES AND ENVIRONMENTAL JUSTICE: EXAMINING ECOLOGICAL INEQUALITIES THROUGH ATLUS GAMES

Özgür Bulut GÜMRÜKÇÜ*

ABSTRACT

Environmental justice examines ecological inequalities that disproportionately impact marginalized communities across race, class, and geography. Emerging from movements like the 1982 Warren County protests, the concept exposes systemic disparities in access to environmental protection. Digital role-playing games (DRPGs) have become compelling platforms to explore such issues through symbolic worldbuilding and interactive narratives. Persona 5 Royal (P5R) by Atlus exemplifies this potential, offering a multi-layered critique of capitalist labor dynamics, ecological degradation, and power structures—framing these within an allegorical representation of modern Japan.

In Persona 5 Royal, the Okumura Corporation symbolizes exploitative labor systems and ecological depletion. This hyper-capitalist entity, reducing workers to disposable assets, echoes Japan's karoshi (death from overwork) crisis. Okumura's Palace—a mechanized, sterile factory—represents alienation from nature and self under industrial capitalism. Through its architecture and gameplay, the game utilizes procedural rhetoric to critique commodification and automation.

This critique is reinforced in other Atlus games. In Persona 3, Tartarus and the Dark Hour reflect urban detachment from nature and existential disconnection. Shadows symbolize internal and environmental neglect. Persona 4 shifts to a rural context, where modernization and media distort local identity. Inaba, its fictional town, becomes a symbol of rural disintegration. Metaphor: ReFantazio employs fantasy and the Archetype System to explore environmental ethics and power imbalances.

Atlus' visual language—especially in P5R—fuses Japanese aesthetics with urban dystopia. The Metaverse visualizes corrupted social values as environmental decay. Okumura's Palace, defined by mechanical sterility and repetition, critiques industrial dehumanization. The absence of natural elements functions as a visual metaphor for ecological collapse.
The Social Link system similarly reflects ecological reparation. Strengthening bonds with NPCs represents metaphorical healing of fragmented social and environmental networks strained by capitalist structures.

Atlus' DRPGs serve as critical spaces for ecological reflection. Through posthumanist narratives, symbolic design, and procedural mechanics, Persona 5 Royal interrogates the depletion of life—human and non-human—under capitalism. These games illustrate how digital worlds can offer resistance to real-world injustice, symbolically restoring harmony in fractured systems.

Keywords: *Environmental justice, ecological inequality, critique of capitalism, narrative, art.*

* Öğretim Görevlisi, Nişantaşı Üniversitesi, Orcid: 0009-0002-9880-6995, bulutonfreecloud@gmail.com

sözlü bildiri

DİJİTAL MEDYADA YAPAY ZEKA DESTEKLİ GÖRSEL DEZENFORMASYON: DOĞAL AFETLER VE ÇEVRE BİLİNCİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Muhammed Salih KARA*, Murat KARA**

ÖZ

Günümüzde yapay zekâ ile üretilen görüntüler, sosyal medyada hızla yayılan bilgi dezenformasyonunun büyümesinde önemli bir unsur haline gelmiştir. Özellikle doğal afetler veya toplumsal olaylar gibi kriz anlarında, gerçek olayları çarpıtan veya tamamen kurguya dayalı senaryolar yaratan bu içerikler, kamuoyunu yanlış yönlendirmekte ve acil müdahale süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Sahte görüntülerin hızla yayılması, afet ve kriz yönetimi ekiplerinin yanı sıra resmî kurumların da doğru bilgilendirme yapmasını zorlaştırmakta, toplumda panik ve güvensizlik yaratmaktadır. Bu tür dezenformasyon, yalnızca bilgi kirliliğine neden olmakla kalmayıp, aynı zamanda kamuoyunun tepkilerini manipüle edebilmekte ve kriz anlarında koordinasyonu bozarak müdahale süreçlerini sekteye uğratabilmektedir.

Bu çalışmada, yapay zekâ destekli görsellerin ve deepfake tekniği ile üretilen videoların, doğal afetler ve toplumsal olaylar gibi geniş kitleleri ilgilendiren durumlarda dezenformasyonu nasıl beslediği ele alınmaktadır. Kriz anlarında sahte görüntülerin gerçek haber kaynaklarıyla nasıl karıştırıldığı ve kamuoyunun algısını nasıl yönlendirdiği incelenerek, bu tür içeriklerin toplum üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkileri değerlendirilecektir. Özellikle kriz anlarında yayılan manipülatif içeriklerin, halkın bilinçli karar alma süreçlerini nasıl etkilediği ve dezenformasyonun bireyler üzerindeki uzun vadeli sonuçları tartışılacaktır.

Bununla birlikte, sürekli olarak sahte görüntülere maruz kalan bireylerin olumsuz olaylara karşı duyarsızlaşması veya yanlış bilgilendirme nedeniyle gerçek tehditlere yeterli tepki verememesi gibi durumlar, çeşitli örnekler üzerinden ele alınacaktır. Yanlış yönlendirilmiş kitlesel tepkilerin, toplumun genel güven algısını nasıl değiştirdiği ve kriz yönetimi süreçlerine nasıl zarar verdiği üzerinde durulacaktır.

Yapay zekâ destekli görsel dezenformasyonun yayılmasını önlemek adına sosyal medya platformlarının sorumlulukları, kullanıcı farkındalığının artırılması ve yapay zekâ ile sahte içeriklerin tespit edilmesine yönelik çözüm önerileri de tartışılacaktır. Sosyal medya platformlarının algoritmalarını dezenformasyonu tespit edecek şekilde geliştirmesi, kullanıcıları şüpheli içeriklere karşı bilinçlendirmesi ve yapay zekâ tabanlı doğrulama sistemleri ile sahte içerikleri filtrelemesi gibi önlemler değerlendirilecektir. Ayrıca, bireylerin medya okuryazarlıklarını artırarak sahte içerikleri ayırt etme yetilerini geliştirmeleri gerektiği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, görsel dezenformasyon, deepfake, doğal afetler, kamuoyu manipülasyonu.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCID numarası: 0009-0005-1821-4239
** Doçent Doktor, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7285-887X, muratkara@mehmetakif.edu.tr

sözlü bildiri

DİJİTAL OYUNLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FARKINDALIĞINA KATKISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: POKÉMON GO VE MINECRAFT ÖRNEKLERİ

Yasemin KAYABAŞI*

ÖZ

Sürdürülebilirlik kavramı çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla bütüncül bir yaklaşımı gerektirir. Günümüzde çevresel sürdürülebilirlik, ekolojik bir zorunluluk olmaktan çıkıp kültürel, teknolojik ve pedagojik düzeylerde yeniden tanımlanması gereken çok katmanlı bir kavram haline gelmiştir. Bu dönüşümde, geleneksel çevre eğitimi yaklaşımlarının ötesine geçen yenilikçi yöntemler giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle dijital kültürün günlük yaşam üzerindeki etkisinin artmasıyla birlikte, dijital oyunlar gibi popüler medya araçları sürdürülebilirlik bilincinin oluşturulmasında potansiyel araçlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda dijital oyunların, kullanıcıları çevresel sorunlarla etkileşim kurmaya teşvik eden yapıları ve oyunlaştırma stratejileri aracılığıyla, dolaylı öğrenme ve duyusal farkındalık yaratma potansiyelleri dikkat çekicidir.

Bu araştırma sürdürülebilirlik temalı etkileşimleri farklı biçimlerde yapılandıran iki dijital oyun örneği olan Pokémon GO ve Minecraft, çevresel farkındalık perspektifinden ele almaktadır. Pokémon GO, artırılmış gerçeklik teknolojisini kullanarak oyuncuların fiziksel çevrede aktif hareket etmelerini teşvik eden ve oyun alanını gerçek dünyaya taşıyan bir mobil oyundur. Oyunun geliştiricisi Niantic tarafından düzenlenen Sürdürülebilirlik Haftası ve Dünya Günü gibi kampanyalar, oyuncuları çevre temizliği gibi kolektif faaliyetlere dahil etmektedir. Minecraft ise tamamen sanal bir yapı üzerine kurulu olmakla birlikte Education Edition sürümü ile sürdürülebilir şehir planlaması, yenilenebilir enerji kullanımı, döngüsel atık ve kaynak yönetimi gibi konuların pedagojik içeriklerle aktarılmasına olanak tanımaktadır. Bu iki oyun, doğrudan ya da dolaylı olarak çevresel bilinçlenmeyi farklı düzeylerde desteklemektedir. Ayrıca sürdürülebilir yaşam pratiklerini oyunculara deneyimsel yollarla sunmaktadır.

Bu doğrultuda, dijital oyunların sürdürülebilirlik farkındalığını geliştirme açısından anlamlı katkılar sunduğunu göstermektedir. Pokémon GO'nun fiziksel çevreyle temas kurma ve oyuncuyu eyleme geçirme potansiyeli ile Minecraft'ın pedagojik olarak yapılandırılmış senaryolar aracılığıyla sistemsel düşünmeyi desteklemesi, dijital oyunların eğitim, çevre bilinci ve toplumsal katılım alanlarında kullanılabilirliğini güçlendirmektedir. Bu çerçevede, dijital oyunların eğlence değil aynı zamanda ekolojik bilinç inşasında stratejik araçlar olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Dijital oyunlar ve sürdürülebilirlik kesişiminde yapılan bu araştırma, oyun kavramını çevre bilinci açısından ele alındığında dünyayı daha sürdürülebilir bir yer haline getirme yolunda önemli bir araç olabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, dijital oyunlar, çevre eğitimi, Pokémon GO, Minecraft education edition

* Doktor Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-6647-778X, ykayabasi@mehmetakif.edu.tr

sözlü bildiri

DİSTOPİK BİLİM KURGU SİNEMASINDA EKOLOJİK VANDALİZMİN MEKÂNSAL YANSIMALARI

Anday TÜRKMEN*

ÖZ

Günümüzün ekolojik sorunlarıyla birlikte, insan kaynaklı çevresel tahribatın yakın ve uzak gelecekte nasıl mekânsal sonuçlar doğuracağı konusu belirsizdir. Bu belirsizliğin kurgusal yansımaları, özellikle distopik bilim kurgu filmlerinde sıklıkla ele alınmasına karşın, ekolojik vandalizmin mekânları dönüştürme biçimleri ve bu mekânsal dönüşümlerin görsel anlatıya etkileri yeterince araştırılmamıştır. Bu bağlamda, distopik bilim kurgu sinemasında ekolojik vandalizm ile mekân temsili arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan araştırma, "Ekolojik vandalizm, mekânı nasıl dönüştürmektedir?" ve "Ekolojik vandalizmin neden olduğu mekânsal dönüşümler, sinematik anlatıya nasıl etki etmektedir?" soruları etrafında yapılandırılmıştır. Nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilen çalışma kapsamında, araştırma sorularına yanıt aramak için anlatı çözümlemesi (narrative analysis) yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, Seymour Chatman'ın (1978) tanımladığı anlatısal strüktür (narrative structure) çerçevesinde şekillenmiştir. Chatman'a göre anlatısal strüktür, öykü (story) ve söylem (discourse) olmak üzere iki temel unsurdan oluşmaktadır. Öykü, anlatının temel olay örgüsünü ve mekânsal bağlamını ifade ederken; söylem ise bu unsurların izleyiciye nasıl aktarıldığını kapsamaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın örneklemini oluşturan A Boy and His Dog [Bir Çocuk ve Köpeği (L.Q. Jones, 1975)], Waterworld [Su Dünyası (Kevin Reynolds, 1995)] ve Snowpiercer [Kar Küreyici (Bong Joon-ho, 2013)] isimli üç distopik bilim kurgu filmi, ekolojik vandalizm sonucu ortaya çıkan mekânlar açısından Chatman'ın öykü ve söylem unsurları üzerinden çözümlenmiştir. Gerçekleştirilen çözümleme sonucunda elde edilen bulgular; incelenen üç filmin de ekolojik vandalizmin yol açtığı çeşitli çevresel felaketleri kendine özgü mekânsal kurgularla temsil ettiğini göstermektedir. A Boy and His Dog, nükleer savaşın neden olduğu çölleşmeyi, kurak topraklar ve yeraltı-yüzey arasında kurulan mekânsal geçişlerle ele almakta; hayatta kalma çabasını parçalanmış mekânlar üzerinden ifade etmektedir. Waterworld, iklimsel duyarsızlık sonucu ortaya çıkan denizleşmeyi, yüzer yaşam alanlarıyla temsil ederek, sürekli olarak yer değiştiren bir mekân anlatısı kurmaktadır. Snowpiercer ise buzullaşmanın yol açtığı donmuş bir dünyada, yaşamı yalnızca trenin iç mekânına sıkıştırarak; sınırlı, denetimli ve sınıfsal olarak ayrışmış bir sistemin anlatı boyunca süreklilik kazandığı kapalı bir yapı sunmaktadır. Bu üç distopik örnek, mekânın yalnızca fiziksel bir arka plan değil; aynı zamanda ekolojik yıkımın doğrudan sonucu olan bir anlatı öğesi olarak nasıl işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu bağlamda; ekolojik vandalizmin mekânı çöküşe, yönsüzlüğe veya sınırlı yaşam alanlarına zorladığını ve bu dönüşümlerin, sinematik anlatıyı görsel atmosfer, olay örgüsü ve mekânsal metaforlar yoluyla biçimlendirdiğini çıkarsamak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Bilim kurgu, distopya, ekolojik vandalizm, mekân, sinema.

* Doktor Öğretim Üyesi, İstanbul Gedik Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5922-1236, andayturkmen@gmail.com

sözlü bildiri

DÜŞÜK ENERJİLİ RENK PALETLERİ YOLUYLA SÜRDÜRÜLEBİLİR GÖRSEL İLETİŞİM

Mukaddes ÇETİN BÜYÜKTUNCA*

ÖZ

Bu çalışma, dijital tasarım pratiklerinde sürdürülebilirliği destekleyen yeni bir yaklaşım olarak "düşük enerjili renk paletleri" kavramını ele almaktadır. Dijital ekranların yaygınlaştığı çağımızda, her görsel öğe enerji tüketimine doğrudan katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, renklerin ekranlar üzerindeki enerji tüketimine etkisi, sürdürülebilir görsel iletişim stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir kriter haline gelmiştir.

Görsel arayüz tasarımında renk seçimi, kullanıcı deneyimini etkilediği kadar enerji tüketimi üzerinde de önemli bir rol oynar. Günümüzde OLED ve LCD gibi ekran teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, dijital cihazların enerji tüketimini azaltmak sürdürülebilirlik açısından öncelikli hale gelmiştir. Özellikle OLED ekranlar, görüntülenen pikselin rengine bağlı olarak değişen miktarda enerji harcar; örneğin, siyah bir piksel OLED ekranlarda ışık yaymazkenbeyaz bir piksel maksimum parlaklıkta ışık yayarak daha fazla enerji tüketir. Bu durum, arayüz tasarımcıları için renk paletlerinin enerji verimliliğine doğrudan etki edebilecek bir araç olduğunu göstermektedir. Sürdürülebilir görsel iletişim, dijital ürün ve hizmetlerin tasarımında çevresel etkilerin en aza indirilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Buyaklaşım kapsamında, enerji tasarruflu arayüzler oluşturmak hem cihazların pil ömrünü uzatmak hem de genel enerji tüketimini azaltmak adına kritik görülmektedir. Renk paletleri, tasarımcıların kullanıcı arayüzünün estetiği belirlerken aynı zamanda cihazın enerji kullanımını da dolaylı olarak belirleyebileceği bir alan sunar. Literatürde sürdürülebilir etkileşim tasarımı üzerine pek çok çalışma bulunmakla birlikte, düşük enerjili renk paletlerinin görsel iletişimdeki rolü yeterince incelenmemiştir. Bu araştırma, arayüz renk tercihlerinin enerji tüketimine etkisi değerlendirerek sürdürülebilir dijital tasarım uygulamalarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Bu doğrultuda çalışmada, dijital arayüz tasarımlarından sosyal medya paylaşımlarına, interaktif afişlerde mobil uygulamalara kadar geniş bir yelpazede sürdürülebilir tasarım örnekleri incelenmiştir. Ayrıca, görsel iletişim tasarımcılarının renk seçimlerinde sadece estetik değil, aynı zamanda ekolojik sorumluluk da gözetmeleri gerektiğ ivurgulanmakta; bu bağlamda "enerji bilincine sahip tasarım" anlayışının hem çevresel hem de etik bir zorunluluk haline geldiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Görsel İletişim Tasarımı, sürdürülebilirlik, renk paletleri, düşük enerji.*

* Doktor Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCİD: 0000-0002-8437-0476, mcbuyuktunca@mehmetakif.edu.tr

presentation

ECOLOGY, GENDER, AND SURVIVAL: ART AS A TOOL FOR ECOLOGICAL AND FEMINIST CRITIQUE

Bengisu BAYRAK SHAHMIRI*

ABSTRACT

This working paper explores the intersections of ecology, gender, and art history through my research-based artistic practice. My work juxtaposes botanical illustrations with archival photographs of women from the 18th and 19th centuries, investigating how both plants and women have been framed within dominant cultural narratives. By engaging with botanical history, toxicology, and feminist theory, I challenge conventional associations of women and plants with passivity, beauty, and nurturing, revealing instead their roles in resilience, adaptation, and survival.

A central focus of my research is based on dark botany methodology, which critically explores the historical, political, and symbolic dimensions of plants—particularly their connections to power, toxicity, and resistance. This approach challenges the perception of plants as passive entities, instead presenting them as active forces with histories of defense, adaptation, and defiance. Toxic plants, often misunderstood or feared, become powerful metaphors for the ways women have historically navigated restrictive social systems, employing their own means of survival. My work draws attention to the similarities between the scientific classification of plants and the visual representation of femininity, questioning how both artistic and scientific frameworks have shaped understandings of gender and nature.

From Renaissance still-life paintings, where flowers symbolized fleeting beauty and moral virtue, to the Art Nouveau movement's organic, decorative forms that feminized nature, plants have often been depicted as aesthetic objects rather than complex entities. Similarly, colonial-era botanical illustrations functioned as tools of domination, systematically categorizing and controlling nature. By subverting these visual traditions through collage, layering, and archival interventions, my work exposes the overlooked and often dark histories of both plants and women.

This paper investigates the historical representations of plants and women and the links between the two. It presents key visual and conceptual strategies in my artistic practice, linking them to broader ecological and feminist concerns. Through examples from my artworks, I explore how visual storytelling can function as a method of reinterpreting history, offering

Keywords: *Artistic practice, Botanical illustration, Dark botany methodology, Ecology, Representation.*

* Professor, Beykoz University Faculty of Art and Design,, ORCID: 0000-0002-9488-4825, bengisubayrak@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

EKOLOJİK SANAT ÇERÇEVESİNDE HELEN MAYER HARRİSON VE NEWTON HARRİSON'IN SANAT PROJELERİ

Sümeyye CANDAN*

ÖZ

Çağdaş sanatın disiplinlerinden olan Ekolojik sanat, 1960'lı yıllardan bu yana sanatçıların doğa temelli işlerini yansıtmıştır. Endüstri devriminden sonra dünyada yaşanan ekolojik tahribatlar, 20. yüzyılın ikinci yarısında sanata yansımaya başlamıştır. Çağdaş sanat döneminde, değişen sanatsal biçimlerle birçok malzeme ve teknikler farklı pratiklerde sergilenmiştir. Modernizm sonrası galeri dışında da sergilenen yapıtlar doğa ve kamusal alanlara konumlandırılmıştır. 1960'lı yılların toplumsal hareketleri, doğanın bir bütün olduğu ve sistem olarak çevreye duyarlı kültür ve sanat formlarının bir araya gelmesinde etkili olmuştur. Doğa tahribatına karşı sanatçılar doğayı yaşanır kılmak ve sanat aracılığıyla yeniden insanın doğayı keşfetmesini sağlamak için ekoloji temalı işler üretmişlerdir. İnsan etkisinin arttığı dönemde yaşanan ekolojik krizler, değişen sanat estetiğinde görülmüştür. Sanatın doğa ile kurmuş olduğu bağların çözümünde doğa tanımıyla bağlantılı olan, çevre ve ekoloji tanımları yapılmış, insanın doğada yaratmış olduğu tahribatın etkilerinden bahsedilmiştir. Ekolojik sanatın öncülerinden Newton Harrison ve Helen Mayer Harrison'un 1970'li yıllardan itibaren sanat pratikleri ve doğa ile ilgili çalışmaları üzerinden ekolojik sanatın aktarılması amaçlanmıştır. Büyük ölçekli enstalasyon ve performanslarla biyolojik çeşitliliğe ve toplumsal gelişime dair farkındalık yaratmışlardır. Bunun yanı sıra bölgesel haritalandırma ve belgelendirmelerle evrimleşmeye dair dönüşüm fikirleri ortaya koyulmuştur. Bilim ve sanatı bir araya getirerek, ekolojik fikir ve çözümleri bilim insanlarıyla iş birliği içerisinde gerçekleştirmiştir. Farklı disiplinleri bir araya getirerek kavramsallığı yüksek, çok yönlü bir sanat ortamı kurmuşlardır. Projelerinde kamusal tartışmayı ve çözümsel bakış açılarını geliştirmeye yönelik politikalar izlemişlerdir. Pratik uygulamalarla kentsel alanlarda sosyolojik değişiklikler yaratmışlardır. Makalede Ekolojik sanatın kavramsal ve biçimsel pratikler üzerinden sanatçıların yarattıkları etkiler incelenmiştir. Bu makale nitel desende durum çalışmasıdır. Durum çalışması veri toplama, verilerin analizi ve yorumlanması basamaklarını içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoloji, Ekolojik Sanat, Newton Harrison, Helen Mayer Harrison

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Trabzon Üniversitesi, sumeyyecandan61@gmail.com

sözlü bildiri

EKOLOJİK SANATIN HAFIZASI: FOTOĞRAFIN KALICILIĞI VE AGNES DENES

Mert Çağıl TÜRKAY *

ÖZ

Ekolojik sanat, doğa ile insan arasındaki ilişkiyi sorgulayan ve sürdürülebilirlik kavramını sanatsal üretimin merkezine alan bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekolojik duyarlılığı ve çevresel bilinci öne çıkaran güçlü bir hafıza mekanizması yaratan sanatçı Agnes Denes'in bu çerçevedeki üretimleri ve fotoğraf birlikteliği bu çalışmanın ana hatlarını oluşturmaktadır. Denes, fotoğrafı hem dokümanter bir araç hem de projelerinin kavramsal derinliğini güçlendiren sanatsal bir dil olarak pratiğine entegre etmektedir. Panoramik, havadan ve çeşitli formatlardaki fotoğraf kullanımı, çalışmalarının algısal sınırlarını genişleterek izleyicilerin ekolojik müdahalelerinin ölçeğini göstermekte ve daha geniş etkilerini kavramalarına olanak tanıyan bir etkiye sahip hâle getirmektedir. Denes, doğayı geleneksel dokümanter fotoğraf yaklaşımından yola çıkarak, çevresel krizler, kentleşme ve sürdürülebilirlik üzerine canlı ve aktivist yorumlar olarak hizmet eder bir biçimde inşa etmektedir. Çalışmalarında fotoğrafın rolü, müdahalelerinin geçici ve mekâna özgü doğasını yakalayan bir tarafta durmaktadır. Fotoğrafı bütünleyici bir unsur olarak kullanan sanatçı, geleneksel sanat hiyerarşilerine meydan okumakta ve doğa, bilim ve insan eylemliliği arasındaki etkileşimi vurgulamaktadır.

Arazi temelli gerçekleştirdiği müdahalelerinin geçici doğasını kaydederken, fotoğrafik imgeyi çevresel değişimin ve insan etkisinin karmaşıklığını aktaran özerk bir sanatsal ifadeye yükseltmektedir. Denes'in fotoğrafla kurduğu bağ, fotoğrafın zaman ve mekân arasındaki ilişkiyi kurma yetisini öne çıkararak, onun büyük ölçekli ekolojik projelerini yalnızca mekâna özgü müdahaleler olarak değil, sürdürülebilirlik ve kolektif sorumluluk üzerine kalıcı görsel anlatılar olarak sunmasına imkân tanıyan bir bakış açısı da sağlamaktadır. Denes'in sanatı, yalnızca doğa ve insan arasındaki ilişkiyi yeniden düşünmemizi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda fotoğrafın ekolojik sanatın hafızasını nasıl şekillendirdiğini de gösterir. Bu çalışmada, fotoğrafın dokümanter niteliğinin ekolojik mesajlarla nasıl bütünleştiği Denes'in eserleri üzerinden incelenecek, fotoğraf ve sanat teorisyenlerinin görüşleri doğrultusunda sanat disiplinleri arasındaki geçiş ve temsil kavramı irdelenecek ve fotoğrafın çevre sanatına dair daha geniş bir zemin oluşturmasındaki rolü ortaya konacaktır. Fotoğrafın ekolojik sanat pratikleri içerisindeki belgeleme gücü ile sanatsal ifade kabiliyeti arasındaki ilişkiyi sorgulamaktadır. Agnes Denes'in projelerinde fotoğrafı nasıl hem kavramsal hem dokümanter bir araç olarak kullandığı; bu bağlamda, geçici çevresel müdahalelerin kalıcı sanatsal hafızalara nasıl dönüştüğü temel sorunsalı oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fotoğraf, ekoloji, çevre, hafıza, sanat.

* Doktor Öğretim Üyesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-1133-8029, mert.cagil.turkay@msgsu.edu.tr

sözlü bildiri

EVCİL DÜZELTMELER: DOĞAYLA YENİDEN BAĞ KURMA ÜZERİNE

Aytuna CORA*

ÖZ

Modern insanın doğa karşısındaki pozisyonu, ona hükmettiğini, onu dizginlediğini, düzenlediğini, hesaplayıp depoladığını zannetmesine rağmen, temelde kendi var olma biçimiyle olan bağını kendi elleriyle kopardığı bir çaresizlikle sonuçlanmaktadır. Doğayı kendisi için hazır bir kaynak olarak gören insan, esen rüzgarı enerjiye, toprağın potansiyelini verimliliğe, suyu rezerve, hayvanları bir besin ve endüstri kaynağına indirgemektedir.

Heidegger'in Tekniğe İlişkin Soruşturma metninde ele aldığı Gestell kavramı doğanın insan tarafından potansiyel bir kaynağa dönüştürülüşünü ve insanın doğa karşısındaki konumunu ele alırken, modern teknolojinin bir eleştirisini sunmaktadır. İnsan, içinde yaşadığı doğayı olduğu hali ile anlamaya çalışıp ona uyumlanmak yerine, kendisini merkeze aldığı yapay bir çevre inşa etmektedir. Bu anlamda doğa karşısındaki konumunun bir üstünlük olduğu yanılgısını taşıyan insan, aslında kendi yarattığı bir mahkûmiyetin içinde hapsolmaktadır.

Bu noktada sanat, insanın doğa ile yeniden bağ kurmasının alternatif yollarını sunan bir deneyim alanı olarak önem kazanmaktadır. İnşa ettiği kentler ve kurduğu yapay doğa içinde kendi var oluşuna yabancılaşan insan, sanat aracılığı ile doğayı yeniden anlama ve onunla olan ilişkisini sorgulama imkanını yaratmaktadır. Sanatçı Mehtap Morkoç'un 2018 tarihli Evcil Düzeltmeler başlıklı sergisi, bu bağlamda bireyin yarattığı bu yapay doğaya sanatsal müdahalede bulunarak, onu yeniden anlamlandırma çabası olarak okunabilir. Sanatçının penceresinden her gün gördüğü, gökyüzünü ve dağları örten kent manzarası, doğa ile arasına giren yapay bir peyzaja dönüşmektedir. Morkoç'un eserleri, çirkin ve sıkıştırıcı kent manzarasını çizgiler, şekiller, ve renklerle dönüştürerek sadece estetik bir müdahale olarak sunmaz, aynı zamanda çevresel algıyı yeniden yapılandırır. Bu çalışmanın amacı, Evcil Düzeltmeler sergisinden örnekle, sanatın, modern insanın doğa ile kurduğu problemli ilişki karşısında nasıl bir çıkış yolu sunabileceğini ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, doğa, insan, reknoloji, gestell.

* Araştırma Görevlisi, Çukurova Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-1333-3870, aytunacora@gmail.com

sözlü bildiri

FEMİNİST POLİTİK EKOLOJİ YAKLAŞIMINDA SOL POPÜLİST STRATEJİNİN İZLERİNİ SÜRMEK: DEM PARTİ'NİN 2024 KADIN SEÇİM BİLDİRGESİ ÖRNEĞİ

İsmail Uğur AKSOY*

ÖZ

Kadın ve doğanın eril hegemonya tarafından tahakküm altına alındığı ve ekolojik meselelerin özü itibarıyla toplumsal cinsiyet meselelerini de içerdiği argümanını öne süren feminist politik ekoloji yaklaşımının farklı tahakküm ve tabiiyet ilişkilerine karşı olumsal kamuların talep ve beklentilerinin eklemlenerek demokratik eşdeğerlik zinciri üretmesi gerektiğini savlayan sol popülizmle anlamsal bir bütünlük içerdiği iddiası bu çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Bu kapsamda Kürt siyasal hareketinin siyaset kurumundaki temsilcilerinden olan ve Türkiye siyasal hayatı açısından sol popülist siyasal parti olarak tanımlanan Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi'nin (DEM Parti) 2024 yerel seçimleri bağlamındaki Kadın Seçim Bildirgesi Kadın İradesiyle Yerel Demokrasi (2024) başlıklı politik kampanya metninin incelenmesi bu çalışmanın kapsam ve sınırlılıklarını oluşturmaktadır. DEM Parti'nin çalışmanın örneklemi olarak seçilmesindeki temel saik 2024 yerel seçimleri bağlamında kadınlara özgü ayrı bir seçim bildirgesi yayımlayan tek siyasal parti olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bildirgede feminist politik ekoloji yaklaşımıyla DEM Parti'nin kadınlara yönelik geliştirdiği kampanya söyleminde sol popülist stratejinin izlerini sorgulamak bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Feminist politik ekoloji yaklaşımında sol popülist stratejinin izlerini sürmek adına sol popülizmin kavram seti içerisinde temayüz eden yeni özne pozisyonları, eklemlenme, demokratik eşdeğerlik zinciri mefhumları bu çalışmada tipoloji olarak konumlandırılmıştır. Metodolojik düzlemde DEM Parti'nin Kadın Seçim Bildirgesi nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniğiyle çözümlenmiş olup söz konusu kampanya metnine partinin resmî web sitesi aracılığıyla erişim sağlanmıştır. Ekolojik yıkım ve tahribatların kapitalist erkek egemen yaklaşımın bir tezahürü olduğu, bu eril tahakkümün kadınlar başta olmak üzere tüm canlılar nezdinde yaşam alanlarını daralttığı ve kadınlarla ekolojik meselelerin birbirinden soyutlanamayacağı bu çalışma özelinde ortaya konulmuştur. Nihayetinde DEM Parti'nin kadınlara yönelik yayımladığı seçim bildirgesinde feminist politik ekoloji yaklaşımının hâkim olduğu ve sol popülist strateji bağlamında kadınlara yeni özne pozisyonu rolü atfedildiği ve kadınlarla ekolojik meselelerin eklemlendiği ve eşdeğerlik zinciri üretme potansiyeli sunduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Feminist politik yaklaşım, sol popülizm, kadınlar, DEM parti*

* Araştırma Görevlisi Doktor, Ankara Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8530-8343, iuaksoy@ankara.edu.tr

sözlü bildiri

GASTRONOMİ TURİZMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR ALTERNATİFLER: ALGLER DENİZ OTLARI

Nur ERTÜRK*

ÖZ

Turizm sektörü, çevresel sürdürülebilirlik açısından hem riskler hem de önemli fırsatlar barındırmaktadır. Bu durum, doğal kaynakların korunması ve ekosistem temelli çözümlerin geliştirilmesi açısından sektörü kritik bir konuma taşımaktadır. Bu bağlamda, deniz ekosistemlerinin korunması yalnızca karbon ve azot emilimi gibi ekolojik işlevleriyle değil, aynı zamanda sürdürülebilir gıda kaynakları yaratma potansiyeliyle de ön plana çıkmaktadır. Algler ve deniz otları, geleneksel tarıma kıyasla daha düşük karbon ayak izine sahip olmalarının yanı sıra, tarım arazisi ve tatlı suya ihtiyaç duymamaları nedeniyle çevresel açıdan sürdürülebilir alternatifler sunmaktadır. Düşük üretim maliyetleri sayesinde gıda güvenliğine katkı sağlayan bu deniz bazlı ürünler, aynı zamanda okyanus asitlenmesini azaltma ve su kalitesini artırma potansiyeline sahiptir. Bu çalışma, gastronomi turizminde algler ve deniz otlarının kullanımının sürdürülebilirlik bağlamında sunduğu olanakları irdelemektedir. Artan ekoturizm eğilimleri ve sürdürülebilir mutfak hareketleri çerçevesinde, deniz bazlı gıdaların çevresel etkileri, ekonomik sürdürülebilirliği ve gastronomi turizmine entegrasyonu kapsamlı biçimde ele alınmıştır. Alanyazın taramasına dayalı olarak yürütülen çalışmada, sürdürülebilir gastronomiye katkı sunabilecek "mavi mutfak" (blue kitchen) yaklaşımı temelinde değerlendirmeler yapılmış; alg bazlı menülerin pazarlanması, tüketici eğilimleri ve sektörel stratejiler analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, algler ve deniz otlarının gastronomi turizmine entegrasyonunun yalnızca sürdürülebilir bir gıda kaynağı yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda turizm işletmeleri için ekonomik fırsatlar sunduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu entegrasyonun etkili biçimde gerçekleştirilebilmesi; tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi, mutfak personelinin eğitilmesi ve tüketicilerin farkındalık düzeylerinin artırılması gibi çok boyutlu yaklaşımları gerekli kılmaktadır. Bu kapsamda, yerel üreticiler ile turizm sektörü arasında kurulacak iş birliklerinin teşvik edilmesi ve alg bazlı gıdaların benimsenmesini artıracak stratejilerin geliştirilmesi önerilmektedir. Çalışmanın, gastronomi turizmi ve sürdürülebilir gıda sistemleri literatürüne katkı sunması ve uygulayıcılar için rehberlik etmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, sürdürülebilir gastronomi, gastronomi turizmi.

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi,Orcid: 000-0002-3825-3324, nurerturk@beykoz.edu.tr

presentation

GENDERED EXPLOITATION OF RELATIONAL SPACE: A POETIC AND ECOLOGICAL CRITIQUE IN INTIMATE RELATIONSHIPS

Eva KARSAITI*

ABSTRACT

This paper explores the gendered exploitation of relational space within intimate relationships through the lens of my long-term photographic and poetic project, Soft Waiting (2012–2024). Spanning twelve years of self-reflective documentation, the work examines how seemingly mundane conversations between a heterosexual couple function as metaphoric sites of power—mirroring broader systems of patriarchal control, emotional neglect, and ecological degradation.

Drawing from ecofeminist theory, affect studies, and the concept of emotional labor (Hochschild, 1983), this study situates intimate relationships as dynamic relational habitats. These habitats are often shaped by gendered expectations, where women disproportionately carry the burden of care, containment, and attentiveness. By framing personal space as a site of emotional and ecological extraction, Soft Waiting questions how masculine-coded forms of dominance manifest subtly but persistently, eroding both relational well-being and environmental sustainability.

Methodologically, the project adopts an autoethnographic and image-text approach, blending poetic narrative with photographic stills taken across domestic and emotionally significant settings in Greece and the UK. The photographs—unedited and presented in their original sequence—are accompanied by verbatim transcriptions of real conversations, forming a dialogical archive of emotional labor and resistance. The work employs a slow, accumulative process that mirrors ecological temporality and emotional endurance, with particular attention to duration, silence, repetition, and spatiality.

As a practice-based researcher and a woman artist embedded in the work, I reflect critically on my positionality and subjectivity, not as a distant observer but as a participant in the dynamics portrayed. The images and texts have been shared in limited gallery contexts and online platforms, provoking intimate and public discussions around the ethics of witnessing, exposure, and emotional survivability.

Ultimately, this paper argues for the reclamation of relational space through empathy, equality, and poetic resistance. It positions gender justice as inseparable from ecological sustainability, suggesting that dismantling patterns of domestic exploitation can be a micro-political act toward broader environmental and social repair.

Keywords: *Ecofeminism, emotional labor, relational space, autoethnography, gendered ecology, photographic research, poetic practice, domesticity*

* Lecturer, University of West Attica, ORCID: 0009-0002-1840-7178, ekatsaiti@uniwa.gr

sözlü bildiri

GLOBAL MARKALARININ ÇEVRESEL SORUNLAR DOĞRULTUSUNDA GELİŞTİRDİĞİ YEŞİL STRATEJİLER

İrem HAKSEVER*, Özden PEKTAŞ TURGUT**

ÖZ

İnsan, diğer canlılar gibi doğanın bir parçası olarak yaşamı boyunca doğa ile etkileşim halindedir. Fakat diğer canlılardan farklı olan kültürel kapasitesi sayesinde doğayı bilinçli bir şekilde yeniden şekillendirmek için harekete geçebilmiştir. İhtiyaçları doğrultusunda iyi veya kötü, dünyayı değiştirme girişimlerinde bulunmuştur. Doğal akışı etkileyebilecek bu davranış biçiminin dünya üzerinde uzun vadede büyük tahribatlara yol açtığı görülmüştür. İnsanlığın, endüstriyel gelişmelerle gerçekleştirdiği atılımlar zamanla birey ile doğa arasındaki güçlü birlikteliğin zayıflamasına ve yerini bir takım endişe verici sorunlara bırakmasına neden olmaktadır. Tüketimin ve aynı zamanda üretimin bilinçsizce artmasıyla, Dünya'mızın geldiği riskli noktada çevresel sorunlar artık öncelikli gündem konuları haline gelmiştir. Böylece sürdürebilirlik ve mevcut doğal kaynakların korunması gibi çevresel konularda kurumların sorumluluk alması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu beklentiyi karşılamak için kurumlar, çevresel iletişim kurma yoluyla kitlelere ulaşma çabasına girmişlerdir ve çevreyi korumaya yönelik bağlılıklarını, gelişen tüketici değerlerini önemsediklerini göstermeye çalışarak yeşil reklamları benimsemişlerdir. Böylece sürdürülebilirliğe katkı sağlamaya, çevre kirliliğine karşı önlem almaya yönelik vaatlerde bulunan kampanyalar geliştirmişlerdir. Aynı zamanda kâr amacı güden bu kurum veya markalar gündemlerini değiştirmiş ve artık "doğayı, çevreyi Dünyan'mızı, sizleri düşünüyoruz" mesajına odaklanarak tercih edilme kriterini değiştirmeyi hedeflemişlerdir. Bireylerin çevre konusunda hassasiyetinin artmasını ve bilinçlendirmeyi hedeflemenin yanı sıra markaya karşı pozitif bir bakış açısı kazandırma ve tercih edilirliğini artırmak asıl hedef olarak gösterilebilir. Bu çalışma kapsamında, tekstil sektöründe faaliyet gösteren global markaların çevresel sorunlara yanıt olarak geliştirdiği yeşil stratejileri incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle, artan tüketim ve üretim süreçlerinin doğaya verdiği zararın farkında olan markaların, sürdürülebilirlik ve çevre dostu uygulamalar konusundaki taahhütlerini nasıl şekillendirdiği ve bu stratejilerin tüketici algısı ile marka imajına etkileri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil aklama, yeşil reklamcılık, sürdürülebilirlik, tüketici algısı.

* Araştırma Görevlisi, Maltepe Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-3501-8887, iremhaksever@maltepe.edu.tr
** Profesör Doktor, Hacettepe Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-0568-8778, ozden.pektas@hacettepe.edu.tr

sözlü bildiri

GÖRSEL DİRENİŞ: HAYVAN HAKLARI VE EKOLOJİK ADALETİN SANATSAL İFADESİ

Banu Burçin ÖZTUNÇ*

ÖZ

Bu çalışma, sanatın, hayvan hakları ve ekolojik adalet alanlarında bir direniş aracı olarak nasıl kullanıldığını araştırmaktadır. Bu bağlamda, Martin Heidegger'in "İnsanın doğadaki varoluşunu anlaması, hayvanların varoluş hakkını kabul etmesiyle başlar" bakış açısı da çalışmanın ana hatlarını oluşturan bir çıkış noktasıdır. Sanat, toplumsal değişim için güçlü bir dil olmanın ötesinde, çevresel ve etik sorunların toplumsal bilince taşınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Hayvan hakları ve ekolojik adalet hareketleri, görsel sanatların temsil gücünden yararlanarak, doğanın haklarını savunma adına görünürlük kazanmakta ve toplumda farkındalık yaratmaktadır. Araştırmada, sanatın hem estetik hem de politik bir araç olarak nasıl işlediğini analiz etmekte ve sanatın, toplumsal haksızlıklara karşı bir direniş biçimi olarak evrimi ele alınmaktadır.

Araştırma, çeşitli sanat formlarının (resim, heykel, fotoğraf, sinema ve performans sanatları gibi) hayvanların acılarını, doğanın tahribatını ve insan-doğa ilişkisini nasıl dönüştürdüğünü, yeniden yorumladığını ve izleyiciyi bu meseleler hakkında düşündürmeye zorladığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, sanatın eleştirel bir araç olarak kullanılması, izleyiciye ekolojik adalet ve hayvan hakları hakkında farkındalık kazandırmayı amaçlar. Aynı zamanda, bu görsel direnişin etkinliğini, geleneksel aktivizm biçimleriyle karşılaştırarak değerlendirmekte, sanatsal müdahalelerin toplumsal değişime katkıda bulunma tartışmaktadır. Bu anlamda çalışmalar yapan sanatçılardan Sue Coe, mezbahalardaki vahşeti detaylı grafik illüstrasyonlarla açığa çıkarırken, izleyiciye hayvanların acısını birebir hissettirir. Coe'nun "Dead Meat" serisi, bir mezbahada geçen sahneleri tüm çıplaklığıyla gözler önüne sererek, izleyiciyi ahlaki bir sorgulamaya iterken, Courtney Mattison. mercan resifleri üzerine farkındalık amaçlayan seramik çalışmalar yapmaktadır. Sanat dünyasında ses getiren bir diğer artivist, Paula Rego'dur. Rego'nun çalışmaları, hayvanların maruz kaldığı şiddeti masalsı ama rahatsız edici bir dille ele alır. "Dog Woman"serisinde Rego, hayvan-insan ilişkisini ters yüz ederek kadını bir köpek pozisyonunda tasvir eder. Rego'nun çalışmaları, insanın hayvana yönelik tahakkümünü, insan doğasındaki vahşetle iç içe sunarak izleyiciye derin bir rahatsızlık hissi verir.

Sonuç olarak, sanat, sadece estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda güçlü bir toplumsal değişim aracıdır. Hayvan hakları ve ekolojik adaletin savunulmasında, sanatın görsel dilinin, izleyiciler üzerinde duygusal ve entelektüel bir etki yaratma gücü, hareketlerin başarısı açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu araştırma, sanatın, ekolojik ve etik direnişin önemli bir boyutunu nasıl şekillendirdiğini ve toplumsal dönüşümü nasıl hızlandırabileceğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoloji, hayvan hakları, artivizm, sanat, aktivist sanat.

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-4315-5494, banuburcinoztunc@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

GRAFİK TASARIMCILARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEKTEKİ ROLÜ

İrem GÜRSÜ*, Özden PEKTAŞ TURGUT**

ÖZ

Her geçen gün katlanarak artan üretim ve tüketim döngüsü hem çevrenin hem de insanlığın geleceğini tehlikeli hale getirmektedir. Dünyanın diğer ucundaki ürünlerin bile ucuz, hızlı, kolay ulaşılabilir olması ve tüketimin sosyal medya fenomenleri tarafından içerik malzemesi olarak cazibeli hale getirilmesi gibi nedenler, insanları çevresel sonuçlarını düşünmeden tüketime yöneltmektedir. Son yıllarda yaşanan çevre felaketlerinin iklim krizi ile ilişkilendirilerek basında sıkça gündeme gelmesi farkındalık oluştursa da birçok tüketici ne yapacağı konusunda yeterli çevresel bilince sahip değildir. Ne yazık ki insanlar kullan at ürünlerin pratikliğini benimsemiş; Dünya, ucuz, kolay ulaşılabilir, hızla modası değişen ürünlerin çöplüğü haline gelmiştir. Tüm bu üretim tüketim sürecinde ise grafik tasarımcılar, ambalaj tasarımı, tanıtım, reklam, ürün tasarımı gibi birçok adımda yer almaktadırlar.

Grafik tasarım özellikle seri üretimin hızla arttığı 1900'lerin başından itibaren tüketiciyi daha fazla satın almaya yöneltmek için görsel iletişimin gücü etkili şekilde kullanılmaktadır. Tasarımın başarısı satınalma etkisini artırması ile doğru orantılı görünse de bu durum günümüzde küresel ölçekte bir tüketim toplumu oluşmasına neden olmaktadır. Çekici ambalaj tasarımları, açması zevkli kutular, lüks görünümlü ama ucuz ürünler hedef kitlenin ilgisini çekip tüketimi arttırmaktadır. Fakat bu ürünlerin büyük bir çoğunluğu hızla işlevini yitirip çöp yığınları haline dönerek küresel bir kirlilik tehdidini de beraberinde getirmektedir. Günümüzün atık dağlarını yaratan birçok ürün grafık tasarımcıların elinden geçmiş olmasına rağmen bazı durumlarda tasarımcıların müdahale edebileceği alan da kısıtlı olabilmektedir. Grafik tasarımcılar, malzeme seçimi, üretim, nakliye ya da pazarlama faaliyetleri gibi karbon ayak izini belirleyen aşamalarda çoğu zaman söz sahibi değildir. Fakat her ne kadar üretim süreçlerinde söz sahibi olmasa da, tasarımcılar tanıtım ve ambalaj tasarımı adımlarında alacakları kararlarla sürdürülebilir çözümler üretme potansiyeline sahiplerdir. Grafik tasarımcılar aynı zamanda görsel iletişimin gücünü kullanarak hedef kitleyi bilinçlendirmek ve yönlendirmek gibi önemli bir role sahiptir.

Çalışma kapsamında grafik tasarımcıların, sürdürülebilir bir gelecek yaratmadaki rolü irdelenirken grafik tasarım alanında yapılan çalışmalar ele alınmaktadır. Grafik tasarımcıların ürün, ambalaj, broşür gibi fiziksel çıktısı olan ürünler için uyguladıkları sürdürülebilir seçimler ve bu seçimlerin çevresel etkileri üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda tasarımcının bilgilendirme ve bilinçlendirme sorumluluğu kapsamında yapılan çalışmalar örnekler üzerinden incelenmiştir. Bilinçsiz tüketime karşı hem tüketici hem de sistemin bir parçası olan tasarımcıların bilgilendirme sorumlulukları olduğu düşüncesi ile yapılabilecek alternatif çalışmalar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Sürdürülebilir tasarım, grafik tasarım, ekolojik ambalaj, bilgilendirme tasarımı*

* Öğretim Görevlisi, Düzce Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-6742-6733, iremgursu@duzce.edu.tr
** Profesör Doktor, Hacettepe Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-0568-8778, ozdenpektasturgut@gmail.com

sözlü bildiri

GREENWASHING: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Pınar Seden MERAL*, Ahu SAMAV UĞURSOY**

ÖZ

Sürdürülebilirlik, günümüz tüketici davranışlarını ve kurumsal stratejileri şekillendiren temel kavramlardan biri haline gelmiştir. Çevresel duyarlılığın artmasıyla birlikte, işletmeler pazarlama stratejilerini yeşil ekonomi ve sürdürülebilirlik söylemleri etrafında yapılandırmaktadır. Ancak bazı işletmeler, çevre dostu bir imaj yaratma çabası içinde gerçekte sürdürülebilir olmayan uygulamalarını "greenwashing" (yeşil badana) stratejileriyle kamufle etmektedir. Greenwashing bir şirketin veya markanın çevresel sürdürülebilirlik konusunda gerçekte uygulamadığı politikaları varmış gibi göstererek tüketicileri yanıltmasıdır. Bu kavram, genellikle şirketlerin çevresel duyarlılığı yüksek tüketicileri etkilemek ve marka imajlarını iyileştirmek amacıyla kullandıkları yanıltıcı pazarlama stratejileriyle ilişkili olup, bu stratejiler arasında abartılı çevreci iddialar, yanıltıcı etiketleme, belirsiz ve doğrulanamaz sürdürülebilirlik vaatleri, çevreci imgelerle algı yönetimi gibi uygulamalar yer almaktadır. Greenwahing uygulamaları tüketicilerin bilinçli satın alma kararlarını manipüle edebilir ve uzun vadede sürdürülebilir kalkınma hedeflerini sekteye uğratabilir.

Greenwashing: Üniversite Öğrencilerinin Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma başlıklı bu çalışma, İstanbul'daki üniversite öğrencilerinin greenwashing farkındalığını ölçmeyi ve bu farkındalığın bilgi düzeyi, tutum ve tüketici davranışlarıyla ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılarak, beşli Likert ölçeğine dayalı veri toplanacak, öğrencilerin greenwashing kavramına yönelik algıları, şirketlerin sürdürülebilirlik söylemlerine duydukları güven, yanıltıcı çevresel iddiaları fark etme düzeyleri ve bu farkındalığın tüketici tercihlerine etkisi analiz edilecektir. Araştırmanın bulgularının üniversite öğrencilerinin greenwashing'e yönelik bilinç düzeylerini, pazarlama stratejilerine karşı eleştirel yaklaşımlarını ve sürdürülebilir tüketim eğilimlerini ortaya koymayı ve sürdürülebilir tüketim davranışları, etik pazarlama ve çevresel farkındalık konularına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: *Greenwashing, sürdürülebilir tüketim, etik pazarlama, çevresel farkındalık, tüketici davranışları.*

* Profesör Doktor, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-1117-7608, pinarsedenmeral@beykoz.edu.tr
** Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-6805-1889, ahusamavugursoy@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

HAYAO MİYAZAKİ ANİME FİLMLERİNDE ÇEVRESEL ANLATILAR VE SOSYAL SORUMLULUK: SATOYAMA VE SATOUMİ KAVRAMLARI

Lale AMANMUHAMEDOVA*, Serap BOZKURT**

ÖZ

Hayao Miyazaki'nin animasyon filmleri, çevre, sürdürülebilirlik, doğa ile insan arasındaki ilişki ve toplumsal sorumluluk gibi önemli temaları derinlemesine işler. Bu çalışmada, Miyazaki'nin Küçük Deniz Kızı Ponyo ve Komşum Totoro filmleri üzerinden, Japon kültüründe önemli bir yere sahip olan "satoyama" ve "satoumi" kavramlarının sinematik yansımaları incelenmektedir. Satoyama, kırsal alanların insan tarafından sürdürülebilir şekilde kullanılması, satoumi ise deniz ekosistemleriyle uyumlu bir şekilde yaşama pratiğini ifade eder. Bu iki kavram, insan ve doğa arasındaki dengenin, doğal kaynakların korunmasının ve ekosistemlerin sürdürülebilirliğinin önemini vurgular.

Çalışmanın amacı, Miyazaki'nin filmlerindeki çevresel anlatı sahnelerinin incelenerek, Japon ekolojik düşüncesinin Ghibli Stüdyosu'nun ürettiği animasyonlara nasıl entegre olduğunu incelemektir. Miyazaki'nin eserlerinde, "satoyama" ve "satoumi" kavramlarının hem doğrudan hem de dolaylı olarak işlendiği ve bu animasyonların izleyicilere sürdürülebilir yaşam biçimleri ve ekolojik bilinç kazandırmak amacıyla kurgulandığı görülmektedir. Miyazaki'nin eserlerinde, doğanın korunması gerektiğine dair güçlü sosyal sorumluluk mesajları yer almakta, bireylerin çevreye karşı bilinçli ve duyarlı olmaları gerektiği anlatılmaktadır. Animasyonlarda, doğal kaynakların tüketimi ve ekosistemlerin yok olma tehdidi karşısında, bireylerin bu süreçteki sorumlulukları üzerinde de durulmaktadır.

Bu bağlamda, çalışma nitel araştırma yöntemlerinden içerik ve görsel analiz yoluyla Küçük Deniz Kızı Ponyo ve Komşum Totoro filmlerinde "satoyama" ve "satoumi" kavramlarının tematik olarak nasıl işlendiğini ve bu filmlerin sosyal sorumluluk bağlamında nasıl bir eğitimsel işlev potansiyeli taşıdığını incelemektedir. Tematik analiz yöntemiyle animasyonlardan seçilmiş sahneler, çevreye dair anlatıların nasıl yapılandırıldığını ortaya koymakta ve Miyazaki'nin animasyonları aracılığıyla doğa ve toplum arasındaki uyumun önemini vurguladığı sonucuna ulaşılmıştır. Her iki animasyon, sadece sanatsal anlatılar değil, aynı zamanda sürdürülebilirlik, doğal kaynakların korunması ve ekosistemlerle uyumlu yaşam gibi kavramlara dair farkındalık yaratmayı amaçlayan güçlü mesajlar taşımaktadır. Günümüzde artan çevresel tehditler ve ekolojik krizler karşısında, satoyama ve satoumi gibi yerel yönetim pratikleri yalnızca Japonya'ya özgü kültürel öğeler değil, aynı zamanda küresel ölçekte sürdürülebilir yaşam biçimlerine ilham verebilecek uygulamalar olarak değerlendirilmektedir. Animasyon sinemasının ise bu tür ekolojik değerleri görselleştirerek hem bireysel hem de toplumsal düzeyde farkındalık yaratma potansiyeline sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, çevresel anlatılar, Satoyama, Satoumi, Hayao Miyazaki

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0009-0004-5097-9613, laleamanmuhamedova@ogrenci.beykoz.edu.tr
** Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5722-6252, serapbozkurt@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

KIRILGAN BAĞLAR, DİRENÇLİ AĞLAR: KEDİ BEŞİĞİ VE AKTÖR-AĞ TEORİSİ ÜZERİNDEN İLİŞKİSEL BİR YAPI OLARAK EKOLOJİ

Serengül ŞARLI*

ÖZ

"Bu doğa, bu ortak yer ve güncel müşterekler beni çocukluğumdan beri ele geçirdi".
Donna Haraway

Ekolojik krizlerin derinleştiği, insan tahakkümünü merkezileştiren düşüncenin sorgulandığı ve insan olmayan varlıklar ile kurulan ilişkiler ağının tartışmaya açıldığı günümüz dünyasında, ekolojiyi yalnızca biyolojik veya fiziksel bir süreç olarak kavramak yeterli değildir. Antroposen çağının sonuçları arasında gösterilen ekolojik, ontolojik ve epistemolojik kırılmalar, insan olan öznenin yeryüzü ile kurduğu hiyerarşik ilişkiyi problemli ve sürdürülemez olarak tanımlamaktadır. Bu kriz, insan merkezli düşünce biçimlerini derinden sarsarken başka türlü mümkünlük senaryolarını düşlemeyi zorunlu kılmaktadır. Çalışma, ekolojiyi çok aktörlü ve ilişkisel bir ağ olarak ele alan yaklaşımlar düzleminde, Donna Haraway'in "Kedi Beşiği (Cat's Cradle)" metaforu ve Bruno Latour'un "Aktör-Ağ Teorisini" bir arada değerlendirerek, ekolojik düşünme biçimlerini yeniden kavramsallaştırmayı amaçlamaktadır.

Haraway'in "A Game of Cat's Cradle (Kedi Beşiği Oyunu)" isimli çalışması ekolojik ilişkileri anlamlandırmada önemli bir metaforik anlatı ortaya koymaktadır. Cat's Cradle (Kedi Beşiği), parmaklar arasında iplerin gerilerek figürler oluşturulduğu, oyuncuların tek başına bütün desenleri oluşturamayacağı, kolektif çalışma biçimi içeren bir oyundur. Oyun, adını aldığı kedi beşiği figürü ile başlar. Her figür, bir sonraki oyuncu tarafından manipüle ederek yeni bir örüntü önerilir. Haraway, bu oyunu insan ve insan olmayan varlıkların birbirine dolanık ve karşılıklı ilişkiler barındıran bir dünyayı nasıl kurulabileceğini göstermek adına analojik bir anlatı aracı olarak kullanır. Bu analoji, ilişkisel bir yaşam biçimini vurgulayarak yapım pratiklerini tekil bir fail ile değil, çoklu aktörler tarafından şekillenen söylemler olarak ele almayı önermektedir.

Haraway'in çok aktörlü sistemler öneren kavrayışının yöntem tarifine Latour'un ilişkisel sistemler ağı öneren Aktör-Ağ Teorisi'nde (ANT) rastlamak mümkündür. Nitekim Kedi Beşiği yalnızca bir oyun değil aynı zamanda aktör-ağ sisteminin küçük bir modelidir. Latour, ANT ile dünyayı, yalnızca insan olan aktörlerin değil insan olmayan varlıkların da aktif bir bileşen olarak katkı sunabildiği ilişkisel bir ağ olarak kavramayı önermektedir. Nitekim bu yaklaşım, yapma biçimlerini insana içkin bir faaliyet olmaktan çıkararak ekolojinin, materyalin, teknolojinin, insanın ve insan olmayanın birlikteliğine dayanan dinamik bir süreç olarak ele almayı önermektedir.

Bu çalışmada, Haraway'in doğayı düğümlenen ve çözülen bağlar olarak ele alan bakış açısı ile Latour'un bilginin ancak ilişkileri kurulmuş ağlar üzerinden anlaşılabileceğini savunan perspektifi, ekolojik düşünme biçimleri tartışmak adına çalışmanın araştırma zeminini oluşturmaktadır. Nitekim araştırma kapsamında ele alınan iki kavrayış, ekolojiyi statik bir varlık dünyasından çıkararak, politik, teknolojik ve kültürel aktörlerin dolanıklaştığı bir süreç olarak düşünmeyi önermektedir. Ekolojik düşünme söylemleri olarak karşımıza çıkan biyomerkezci, antroposentrik, sistem kuramı temelli ya da posthümanist yaklaşımlar, doğa ile insan arasındaki ilişkilere eleştirel bir bakış getirmeyi hedeflese de, çoğu zaman sabit kategorilere, özne-nesne ayrımına ya da belirli hiyerarşilere dayalı biçimlenişler içermektedir. Bu çalışma ise, Haraway ve Latour'un kavramsal çerçevelerinden hareketle, bu tür ayrımları askıya alan ve insanla insan olmayan varlıkların sürekli yeniden kurulan dinamik ilişkisel düğümler içinde birlikte var olduğu bir düşünme biçimini önermektedir. Bu yönüyle, ilişkisel ve spekülatif düşünceyi odağına alan alternatif bir ekolojik tahayyül imkânını araştırmaktadır. Kuramsal inceleme odağında, kavramsal analiz ve söylem çözümlemesi yöntemleriyle, ekolojiye ilişkin düşünme biçimlerinin statik temsiller yerine değişken, çok katmanlı ve ağsal bağlantılar üzerinden nasıl figüre edilebileceği ele alınmakta; böylece ekolojik krizler karşısında yeni düşünme ve yapma biçimlerine yönelik spekülatif bir yaklaşım ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aktör-Ağ Teorisi, antroposen, kedi beşiği, dolanıklık, ekoloji

* Araştırma Görevlisi, İstanbul Rumeli Üniversitesi, ORCID: 0009-0008-5978-5355, serengul.sarli@rumeli.edu.tr

sözlü bildiri

KONUTTA ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTTIRMA VE TÜKETİM SÜREÇLERİNİ ALTERNATİF KAYNAKLARLA DESTEKLEYECEK BİR MEKANİZMA ÖNERİSİ İLE TASARIM SÜRECİNE ADAPTASYONU

Selcen Nur ERİKÇİ ÇELİK*

ÖZ

Teknolojik gelişmelerle beraber enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik konularında da ilerleme kaydedilmiştir. Küresel ısınma ve fosil yakıt kaynaklarının hızla tükenmesi insanları enerjiyi daha verimli kullanmaya zorlamaktadır. Yapılarda kullanılan enerji tüketiminin dünyadaki toplam enerji harcamalarında %45-50' lik bir paya sahip olduğu göz önüne alınırsa, temiz enerji kaynakları kullanımının ve enerji tasarrufunun önemi daha net anlaşılmaktadır (1). İnşaat sektöründe tüketilen enerjinin %5' i yapım aşamasında, yaklaşık %45' i ise işletim, yapım, bakım ve onarım aşamalarında harcanmaktadır (2).

Çalışmanın amacı, kent yaşamındaki konutların evden çalışma ve eğitim unsurlarıyla daha fazla vakit geçirilen mekânlar olması ile kapalı mekânlardaki fiziksel konforun (termal, işitsel ve görsel konfor) tek bir cihaz tarafından kolaylıkla ayarlanabilir ve denetlenebilir olmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda tüm mekân içlerinde bir ünite halinde bulunacak ve ayarlanan fiziksel çevre kontrolünü sağlayacak bir ürüne dair fikir tasarımı oluşturulması planlanmaktadır. Bu ünite yardımı ile;
Mekân içerisinde homojen ısı dağılımının sağlanması,
Tüm yüzeylerde ve iç hacimde nem kontrolünün sağlanması,
Aydınlık düzeyine göre (günışığına duyarlı) sensörlü aydınlatma ayarı.
Akustik kontrol mekanizması (belirlenen duvar yüzeylerine ya da pencere gibi saydam alanlara yerleştirilecek akustik panellerinin açılıp kapanması vb.) işlevlerin eşzamanlı olarak ihtiyaca göre gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

Çalışmada izlenecek yöntem, sayısal analizler yardımıyla ürünün geliştirilmesi için gereklidir. Bu parametrik çalışmaların daha hızlı ve ekonomik bir şekilde yapılması, ürüne ait geometrik ve dinamik kriterlerdeki değişimlerin performans üzerindeki etkilerini de olumlu etkileyecektir. Çalışmalar, bir büyük şehirde yer alan konut özelindeki yaşam odaları ile sınırlandırılmıştır. Fiziksel çevre kontrol analizleri, ısıtma-soğutma performansları Energy-Plus tabanlı Design Builder programı ile, Akustik konfor performansı ise Insul yazılımı ile gerçekleştirilecektir.

Mekân içerisinde ihtiyaç duyulan ısısal, işitsel ve/veya görsel konforun önceden ünite içerisine gerekli verilerin girilmesi sayesinde elde edilmesi amaçlanmaktadır. Geliştirilen bu sistem ile geleneksel mekanik konfor mekanizmalarına göre binalardaki enerji tüketimini azaltan ve fiziksel konfor koşullarını başarıyla gerçekleştiren bir sonuç ürünü tasarımı elde edilmesi planlanmaktadır. Yapılacak olan çalışmalar, literatüre konut tipolojisi için kompakt bir fiziksel çevre denetim mekanizması altyapısı oluşturmada katkı imkânı verebilecektir. Bu sayede oluşturulacak ürüne dair teknolojik bilgilere ve yenilikçi çalışmalara dair bir derleme yapılması planlanmaktadır.

Önümüzdeki beş yıl içinde büyümeyi tetikleyen unsurlar göz önünde bulundurulduğunda; TÜİK ve DPT verilerine göre, gelişmekte olan ülkelerde yapı sektörünü parlak bir dönemin beklediği öngörülmektedir. Yapı sektörü inşaat malzemeleri ve teknolojiye dayalı yeni üretim metotları gibi konuları kapsamaktadır. Özellikle enerji korunumu ve sarfiyatının denetlenmesi noktalarında binalarda oluşan giderler büyük bir pay oluşturmaktadır. Bina enerji tüketiminin dengeli ve ihtiyaca yönelik olarak karşılanması için geliştirilecek olan denetim-kontrol ünitesi ile bina fonksiyonlarına uyumlu bir fikir üretim aşaması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Binalarda enerji, denetim-kontrol mekanizması, konutta enerji korunumu, sayısal analiz, termal-akustik-görsel konfor

* Doktor Öğretim Üyesi , Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9862-529X, selcennurerikcicelik@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

MEDYA SANATINDA EKOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR PRATİKLER

Didem TOY*

ÖZ

Antroposen çağında, insan-doğa ilişkisi dijital teknolojiler aracılığıyla yeniden şekillenirken, doğa kavramı da bu teknolojilerden bağımsız düşünülemez hale gelmektedir. Bu dönüşüm, sanat pratiklerini de etkilerken, transdisipliner bir alan olarak medya sanatı, teknolojiyle ilişkisi, yeni ifade biçimleri sunması ve izleyiciyle interaktif ilişkiler kurabilmesi gibi özellikleriyle bu dönüşümde önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak bununla birlikte, medya sanatı doğası gereği teknolojiyle iç içe olması ve sıklıkla yüksek enerji tüketimiyle ilişkilendirilmesi nedeniyle ekolojik olarak sorgulanabilen bir alandır. Bu bildiri, medya sanatında sürdürülebilirlik kavramı üzerine kavramsal bir çerçeve sunmayı ve çeşitli uygulama örnekleri üzerinden pratik ve kavramsal düzeydeki alternatif yaklaşımları incelemeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak, bu alandaki sürdürülebilir pratiklerin nasıl hayata geçirilebileceğine dair alternatif materyal, donanım ve yazılımları, sanat projelerinin dağıtımı ve alternatif sergileme platformları gibi yaklaşımların etkilerini ve bunların getirdiği yeni estetik olanakların potansiyellerini analiz etmeyi hedeflemektedir.

Sürdürülebilir medya sanatı pratikleri, üretim, dağıtım ve sergileme sürecindeki malzeme ve teknoloji seçimiyle sınırlı olmayıp, aynı zamanda sanatın ekolojik sorunları ele alış biçimi ve izleyiciyle kurduğu iletişimle de yakından ilişkilidir. Medya sanatı pratiklerinin, bilim-sanat eksenli projeler, sanal ve arttırılmış gerçeklik deneyimleri, interaktif enstalasyonlar gibi farklı çalışma formları aracılıyla ekolojik sorunları nasıl ifade edebildiği, kitlelere ulaştırabildiği ve bu konuda nasıl etkili bir iletişim aracı olabileceği seçili çalışmalar üzerinden incelenecektir. Bu çerçevede Tamiko Thiel'in Gardens of the Anthropocene (2016), Robertina Šebjanič'in CO_SONIC 1884 KM² (2021) ve LocoMotoArt Collective'in Oscillations (2015) çalışmaları olmak üzere farklı türlerde ekolojik yaklaşımlı medya sanatı projeleri, ekolojik farkındalık yaratma, üretim ve sergilemede sürdürülebilir malzeme ve tekniklerini kullanma ve izleyici katılımını teşvik etme biçimleri gibi açılardan analiz edilecektir.

Sonuç olarak bu bildiri ekolojik kriz sürecinde medya sanatının potansiyellerini incelemeyi ve analiz etmeyi amaçlarken, medya sanatının Antroposen'de insan-doğa ilişkisini yeniden düşünmemize nasıl katkıda bulunabileceğine dair bir tartışma başlatmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya Sanatı, dijital sanat, sanat ve ekoloji, sürdürülebilir sanat, ekomedya.

* Araştırma Görevlisi, İstanbul Okan Üniversitesi, ORCID: 0009-0008-6090-7612, didem.toy@okan.edu.tr

sözlü bildiri

MİMARİ METAMORFOZUN EKOLOJİK VE SOSYAL BOYUTLARI: TERSİNE KÖKLENME ÖRNEĞİ OLARAK TORRE DAVİD

Feyza ASLAN*

ÖZ

Kentsel mekânlar, ekolojik, toplumsal ve ekonomik dinamiklerin kesişiminde dönüşen yapılar olup, Torre David bu sürecin en çarpıcı örneklerinden biridir. Ekonomik kriz nedeniyle inşaatı yarım kalan bu yüksek bina, zamanla bir topluluk tarafından iskan edilerek "dikey gecekondu" kimliği kazanmış ve gayriresmi bir yaşam alanına dönüşmüştür. Mevcut mimarlık ve kent çalışmaları, bu tür gayri resmi yapılaşmaları çoğunlukla plansız kentleşmenin bir sonucu olarak ele almakta, alternatif sürdürülebilirlik, mekansal adalet, yer yapma pratikleri ve toplumsal dayanışma modelleri açısından yeterince incelememektedir. Bu araştırma, Torre David'in "dikey gecekondu" kimliğini "tersine köklenme" metaforu bağlamında ele alarak, yapının geçirdiği mimari metamorfoz sürecini ve bu dönüşümün sosyal ekolojik boyutlarını tartışmayı amaçlamaktadır.

Araştırmada öncelikle Torre David yapısı bir mimari metamorfoz örneği olarak açıklanmıştır ve yapının tasarlanma, terk edilme, gayriresmi yerleşim süreci ve yeniden boşaltılma aşamaları incelenerek kentsel mekânın zaman içindeki dönüşümü değerlendirilmiştir. Bu dönüşümden etkilenen topluluğun mekânla kurduğu ilişkilerin, yapıdaki iç mekân düzenlemeleri ile yer yapma pratiklerinin nasıl bir "yuvalanma ve kök salma" süreci oluşturduğu, "tersine köklenme" metaforu ile ilişkilendirilmiştir. Mimari metamorfozun ekolojik ve sosyal boyutlarını Torre David örneği üzerinden tartışan çalışma; literatür taraması, görsel ve yazılı doküman incelemesi, eleştirel mekân okuması ve karşılaştırmalı analiz yöntemleriyle yürütülmüştür.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden "örnek olay incelemesi" yöntemi temel alınmıştır ancak çalışma sürecinde fenomenoloji kuramı, mimari metamorfoz ve tersine köklenme metaforunun sosyal ve ekolojik dönüşümlerle ilişkisini anlamlandırmada destekleyici bir çerçeve sunmuştur. Torre David yapısının tarihsel, mekansal ve toplumsal dönüşümü benzer gayriresmi yapılaşmalarla karşılaştırmalı bir bağlamda ele alınmıştır. İlgili haberler, belgeler, haritalar ve fotoğrafları kapsayan bir doküman araştırması sayesinde verilere ulaşılmış olup bunlar üzerinden eleştirel bir mekan okuması yapılmıştır.

Gayriresmi yapılaşma süreçleri yalnızca mekansal değil; ekolojik, toplumsal ve sosyolojik dinamikler üzerinden okunmalıdır. Torre David, metamorfoz geçirmiş mimari bir yapı sayılabilir. Bu dönüşümün nedenleri, süreci ve sonuçları fenomenolojik bir kuramsal bakış açısıyla desteklenerek tartışılırsa mekansal adalet, yer yapma pratikleri ve topluluk yaşamı açısından sosyal ekolojik çıkarımlara ulaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: *Sosyal ekoloji, gayriresmi yapılaşma, mekânsal adalet, mimari metamorfoz, yer yapma pratikleri*

* Araştırma Görevlisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9110-2242, faslan@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

NİLÜFER BELEDİYESİ'NİN "İKLİM YILI" KAPSAMINDA ÇOCUK KATILIMINA DAYALI İKLİM SÖZCÜLERİ OLUŞUMU: İÇERİK VE UYGULAMA SÜREÇLERİNİN ANALİZİ

Sabiha SEVGİ*

ÖZ

İklim değişikliği, küresel ölçekte çevresel, ekonomik ve toplumsal boyutlarıyla ele alınması gereken en önemli sorunlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Geçmişten günümüze ve gelecekte de karşılaşılacak sorunlardan biri, çocukların iklim değişikliği hakkında sınırlı bilgiye sahip olmaları ve mücadelede aktif bir katılımcı olarak rol alamamalarıdır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin iklim krizine yönelik farkındalık oluşturma ve mücadele stratejileri geliştirme süreçlerinde çocukların katılımını teşvik eden çalışmalar yürütmesi büyük önem taşımaktadır. Nilüfer Belediyesi, 2022 yılını "İklim Yılı" olarak ilan ederek, toplumda bu konuya yönelik bilinç oluşturmayı amaçlayan çeşitli projeler gerçekleştirmiştir. Bu çerçevede oluşturulan "Nilüfer İklim Sözcüleri" grubu, çocukların iklim değişikliği konusunda bilgi edinmesini, farkındalık kazanmasını ve toplumsal bilinci artırmasını hedefleyen bir oluşumdur.

Bu çalışmanın kapsamı, çocukların iklim kriziyle mücadeledeki rolünü incelemek, konunun önemini anlamak adına literatürdeki çalışmaları ve Nilüfer'deki İklim Sözcüleri oluşumun gerçekleştirdiği farkındalık ve öğrenme uygulamalarının içerik ve uygulama adımları analiz edilecektir. Çalışmanın yöntemi olarak, nitel araştırma deseni benimsenmiş olup, veri toplama sürecinde doküman incelemesi ve katılımcı gözlem teknikleri kullanılacaktır. Doküman incelemesi kapsamında, uygulamaların amaçları, içeriği, kullanılan eğitim materyalleri ve uygulama süreçleri değerlendirilecektir. Araştırmacı katılımcı gözlem tekniğiyle, eğitim materyalleri, kullanılan yöntemler, uygulamalar ve çocuklarla etkileşim biçimlerinin etkili bir şekilde nasıl yapılandırıldığını anlamaya odaklanacaktır. Verilerin analizi, içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda, farkındalık çalışmalarının temaları, uygulama süreçlerinde benimsenen stratejiler ve çocukların katılım biçimleri üzerine derinlemesine bir değerlendirme yapılacaktır. Elde edilen bulgular, çocukların iklim değişikliği konusundaki farkındalıklarının nasıl şekillendiğini, kullanılan yöntemlerin etkisini ve yerel yönetimler tarafından geliştirilen katılımcı iklim politikalarının etkinliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, Nilüfer İklim Sözcüleri oluşumu, çocuk katılımına dayalı çevresel farkındalık çalışmalarının nasıl yapılandırılabileceğine ilişkin önemli bir örnek teşkil etmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular, yerel yönetimlerin sürdürülebilirlik politikaları kapsamında çocuklara yönelik eğitim ve farkındalık programlarını daha etkin hale getirebilmesi için yol gösterici öneriler sunacaktır. Bu bağlamda, okul içi ve okul dışı öğrenme programlarının, iklim değişikliğini olumlu bir dil kullanarak aktarması; çocukların öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla yerelleştirme, görselleştirme ve hikâyeleştirme gibi yöntemlerden faydalanması önerilmektedir. Bu yaklaşımlar, çocukların katılımını teşvik eden eğitim modelleri ve farkındalık çalışmalarının etkinliğini artırarak, sürdürülebilir bir gelecek inşa etme yolunda bütüncül ve uzun vadeli bir etki yaratma potansiyeline katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim krizi, çocuk katılımı, farkındalık çalışmaları, çevresel eğitim, sürdürülebilirlik bilinci.

*Doktor Öğretim Üyesi, Biruni Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-1267-6994, ssevgi@biruni.edu.tr

sözlü bildiri

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE EKOLOJİK FARKINDALIĞI GELİŞTİRMEDE GRAFİKSEL ÖĞRENME: KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM

Merva Kelekçi OLGUN*

ÖZ

Çevresel krizlerin giderek derinleştiği günümüzde, erken çocukluk döneminde ekolojik farkındalık geliştirmek sürdürülebilir geleceğin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Okul öncesi eğitim, çocukların çevreye yönelik tutum ve davranışlarının şekillendiği kritik bir dönemdir. Ancak, bu dönemde sürdürülebilirlik eğitiminin pedagojik araçlarla desteklenmesi ve özellikle grafik tasarımın görsel iletişim gücüyle entegrasyonu konusunda literatürde önemli bir kavramsal boşluk bulunmaktadır.

Bu çalışma, okul öncesinde grafiksel öğrenmenin ekolojik farkındalık geliştirmedeki potansiyelini kavramsal bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır. Grafiksel öğrenme, karmaşık çevresel kavramların çocukların algı ve anlayış seviyesine uygun, sade ve etkili görsel öğeler aracılığıyla aktarılmasını sağlar. Bu çerçeve içinde sürdürülebilir tasarım ilkeleriyle desteklenen grafiksel materyaller, çocukların çevresel duyarlılıklarını artırmak ve çevreyle etkileşimlerini güçlendirmek için önemli bir araç olarak değerlendirilir.

Önerilen kavramsal model üç ana bileşenden oluşmaktadır: Birincisi, doğa ve sürdürülebilirlik kavramlarının çocukların anlayabileceği şekilde, ekolojik temalı ve bireyin öğrenme yaşına uygun görsel materyaller aracılığıyla somutlaştırılmasıdır. İkincisi, eğitim materyallerinin tasarımında sürdürülebilirlik ilkelerinin benimsenerek, çevre dostu ve erişilebilir içeriklerin geliştirilmesidir. Üçüncüsü ise, bu yaş grubuna ait bireylerin öğrenme sürecine aktif katılımını destekleyen, oyunlaştırılmış ve etkileşimli öğrenme araçlarının kullanılmasıdır. Bu araçlar, okul öncesi bireylerin motivasyonunu artırarak ekoloji odaklı süreçlere katılımlarını teşvik eder.

Bu yaklaşım, okul öncesi eğitimde grafik tasarım ve sürdürülebilirlik pedagojisinin disiplinlerarası bir sentezini sunarak, erken yaşta çevresel bilinç oluşturmanın yeni yollarını açmayı hedeflemektedir. Ancak, bu modelin etkinliği, ilerleyen çalışmalarda uygulamalı araştırmalarla desteklenmeli ve uzman öğretici düzeyinde bulunan eğitmenlerle gerekli düzenlemeler yapılarak pekiştirilmelidir. Böylece, okul öncesi bireylerde farkındalık oluşturarak, çevreye karşı kalıcı ve bilinçli tutumlar geliştirmesi sağlanarak sürdürülebilir bir gelecek için sağlam temeller atılabilir. Ekolojik okuryazarlık eğitiminin uzun vadeli etkileri vardır. Pedagojik modellerin kültürel ortamlarla bütünleşmesiyle zenginleştirilmiş, çok boyutlu okuryazarlık yaklaşımlarının geliştirilmesi, çocukların çevreye karşı duyarlı ve sorumlu bireyler olarak yetişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Graphical learning, ecological awareness, preschool education, sustainable design, conceptual model.

* Doçent, Doktor, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9670-5771, mervakelekciolgun@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

PET ŞİŞELERDEN AYDINLATMA ELEMANINA DÖNÜŞÜM ATÖLYESİ

Merve Varol CAN*

ÖZ

Plastik atıklar, özellikle tek kullanımlık PET şişeler, doğada yüzyıllarca kalabilen, biyolojik olarak çözünmeyen yapılarıyla ekosistemlerin dengesini bozarak küresel ölçekte kritik bir çevre sorunu olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede, Selçuk Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ikinci sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen "Pet Şişelerden Aydınlatma Elemanına Dönüşüm Atölyesi"; güncel tüketim alışkanlıklarının yarattığı plastik kirliliğine dikkat çekmeyi, öğrenci farkındalığını artırmayı ve atık malzemelerin ileri dönüşümle yaratıcı tasarım elemanlarına dönüştürülebileceğini göstermeyi amaçlamıştır. Atölye dört aşamadan oluşmuştur (1) farkındalık oluşturma, (2) eğitim ve değerlendirme, (3) teknik gezi, (4) tasarım ve uygulama. İlk aşamada, kampüs yeme-içme alanlarından toplanan 0.5 L ve 1.5 L hacmindeki PET şişeler analiz edilerek tüketim yoğunluğu ve çevresel etkileri hakkında katılımcı bilinci geliştirilmiştir. İkinci aşamada, Selçuklu Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü'nden uzmanlar tarafından yürütülen sıfır atık eğitimi sonrasında uygulanan interaktif değerlendirme testi ile tespit edilen yaygın yanlış algılar düzeltilerek bilgi seviyesi pekiştirilmiştir. Üçüncü aşamada, Konya ATIKSAN Atık Merkezi'ne düzenlenen teknik gezi katılımcılara atık yönetimi süreçlerini yerinde gözlemleme ve kaynak kullanım verimliliğinin önemini kavrama imkânı sunmuştur. Son aşamada ise farklı boyutlardaki PET şişeler, deniz canlılarının soyut formlarına uygun şekilde kesilip ısıtılarak şekillendirilmiş, oran-orantı, ritim, tekrar, vurgu ve denge gibi temel tasarım ilkeleri doğrultusunda fonksiyonel aydınlatma elemanlarına dönüştürülmüştür. Bu bütüncül deneyim, katılımcıların çevresel sorumluluk ve sürdürülebilir tüketim bilincini derinleştirirken, atık materyallerin yaratıcı tasarım bileşeni olarak kullanılabileceğini kanıtlamış ve sorumlu tüketim ile üretim alışkanlıklarının yaygınlaşmasına kalıcı bir katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Tasarım, ileri dönüşüm, aydınlatma elemanı, PET şişe, sürdürülebilirlik.*

* Araştırma Görevlisi Doktor, Selçuk Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5236-9174, mervevarolcan@gmail.com

sözlü bildiri

POST-HÜMANİST EKOLOJİLER VE TEKNOLOJİK HAFIZA: DİJİTAL OYUNLARDA DOĞANIN YENİDEN İNŞASI

Aylin Berna ZAMANDAR BAŞOĞLU*

ÖZ

İnsanlık sonrası doğa gerçekten "insansız" olabilir mi? Horizon Zero Dawn (Guerrilla Games, 2017) ve Death Stranding (Kojima Productions, 2019) gibi kıyamet-sonrası dijital oyun anlatıları, doğayı yalnızca bir arka plan olarak değil, insanın teknolojik belleğiyle şekillenmiş aktif bir anlatı düzlemi olarak işler. Bu oyunlar, doğanın insan-sonrası biçimlerde yeniden kurgulanışında, insanın izlerinin silinmediğini; aksine makineler, yapay zekâlar ve bozulmuş iklim örüntüleri aracılığıyla doğanın dokusuna işlendiğini ortaya koyar. Ekokritik teori (Garrard, 2012), çevresel hikâye anlatımı (Jenkins, 2004) ve disanthropy kavramı bağlamında değerlendirildiğinde, bu anlatılar, insan sonrası ekolojinin gerçekten "insansız" olup olamayacağını sorgulayan güçlü birer kurgu sunar.

Horizon Zero Dawn, doğayı ancak teknolojik yaratıklarla kurulan etkileşim yoluyla erişilebilir ve deneyimlenebilir bir alan hâline getirir. Oyuncu, örneğin Stormbird ya da Glinthawk gibi makineler olmadan belirli coğrafyalara ulaşamaz. Bu durum, Garrard'ın ortaya koyduğu disanthropy kavramıyla örtüşen şekilde, insan-sonrası bir dünyada bile insan merkezli teknolojilerin doğanın işleyişine içkin olduğunu gösterir. Death Stranding'de ise doğa, Timefall yağmurları ve ölüm sonrası varlıklarla iç içe geçmiş hibrit bir ekosistemle temsil edilir. Her iki oyun da doğayı sabit bir arka plan olmaktan çıkararak, teknolojik izlerin belirlediği bir anlatı mecrasına dönüştürür.

Çalışmada, bu iki oyuna dair oyuncu yorumları nitel tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Yorumlar, ekokritik kuram ve posthümanist düşünceye dayalı tümdengelimli kodlamayla birlikte, veride ortaya çıkan yeni duygu, imgeler ve anlatı motifleri doğrultusunda tümevarımlı şekilde analiz edilmiştir. Kodlama süreci sonunda belirlenen temalar arasında post-hümanizm, çevresel hikâye anlatımı, oyuncu-doğa etkileşimi, teknoloji-doğa ilişkisi, iklim değişikliği alegorileri ve ekolojik mitolojiler temaları öne çıkmıştır. Özellikle oyuncuların doğal çevreye verdikleri duygusal tepkiler, oyunların yalnızca bir hikaye sunmadığını, aynı zamanda yeni bir doğa tahayyülü kurduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak bu çalışma, dijital oyunların doğayı temsil etmekten öte, insan sonrası bir ekolojik bilinç inşa ettiğini ileri sürmektedir. Horizon Zero Dawn ve Death Stranding, insanın ortadan kalktığı varsayılan bir dünyada dahi, onun teknolojik belleğinin doğaya nasıl içkin hâle geldiğini gösterir. Ekokritik teori ve çevresel anlatı yaklaşımlarıyla ele alındığında bu oyunlar, hem doğayı yeniden kurgulamakta hem de oyuncuları bu kurgularla düşünmeye, hissetmeye ve yeniden ilişki kurmaya davet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Death Stranding, disanthropy, ekokritik teori, Horizon Zero Dawn, post-hümanist ekoloji, teknolojik hafıza

* Araştırma Görevlisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-4846-8273, bernabasoglu@beykoz.edu.tr, bernazamandar@gmail.com

sözlü bildiri

POST-HÜMANİZM VE KUİR EKOLOJİ BAĞLAMINDA AGNES QUESTIONMARK'IN SANATSAL PRATİĞİ

Elçin ACUN*

ÖZ

Kuir ekoloji, post-hümanizm ve biyoloji gibi disiplinleri odağına alarak üretim yapan Agnes Questionmark (1995, Roma, İtalya); performans, heykel, video ve enstalasyon gibi farklı medyumlarla çalışan bir sanatçıdır. Questionmark, işlerinde insan merkezci olmayan çoklu, geçişken, mutant varoluş biçimlerini ele alır. Biyopolitik mekanizmaları yapıbozuma uğratmayı, doğa ve beden arasındaki sınırları sorgulayarak dener. Sanatçının temel meselelerinden biri, doğanın sabit olmayan ve non-binary yapısını görünür kılmak ve beden üzerine olan tıbbî politikaların biyolojik determinizm yoluyla cinsiyet kimliğini nasıl şekillendirdiğini eleştirel bir dille incelemektir.

Kuir ekoloji, doğanın zorunlu sayılan heteronormatif ve ikili kategoriler ekseninde çözümlenmesinin karşısında duran; bedenin ve ekolojinin etkileşimini akışkanlık bağlamında ele alan bir yaklaşımdır. Questionmark'ın çalışmaları da deniz ekosistemlerini temel alarak insan sonrası (posthuman) varoluş biçimlerini araştırır. Bu bağlamda, sanatçının suya ve amfibik yaşam formlarına gönderme yaptığı anlatısı; türler arası geçişkenlik ve ekolojik dönüşüme dair kuir okumalara imkân sağlar. Su, burada yalnızca biyolojik bir unsur değildir; aynı zamanda bir metafor olarak kimliğin akışkan ve dönüşebilir yapısını temsil eden bir alan olarak işlev görür.

Sanatçı, kendisine protez organlar ekleyerek ahtapot gibi omurgasızları taklit ettiği, çeşitli biçimlerde suyun içinde olmayı deneyimlediği ve böylelikle geçişken bir bedene vurgu yaptığı performansları ile bedenin sürekli değişen ve sabit bir kimlik tarafından sınırlandırılamayan yapısını vurgulamaktadır. Sucul organizmalar, Questionmark'ın pratiğinde türler arası geçişkenliği kuir bir bakış açısıyla ele alabilmesini mümkün kılan ve türlerin sabit formlarını esnetebilen temsili figürler olarak ortaya çıkar. Sanatçı, kendi bedeniyle yarattığı dokunaçlara ve solungaçlara sahip bu yeni olağan dışı yaşam formlarını, Kristeva'nın 'abject' kavramıyla birleştirerek, posthuman bir bağlamda bedenin sınırlarını aşan, sürekli değişen ve ekosisteme uyum sağlayan bir varoluş biçimi olarak önerir.

Post-hümanist teori, biyolojik ve teknolojik sınırların ve türler arası ilişkilerin yeniden yapılandırılmasını incelerken, Questionmark'ın pratiği bu kavramsal çerçeve içinde trans türler (trans-species) ve transgender bedenlerin biyopolitik konumlarını yeniden ele alır. Uzun süreli canlı performanslarıyla izleyiciyi insan olmanın ne'liğine dair sorgulatırken, kendi bedenini normların istikrarsızlaştığı alanlara sürükler; böylece biyolojik ve toplumsal sistemlerin sınırlarını tartışmaya açar.
Bu çalışma, Agnes Questionmark'ın sanatsal pratiğini post-hümanizm ve kuir ekoloji perspektiflerinde araştırarak, biyopolitik müdahaleler ve normların yeniden inşasına olan eleştirel yaklaşımını analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuir, posthuman, performans, mutant, ekoloji

* Araştırma Görevlisi Doktor, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8071-3999, elcin.acun@msgsu.edu.tr

sözlü bildiri

SANAT EĞİTİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMINDA KÖMÜR KALEM YAPIM UYGULAMASI

Mustafa TUNÇ*

ÖZ

Sanatın içerisinde en çok kullanılan malzemelerden biri de kömür kalemidir. Güzel sanatlar eğitimi içerisinde desen dersi kapsamında sıklıkla kullanılan kömür kalemin önce yapım aşamalarını uygulayarak ardından kullanıma geçmek resim sanat eğitimi gören öğrenciler için son derece önemli bir unsurdur. Desen dersinde kullanılan kömür kalemi kâğıt üzerine çizgisel etkinin dışında toz haline getirilerek veya terebentine batırılarak da kullanılabilir. Kömür kalem yapımı tamamen doğal malzemelerin işlenmesiyle ortaya çıkan süreçtir. Bu süreç ekolojik ve sürdürülebilirlik bağlamında farklı noktalardan incelenerek değerlendirilebilir. Kömür kalemin yapımı için budama zamanı elde edilmiş söğüt veya asma dalları tercih edilerek hazırlanan bu dalların oksijensiz bir ortamda kontrollü bir şekilde yakılarak elde edilmektedir. Resim malzemelerinin maliyetli olması nedeniyle öğrencilere kömür kalemin sıfırdan bütün aşamaları ile yapımı, kullanım süreci ve farklı kullanım şekillerini göstermektedir. Ekolojik açıdan bakıldığında tamamen doğal olması nedeniyle zararlı kimyasal kullanımı yoktur doğaya karışabildiği için doğaya zarar vermez. Sürdürülebilirlik bağlamında ise incelendiğinde özellikle budama zamanının tercih edilmesi ve bu aşamada atılacak olan dalları kömür kalem yapımı vasıtası ile geri dönüştürerek doğaya ve çevreye önemli bir katkı sağlanmış olacaktır. Tüm bu aşamaları öğrenciler sıfır maliyet ile yapabilmesi ve kendi üretmiş oldukları malzemeyi ders içerisinde aktif bir şekilde kullanıyor olması en büyük motivasyon kaynağı haline gelmektedir. Düşük enerji ve sıfır maliyet ile yapılan bu işlem uzun ömürlü ve çok yönlü kullanım sağlamaktadır. Tüm bu aşamalar gerçekleştirilerek kömür kalemin ekolojik ayak izlerini azaltarak sürdürülebilir sanat malzemesi olarak kullanımı sağlanmaktadır. Çalışmada kömür kalemin aşamalı olarak yapımını, ekolojik ve sürdürülebilirlik bağlamında incelenerek eğitim öğretim hayatı süresince deneyimler sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sanat, desen, kömür kalem yapımı, sürdürülebilirlik, ekoloji.*

* Doktor Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5983-6695, mustafatunc@karabuk.edu.tr

sözlü bildiri

SANAT ESERİ OLARAK ELEKTRİKLİ OTOMOBİL VE YENİDEN JAGUAR OLUŞ ÜZERİNE EKOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

Nihan AYTEKİN*

ÖZ

Bu çalışma, lüks otomobil markası Jaguar'ın ürün yelpazesini genişlettiğini, ürünlerine yeni özellikler eklediğini duyurduğu 2012 tarihli "How alive you are?" (Ne kadar canlısın?) reklam kampanyası ile 2024 yılında yeniden markalama süreci kapsamında, ileride piyasaya süreceği elektrikli Type 00 modelini tanıttığı "Copy Nothing" (Hiçbir şeyi kopyalama) reklam kampanyasını karşılaştırır. Eski Jaguar'ın bir hayvan/makine olarak konumlandırılması ile yeni Jaguar'ın bir sanat eseri olarak konumlandırılmasını göstergebilimsel analiz ve söylem analizinden yararlanarak ekolojik, kültürel, ekonomik ve politik açıdan tartışır.

1960'lı ve 70'li yıllardaki reklamlarında "12 silindirli hayvan olarak doğdu", "Jaguar v-12: En iyi kedi", "Bir Jaguar yakala." gibi başlıklarıyla lüks otomobili ormanın içinde vahşi bir kedi olarak konumlandıran Jaguar, 2012'de "Ne kadar canlısın?" sorusuyla Jaguar'ın içgüdüleriyle çalışan, baştan çıkaran, kükreyen bir hayvan/makine olduğunu vurgular ve fosil yakıt ile çalışan, çevreci kaygılardan henüz uzak lüks bir otomobili satar. Sıçrayan Jaguar logosunu bir insan ultrason görüntüsünde, doğum öncesinde karnın içinde göstererek insanmerkezli bakış açısıyla büyümeyi ve doğanın araçsal değerini işaret eder. 1980'lerden bugüne önce Ford'a ardından Tata Motors'a satılan, yaşadığı ekonomik sıkıntıların ve lüks ürünler pazarındaki değişimlerin etkisiyle 2024'te marka yenileme sürecine giren Jaguar; "Copy nothing" reklamı, otomobilin Lee Bul'un "Live Forever" (Sonsuza kadar yaşamak) eserini çağrıştıracak şekilde insan bedenini mekanikleştiren iç ve dış tasarımları ve bu tasarımların Miami Sanat Haftası'nda tanıtılması ile yeni elektrikli otomobilini sanatlaştırır. Geçmişte Warhol, Koons gibi sanatçıların eserlerinde sanat ile ticaret arasındaki sınırın bulanıklaşmasıyla açılan yolda bugün sanat ve lüks ortak paydada buluşur.

2012'den 2024'e özetle, hayvan/makine/sanat eseri Jaguar'ın, fosil yakıtlar ve sera gazına karşı elektrikli otomobil ile korunan 'Doğa'nın, otomobilin kullanıcısının, Deleuze ve Guattari'nin bakış açısıyla söylenirse birbirlerini dönüştüren ve kendileri de dönüşen 'oluş'ları, dinamik, yer yer iç içe geçen karmaşık ağlar olarak varlığını sürdürmektedir. Postmodern bakış açısıyla hayvan-insan ilişkisinde hayvan (2024 reklamında otomobil) çoktan gözden kaybolmuş, bir gerçeklik olarak algılanmak isteyen görünüme dönüşmüştür fakat 2024 reklamında, pembe renkli boş kurak arazide hayvanın ötekiliğinin yerine, farklı yaş, ırk, cinsiyetten insanların ötekiliği konarak çizilen aktivist imajın üzerine Miami Sanat Haftası'nda söylenen "Type 00'ı bazıları şimdi, bazıları sonra sevecek, bazıları hiç sevmeyecek" cümlesi, insan - doğa - makine ilişkisinde postmodernizmden popülizme giden yolun sorgulanmasını da beraberinde getirir.

Anahtar Kelimeler: Reklam, sanat eseri, insan-hayvan ilişkisi, lüks, doğa.

* Doktor Öğretim Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9336-123X, nihanaytekin@beykent.edu.tr

sözlü bildiri

SANAYİ TOPLUMUNDA SANAT: TEKNOLOJİ, DOĞA VE RADİKAL ESTETİK ÜZERİNE BİR ELEŞTİRİ

Gökçe SÖZEN*

ÖZ

Theodore Kaczynski'nin 1995 tarihli Sanayi Toplumu ve Geleceği manifestosu, modern teknolojinin bireyler üzerindeki dönüştürücü etkilerine yönelik derin bir eleştiri sunmakta olup, yalnızca siyasal ve felsefi düzeyde değil, aynı zamanda sanatsal üretim alanında da önemli bir yankı uyandırmıştır. Bu bildiri, Kaczynski'nin teknoloji karşıtı yaklaşımını, doğaya dönüşü savunmasını ve bireysel özgürlüğü vurgulayan ideolojik temalarını, çağdaş sanatın çeşitli pratiklerine nasıl yansıdığına dair bir inceleme sunmaktadır.

İlk olarak, manifesto metninin post-endüstriyel sanat, cyberpunk estetiği ve doğa ile ilişkili temalarla nasıl örtüştüğü tartışılacaktır. Bu bağlamda, dijital sanat ve post-apokaliptikİlk olarak, manifesto metninin post-endüstriyel sanat, cyberpunk estetiği ve doğa ile ilişkili temalarla nasıl örtüştüğü tartışılacaktır. Bu bağlamda, dijital sanat ve post-apokaliptik görsellikler de Kaczynski'nin teknoloji eleştirisinin nasıl dönüştüğü, medya sanatlarında bu eleştirilerin evrimi ele alınacaktır. Ayrıca, doğaya dönüş temalı sanat akımları, özellikle Land Art ve primitivist yaklaşımlar çerçevesinde değerlendirilecek ve Kaczynski'nin ekolojik eleştirilerinin sanat pratiklerine nasıl yansıdığı irdelenecektir.

Bildirinin bir diğer odak noktası, estetik ve metin temelli sanatların Kaczynski'nin manifestosundan nasıl etkilendiği üzerine olacaktır. Kavramsal sanatın manifesto biçimindeki yansımaları ve Jenny Holzer, Barbara Kruger gibi sanatçılar aracılığıyla propaganda estetiği kullanımının Kaczynski'nin düşünceleriyle ilişkisi tartışılacaktır. Ayrıca, anarşist sanat akımlarının rolü, Banksy ve Dadaist hareketlerin modern toplum eleştirisi bağlamındaki etkisi değerlendirilecektir.

Sonuç olarak, bu çalışma, Kaczynski'nin manifestosunun sanatsal üretim üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerini ele alarak, teknoloji eleştirisi ve sistem karşıtı sanat akımlarının bu metnin temel felsefi ve ideolojik ilkeleriyle nasıl paralellik gösterdiğini inceleyecektir. Çalışma, disiplinlerarası bir perspektif benimseyerek, çağdaş sanatın teknolojiye karşıt üretimlerinin derin felsefi kökenlerini sorgulamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji eleştirisi, ekoeleştiri, kavramsal sanat, ekoloji

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, 0000-0003-4662-1876, gokcesozen@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

SERAMİK SANATINDA ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK*

Ayşe YEREBAKAN**, Ezgi HAKAN***

ÖZ

Sürdürülebilirlik, 21. yüzyılda giderek artan ekolojik duyarlılık ve çevre bilinciyle birlikte önem kazanan çok yönlü bir yaklaşımdır. Özellikle Sanayi Devrimi sonrasında 18. yüzyıldan itibaren hızlanan endüstriyel üretim ve zaman içinde artan atık miktarlarıyla birlikte doğaya zarar veren ciddi bir risk faktörü ortaya çıkmıştır. Endüstrinin karbon ayak izi ve çevre kirliliğine yol açtığına dair eleştiriler, günümüzde, sanatçıları üretim ve malzeme tercihlerini yeniden gözden geçirmeye yöneltmektedir. Robert Harrison'ın, seramik üzerine yaptığı benzer eleştiri de bu bağlamda seramik sanatının sürdürülebilirlik çerçevesinde ele alınan bir mecraya dönüştüğüne işaret etmektedir.

21. yüzyılda seramik sanatçıları çevresel sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla atık veya kullanım ömrünü tamamlamış malzemeleri tekrar değerlendirerek iki temel yöntem olarak "geri dönüşüm" ve "ileri dönüşüm" yöntemini benimsemektedir: Geri dönüşüm seramiklerinde, üretim sürecinde ortaya çıkan atık ve ikinci sınıf ürünler, yeniden işlenerek kapalı döngü modeli içerisinde tekrar kullanılmaktadır. Bu duyarlı yaklaşım, doğal kaynakların verimli kullanılmasını ve atık miktarlarının azaltılmasını hedeflerken, seramik üretiminin çevresel etkilerini minimize etmektedir. Öte yandan, ileri dönüşüm seramiklerde, kullanım ömrünü tamamlamış veya işlevini yitirmiş seramik malzemeler, yaratıcı müdahalelerle yeni estetik ve kavramsal değerlere kavuşturulmaktadır. Bu araştırmada, çevresel sürdürülebilirliğin sanatsal ifadelere nasıl dâhil edildiği 4 farklı sanatçı üzerinden incelenmiştir. David Binns'in geri dönüşüm yöntemlerini kullanarak oluşturduğu projeleri, Yeesookyung'un kintsugi teknikli "Dönüştürülmüş Vazo" çalışmaları, Elif Ağatekin'in seramik refrakterleri malzeme olarak yorumladığı "Yokluk" serisi ve Ayşe Yerebakan'ın "Her Şey Kafanın İçinde" serisi. Bu çalışmalar, atıkların yalnızca çevresel bir sorun olarak görülmediğini aynı zamanda sanatçının yaratıcı potansiyelini ortaya çıkaran yeni ifade biçimleri sunduğunu da göstermektedir. Bu sanatçılar kullandıkları malzemenin doğal özelliklerini yeniden yorumlayarak hem ekonomik hem de sosyal boyutlarda sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır. Bu yaklaşım, sanatçıların çevresel sorumluluk bilincini geliştirmesi, ekolojik farkındalığın artırılması, topluluklar arasında yaygınlaşması açısından da büyük önem taşımaktadır. Ayrıca bu durum, seramik sanatının geçmişin mirası olarak değer görmesinin yanında aynı zamanda geleceğe yönelik sorumlu ve sürdürülebilir bir üretim modeli sunulabileceğini göstererek seramik sanatını etkili bir platform hâline dönüştürmektedir.

Bu araştırmanın amacı; sanat alanında bu yaklaşımla ortaya koyulan üretimlerin seramik sanatına yeni bir soluk kazandırdığını, diğer taraftan bu tür paylaşımların artmasının geleceğe dair çevresel duyarlılık geliştirilmesi ve bu yöne dikkat çekilmesi adına farkındalık uyandıracak bir çağrı niteliği taşıyacağını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, sürdürülebilirlik, seramik sanatı, geri dönüşüm, ileri dönüşüm

* Bu bildiri, Arş. Gör. Ayşe Yerebakan tarafından Prof. Ezgi Hakan danışmanlığında 2024 yılında tamamlanan "21. Yüzyıl Dinamiklerinin Seramik Sanatına Etkisi" başlıklı sanatta yeterlik tezinden üretilmiştir.

** Araştırma Görevlisi., Çukurova Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-6611, ay.yerebakan@gmail.com
*** Profesör Doktor, Anadolu Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-4170, ehakan@anadolu.edu.tr

Kaynakça:

Ağatekin, E. (2012). Seramik sanatında alternatif bir ifade aracı olarak atık seramik kullanımı (Sanatta yeterlik tezi). Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Ağatekin, E. (2021). 21. yüzyıl seramik sanatında yeni arayışlar: İleri dönüşüm eğilimi. In A. Y. Yayın Kurulu (Ed.), Virüs: Üç Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Ortak Kitabı (Cilt 6, Sayı 6, ss. 362–383). Islık Yayınları.

Ebert, G. (2021, Ekim 26). Shattered porcelain fragments are elegantly bonded in kintsugi sculptures by Yeesookyung. Colossal. https://www.thisiscolossal.com/2021/10/yeesookyung-kintsugi-sculptures/

Encyclopedia Britannica. (t.y.). Recycling: Definition, processes, & facts. Britannica. https://www.britannica.com/science/recycling

Harrison, R. (2013). Sustainable ceramics: A practical approach. American Ceramic Society.

Macro & More. (t.y.). Geri dönüşüm vs ileri dönüşüm. https://www.macromore.com/geri-donusum-vs-ileri-donusum/

Yerebakan, A. (2024). 21. yüzyıl dinamiklerinin seramik sanatına etkisi (Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi). Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

sözlü bildiri

SERAMİK SANATINDA DOĞA VE RUHSAL BİRLEŞİM

Didar Ezgi ÖZDAĞ*

ÖZ

Doğa, her daim insanın en büyük ilham kaynaklarından birisi olmuştur. İnsanın kendisini ve çevresini anlama ihtiyacı derin temellere dayanmaktadır. İnsan, bir bütünün parçası olarak anlamlandırdığı bu gücü; kendisini şekillendiren, sürekli değişen ve dönüşen, canlı ve cansız tüm maddeleri kapsayan şeklinde tanımlamaktadır. Dünyada ki tüm yaşam biçimleri bu gücün ayrılmaz bir parçasıdır.

Doğa, dört temel element (hava, ateş, su, toprak) üzerinden ele alınmaktadır Bu dört temel unsur, eski çağlardan itibaren maddi manevi varoluşun temeli olmuş, keşfedilmeye çalışılmış, tartışılmış, bilim, sanat ve teknolojinin ilerlemesinde öncülük etmiştir. Yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olan su, hava, ateş ve toprak medeniyetlerin kuruluşunu doğrudan etkilemiştir (Boynukalın, R. A. , 2021). Bu dört unsur fiziksel, kimyasal ve felsefi açıdan birbirlerine bağımlı, oluşum ve devinim içinde maddelerdir. Öte yandan, her bir elementin yalnızca bilimsel değil spiritüel anlamları da vardır. Örneğin; toprak elementi, sabır ve dayanıklılık ile ilişkilidir ve hem doğada hem de insan yaşamında büyük bir öneme sahiptir. Güven, istikrar ve dengeyi simgeleyen bu güçlü element fiziksel bedenimizin temel yapısını oluşturmaktadır. Ayrıca, zihinsel olarak dengede kalabilmenin önemine vurgu yapmaktadır. Toprak, insanın köklenmesine, kendisi ile bütünleşmesine, günlük hayatta, birlikte yolculuk yapmaya izin vermektedir. Toprak ve insan birlikteliğinin en önemli örneklerini ise seramikler oluşturmaktadır. Seramiğin insanlık tarihi kadar eski olduğu bilinmektedir. Su ile karıştırılan, kullanım amacına uygun olarak şekillendirilen, kurutulan ve yüksek ısıda pişirilen bu malzeme, önceleri günlük kullanım eşyası olarak, zamanla ise insanların kendisini ifade edebilecekleri sanatsal bir dil olarak günümüze kadar varlığını devam ettirmiştir. Dolayısıyla seramiğin doğa ile ilişkisi diğer sanat dallarına göre oldukça farklıdır. Seramik ve doğa arasındaki organik bağ oldukça kuvvetlidir. Seramiğin ana malzemesi doğadan çıkartılan kildir ve yine doğa da kullanılan organik malzemeler doğrudan veya dolaylı olarak yapıta dâhil olabilmektedir.

Seramikte organik formların kullanılması, doğanın bir parçası olarak, sanatçının ruhsal yolculuğuna tanıklık etmektedir. Bu yolculuk sanatçının çevreye duyduğu saygıyı, doğanın gücüne olan hayranlığını ve çevreyi koruma sorumluluğunu içermektedir. İnsanlığın seramik ile serüveni, kilin ısıya maruz kaldığında mukavemetinin daha güçlü olduğunu öğrenmesiyle başlamıştır. Bu nedenle organik malzemenin seramikte kullanılması, seramik tarihi kadar eski olmuştur (Yardımcı, 1993). Tüm bunların yanı sıra, toprağın seramikteki yolculuğu ruhsal birleşimler içermektedir. Seramik birçok kültürde ritüel objeler ve meditasyon araçları olarak kullanılmıştır. Doğanın, insan ruhunun temellerine dokunan yanı ile sanatçılar, mistik öğeleri de yapıtlarına yansıtmıştır. Bu anlamda geçmişten günümüze seramik yapıtlar, doğanın bütünleyici gücünü, insan ruhunun doğa ile birleşimi anlamında sembolize edebilir. Bu çalışma ile seramik sanatının doğa ile kurduğu ilişki ve ruhsal birleşim, kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca temsili sanatçılar ve yapıtları üzerinden örneklerle çalışma desteklenmiştir. Bu sanatçılar; Magdalene Odundo, Toshiko Takaezu, Cristina Córdova, Jennifer Lee, Gordon Baldwin, Karan Singh, Alev Ebüzziya Siesbye, Paulus Berensohn, En Iwamura, Shozo Michikawa, Susan Beiner, Grayson Perry, Sara Radstone 'dur.

Bu araştırmanın amacı; seramik sanatında doğa ile kurulan ilişkiler üzerinden ruhsal birleşim temasını incelemek ve bu bağlamda seramik sanatçılarının eserlerinde ortaya koydukları spiritüel, ritüel ve içsel yönelimleri görünür kılmaktır. Doğanın dört temel elementi arasında yer alan toprağın, seramik aracılığıyla sanatçının içsel dünyasıyla nasıl bütünleştiği ve ruhsal bir ifade aracına dönüştüğü bu çalışmada açıklanacaktır. Bu çalışma, nitel bir alan araştırmasıdır. Araştırmada İçerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi kapsamında yazılı, sözlü ve basılı materyaller sistemli bir şekilde incelenmiştir. Araştırma sonunda, eserlerin ya da sanatçı söylemlerinin altında yatan ruhsal, kültürel ya da psikolojik anlamlar ortaya konulmuştur.

* Araştırma Görevlisi Doktor, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-3126-4485 deozdag@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Seramik, ekoloji, seramik ve doğa, seramik ve ruhsal birleşim, ritüel.

Kaynakça:

Boynukalın, R. A. (2014). Sanatsal ifadede görsel metaforlar [Sanatta yeterlilik tezi, Gazi Üniversitesi]Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Yardımcı, İ. (1993). Anadolu'da başlangıcından günümüze seramik-metal teknik ve biçim etkileşimleri [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] .Anadolu Üniversitesi.

presentation

SHIFTING PERSPECTIVES: THE POWER OF ACTIVIST PHOTOGRAPHY IN ADDRESSING THE ENVIRONMENTAL CRISIS

Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH*

ABSTRACT

The twenty-first century has witnessed a profound confluence of social and environmental crises, including escalating inequality, racial and ethnic discrimination, environmental degradation, human trafficking, and the erosion of democratic principles. As these challenges intensify, the role of photography—particularly activist photography—has become increasingly critical in addressing and documenting these issues. This research explores the ways in which contemporary photographers are utilizing conceptual documentary approaches to merge art with activism, producing visual narratives that both illuminate and challenge the pervasive and often invisible crises facing our world.

The study examines how activist photography engages with global social and environmental issues, particularly climate change, biodiversity loss, displacement, and social inequality, by pushing the boundaries of traditional representation. Through the integration of visual storytelling and social commentary, activist photographers not only document systemic injustice and environmental destruction but also create a platform for marginalized voices and communities. This paper focuses on the role of photography in making visible those aspects of the crisis that remain obscured in mainstream discourse, such as the human toll of ecological collapse and the intersectionality of environmental and social struggles.

In addition, the research investigates the impact of activist photography on public consciousness, policy, and social movements. By focusing on how these images contribute to raising awareness, fostering activism, and influencing political agendas, this study highlights the potential of photography as a tool for social change. Through an analysis of contemporary case studies and visual methodologies, the research reveals that activist photography can reshape public perception, amplify underrepresented narratives, and catalyze grassroots movements toward environmental justice. Moreover, findings indicate that emotionally resonant imagery—especially when paired with community engagement—significantly enhances the effectiveness of visual campaigns in mobilizing collective action and influencing policy discourse.

Keywords: *Activist Photography, environmental crisis, environmental justice, visual storytelling*

* Associate Professor, Beykoz University, ORCID: 0000-0001-8116-8021, ceyizmakalfairclough@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

SINIRLARIN ÖTESİNDE: SANAT, EKOLOJİ VE İNSAN-DOĞA BAĞLANTISI ÜZERİNE

Fırat ARAPOĞLU*

ÖZ

Disiplinlerarası metodolojiden ve kültürel metinlerden yararlanarak, sanat tarihinde çağdaş ekolojik söylemlerle yankılanan değişen paradigmaların sorgulanması ve çevresel, toplumsal ve zihinsel alanlar arasındaki sınırların giderek bulanıklaştığı bir çağda, geleneksel sanat tarihi anlatıları ekolojik öncelikler tarafından yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu araştırma sanatı, Félix Guattari'nin Üç Ekoloji kavramını içererek, toplumun doğayla gelişen ilişkisini hem yansıtan hem de etkileyen dinamik ve dönüştürücü bir araç olarak konumlandırmaktadır.

Öncelikle 19. yüzyıldaki Romantik doğa temsillerinden günümüzün çevreci uygulamalarına uzanan çizgi izlenerek, sanatçıların doğal dünyayla nasıl ilişki kurdukları ele alınmaktadır. Yüce olanı kutlayan manzara ressamlarından endüstriyel ilerlemeyi eleştiren çağdaş multimedya enstalasyonlarına kadar uzanan çalışmalar güzellik ve kriz arasındaki diyalektiğin altını çizerken, manzaraların estetiğinden ekolojik anlatılara yapılan yıkıcı müdahalelere kadar sanatçıların hümanist statükoya meydan okuduğu ve alternatif gelecekler öngördüğü sanat tarihindeki önemli yapıtlar vurgulanmaktadır.

Ayrıca Thoreau'nun Walden, Carson'ın Sessiz Bahar ve Ghosh'un Büyük Kaos gibi etkili metinlerine referansla sanatsal temsiller ile ekolojik edebiyat arasında paralellikler kurulmaktadır. Bu yapıtlar sadece çevresellik üzerine kamusal söylemi analiz etmekle kalmamış, aynı zamanda sürdürülebilirlik ve insani sorumluluğunun etik boyutlarını yeniden boyutlandırmıştır. Araştırma, bu anlatıların eleştirel analizi yoluyla, sanatın doğanın kırılganlığı ve dayanıklılığı üzerine düşünmeye sevk edişini içermektedir.

Bu çalışmada disiplinlerarası bir yaklaşımla, sanatın ekolojik bilinci nasıl hem yansıttığı hem de şekillendirdiğini göstermek adına sanat tarihi ve ekolojik teori birleştirilmektedir. Tarihsel yönelimler ve çağdaş uygulamalar incelenerek, sanatın insanlık ve çevre arasında entegre ve sürdürülebilir bir diyaloğu teşvik edebileceği öne sürülürken, elde edilen bilgilerle, daha geniş bir ekolojik adalet anlayışına katkıda bulunulabileceği ve zamanımızın zorluklarını ele alırken disiplinlerarası iş birliğinin zorunluluğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sanat tarihi, ekoloji, insan-doğa bağlantısı, disiplinlerarası metodoloji, çağdaş ekolojik söylemler.*

* Doçent Doktor, Altınbaş Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-0312-6920, firat.arapoglu@altinbas.edu.tr

sözlü bildiri

SIMONA KOSSAK VE BİALOWİEZA ORMANI

Füsun Deniz ÖZDEN*

ÖZ

Simona Kossak, ekolog ve bilim insanı olmanın yanı sıra ödüllü filmlerin de yazarıdır. Sanatçı bir aileden gelen Kossak'ın büyük büyükbabası, Juliusz Kossak'tır; Wojciech Kossak'ın torunu ve Jerzy Kossak'ın kızıdır. Bu isimler hem Polonya manzaralarını resmeden hem de Polonya tarihiyle ilgili üç ünlü ressamdır. Simona Kossak, bir kız torun olarak, babası ve büyükbabaları gibi ressam olup Polonya manzaralarını karşısından bakıp resmetmek yerine, ormanın içinde olmayı tercih etmiştir. Bialowieza Ormanı'nda elektrik ve suyu olmayan ahşap bir kulübede 30 yıldan fazla yaşayan Kossak, hayatın basit ve doğayla iç içe olması gerektiğine inanan öncü bir çevrecidir. Hayvanlarla sıra dışı iletişimi ve doğaya adanmış bir yaşamı olan Kossak'ın yaşadığı orman, Polonya'nın doğal zenginliğinin ve çeşitliliğinin bir sembolüdür. Unesco'nun Dünya Mirası Listesi'nin yanı sıra Unesco'nun Dünya Biyosfer Rezervleri Listesi'ne de dahil edilen Milli Parkın sembolü Avrupa bizonudur. Avrupa'nın en ağır kara hayvanı olan, tüm dünyada sadece 3.000 tane var olduğu bilinen ve 1.200'ü Polonya'da yaşayan bizonların varolması, eko sistemde döngünün sürekliliğini sağlamada ormanların korunmasının önemini göstermektedir. Simona Kossak'ın bir biyolog olarak ilgisi daha çok hayvan davranışları üzerine olsa da ormandaki bitki yaşamının korunmasında da aynı çabayı göstermiştir. "Simona Kossak'ın Sıradışı Yaşamı" filminde yer alan hikayelerden birinde, onun çalıştığı okulun çevresinde ölmekte olan kestane ağaçlarını kurtarma çabaları anlatılmıştır, ancak filmde bu çabaları çevresel nedenlerden daha çok duygusal nedenlerle ağaçlara olan bağlılığına dayandırılmıştır.

Bialowieza Milli Parkı için mücadele eden, bir doğasever aktivist olarak tarihe geçen Simona Kossak ile ilgili birçok belgesel ve film yapılmıştır. Bu çalışmada, belgesel film ve filmler aracılığıyla Simona Kossak'ı tanıtmak amaçlanmaktadır. Bunun yanında Kossak'ın partneri Lech Wilczek tarafından çekilmiş olan Kossak'ın hayvanlarla iletişimini yansıtan fotoğraflardan bir seçki, sadece belge değil, sanatçının doğayı anlama çabası olarak da nitelendirilebilir. Bu fotoğraflar, hayvanların iletişimini inceleyen "zoosemiotics" aracılığıyla analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Doğa, ekoloji, fauna, flora, zoosemiyotik.*

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID:0000-0003-4568-6838, fusundenizozden@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

SONİFİKASYON VE ÇOK DUYULU TASARIM: EKOLOJİ, ERİŞİLEBİLİRLİK VE TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM İÇİN BİR KÖPRÜ

Murat KARA*

ÖZ

Bu çalışma, sayısal verilerin işitsel biçimlere dönüştürülmesi süreci olan sonifikasyonun, disiplinlerarası bir iletişim aracı olarak sunduğu yenilikçi potansiyeli ele almaktadır. Görsel temsillerin ötesine geçerek işitsel algıya odaklanan bu yöntem, özellikle sanat, bilim, teknoloji ve tasarım alanlarının kesişiminde önemli bir etkileşim zemini sunmaktadır. Sonifikasyon, yalnızca estetik bir ifade biçimi olmanın ötesinde; erişilebilirlik, veri analizi ve kamusal farkındalık yaratımı gibi alanlarda da güçlü bir araç haline gelmektedir.

Araştırmanın temel amacı, sonifikasyonun çok duyulu tasarım yaklaşımlarıyla birleştiğinde sunduğu katkıları analiz etmektir. Bu bağlamda, işitsel veri temsillerinin, özellikle görsel bilgiye erişimi kısıtlı bireyler için daha kapsayıcı çözümler üretme kapasitesi, kullanıcı katılımını teşvik etme gücü ve soyut kavramları (örneğin iklim krizi, çevresel değişkenlik, kent ses manzaraları) somutlaştırarak toplumsal farkındalığı artırma potansiyeli değerlendirilmektedir.

NASA'nın astronomik veri projeleri, Yuri Suzuki'nin Sound Taxi enstalasyonu ve London Sound Survey gibi örnekler üzerinden, sonifikasyonun hem bilimsel hem de sanatsal bağlamlardaki uygulamaları tartışılmakta; bu uygulamaların iletişim, eğitim ve kamu katılımı boyutları irdelenmektedir. Ayrıca, etik ilkeler çerçevesinde geliştirilen, disiplinlerarası iş birliklerine dayalı sonifikasyon projelerinin, özellikle sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için kolektif eylemi destekleyebilecek etkili stratejiler sunduğu ileri sürülmekte ve sonifikasyonun yalnızca teknik bir yöntem değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümü tetikleyebilecek yaratıcı ve katılımcı bir araç olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sonifikasyon, ekoloji, görsel-işitsel tasarım, iklim krizi.*

* Doçent Doktor, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7285-887X, muratkara@mehmetakif.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR DİJİTAL TASARIMDA ENERJİ TASARRUFU VE VERİMLİLİK STRATEJİLERİ

Furkan UZUN*

ÖZ

Günümüzde giderek artan dijitalleşme ile birlikte, internet siteleri, mobil uygulamalar, sunucular ve kullanıcı cihazlarında gerçekleşen enerji tüketimi çevresel bir sorun haline gelmiştir. Dijital tasarım bağlamında, web siteleri ve mobil uygulamalar, sahip oldukları tasarım özelliklerine bağlı olarak farklı düzeylerde enerji tüketimine yol açabilmektedir. Bu durum; renk kullanımı, görsellerin optimize edilmesi ve minimal arayüz tercihleri gibi tasarım kararlarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu çalışmada, dijital tasarım süreçlerinde enerji tüketimini minimize etmeye yönelik çeşitli stratejiler ele alınacaktır. Sadeleştirilmiş ve optimize edilmiş görseller ile minimalist tasarımlar, işlevsiz grafiklerden ve gereksiz veri yüklerinden kaçınarak internet sitelerinin sunucularındaki yükü azaltabilir. Bu sayede sitelerin daha hızlı yüklenmesi sağlanarak hem kullanıcı memnuniyeti artırılabilir hem de sunucuların daha az çalışmasıyla enerji tüketimi azaltılabilir. Görsellerin ve medya dosyalarının optimize edilmesi de, düşük dosya boyutları sayesinde sayfaların hızlı yüklenmesine katkı sağlamaktadır. The Shift Project'in 2019 raporuna göre Ortalama bir web sayfasının görüntülenmesi yaklaşık 1.76 gram CO_2 salınımına neden olur ve bu da yaklaşık 0.0005 kWh enerji tüketimine karşılık gelir. Bu miktar 10 watt'lık bir LED ampulü yaklaşık 3 dakika çalıştırabilir. Buna ek olarak, mobil cihazlar aracılığıyla her gün aktif olarak kullanılan TikTok, Instagram, Facebook, YouTube gibi sosyal medya uygulamaları da ciddi düzeyde enerji tüketmektedir. Özellikle optimize edilmemiş video içeriklerinin izlenmesi gibi yüksek veri transferi gerektiren işlemler daha fazla enerji harcamasına yol açmaktadır. Örneğin, Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2019 yılında yayınladığı bir raporuna göre bir akıllı telefonda Wi-Fi üzerinden bir saatlik standart çözünürlüklü video izlemenin yaklaşık 0,037 kWh enerji tükettiğini belirtmiştir. 37 Wh enerjiyle yaklaşık 2–3 kez cep telefonu şarjı edebilirsiniz. Bu çalışma kapsamında, enerjiyi daha verimli kullanmayı hedefleyen yukarıdaki dijital tasarım stratejileri incelenecek, dijital tasarımda enerji verimliliğini sağlamak amacıyla uygulanabilecek tasarım tercihleri ortaya konularak, tasarımcılara ve kullanıcılara yönelik sürdürülebilir dijital tasarım pratikleri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Enerji verimliliği, dijital tasarım, sürdürülebilirlik, tasarım tercihleri, minimalizm*

Kaynakça:

The Shift Project. (2019). Lean ICT: Towards digital sobriety – Our new report. https://theshiftproject.org/en/article/lean-ict-our-new-report/

International Energy Agency. (2019). The carbon footprint of streaming video: Fact-checking the headlines. https://www.iea.org/commentaries/the-carbon-footprint-of-streaming-video-fact-checking-the-headlines

* Araştırma Görevlisi, Yeditepe Üniversitesi, ORCID: 0009-0001-1791-0292, furkan.uzun@yeditepe.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİ: ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİNE GENEL BAKIŞ

Serap NAZIR*

ÖZ

Birleşmiş Milletlerin, 2050 yılına kadar Dünya nüfusunun 10 milyarı aşacağı tahminleri, ülkelerin yönetimlerini, çevresel, sosyal ve ekonomik kaynakların etkin kullanımına yönelik politikalar üretmeye zorlamaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında öne çıkan 12.3 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi, 2030 yılına kadar kişi başı küresel gıda israfının perakende ve tüketici düzeyinde yarıya indirilmesini ve tedarik zincirindeki kayıpların azaltılmasını öngörmektedir. FAO ve BM Çevresinin geliştirdiği, kalkınma amaçlarının performansının takibine yönelik, "Gıda İsrafı Endeksi", Su Ayak İzi" ve "Karbon Ayak İzi" gibi çevresel göstergeler, gıda tedarik zincirinin en önemli aktörü olan yiyecek içecek sektörü ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmada, sektöre yönelik literatürde gıda israfı, su ayak izi ve karbon ayak izinin hesaplanması, bu unsurların kritik performans göstergeleri olarak izlenmesi ve azaltılmasına yönelik uygulamaların nasıl konumlandırılabileceği değerlendirilmiştir. Bu çalışma kapsamında 2021-2024 yılları arasında yiyecek ve içecek sektöründe söz konusu sürdürülebilirlik göstergeleri üzerine yapılan araştırmalar incelenmiş, FAO, UNEP, WRI, WWF ve IPCC gibi önemli uluslararası kuruluşların yayımladığı kurumsal raporlar temel alınarak ikincil veri kaynakları yöntemiyle kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Yapılan incelemelerde, FAO (2021) ve UNEP (2023) raporlarına göre gıda israfının yalnızca ekonomik kayıplara (yıllık yaklaşık 1 trilyon USD) neden olmadığı, çevresel sürdürülebilirliği de ciddi şekilde tehdit ettiği görülmektedir. Gıda israfı, yıllık 3,3 milyar ton CO_2 eşdeğeri sera gazı emisyonuna (emisyonların %8'i) ve 250 km^3 tatlı su kaybına (yıllık tüketimin %6'sı) yol açmaktadır. FAO'nun 2021 Gıda İsrafı Endeksi Raporu'na göre, küresel olarak üretilen gıdanın yaklaşık %17'si tüketim aşamasında kaybedilmektedir. Bu kaybın %61'i hane halklarından kaynaklanırken, gıda hizmetleri sektörü %26 ve perakende sektörü %13 oranında israfa neden olmaktadır. Ayrıca, bitkisel gıdaların su ayak izinin hayvansal gıdalara kıyasla daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, gastronomi profesyonellerinin sürdürülebilirlik odaklı kararlar alabilmesi için gıda israfı endeksi, su ayak izi ve karbon ayak izi gibi performans göstergeleri hakkında bilinçlendirilmesi hedeflenmektedir. Sektörde, gıda israfı, karbon ayak izi ve su ayak izi ile ilgili daha kapsamlı ve güvenilir veri toplama sistemlerinin geliştirilmesi gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Sektör profesyonellerinin ve tüketicilerin gıda israfı ve çevresel etkileri konusunda farkındalıklarının artırılması, sürdürülebilir davranış değişikliklerini teşvik edebilir. Ayrıca, gıda atıklarının geri dönüştürülmesi ve yeniden kullanılması yoluyla kaynak verimliliğinin artırılması, sektörün çevresel etkilerini minimize etmede kritik bir rol oynayacaktır

Anahtar Kelimeler: Çevre dostu menüler, gastronomi, gıda israfı endeksi, karbon ayak izi, su ayak izi.

* Doktor Öğretim Üyesi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9706-972X, serapnazir@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR İÇ MEKÂN TASARIMINDA TERMAL KONFOR VE DOĞAL HAVALANDIRMA İLİŞKİSİ

Nedim ALİCİ*

ÖZ

Ekolojik sürdürülebilirlik, çağdaş iç mekân tasarımında giderek daha fazla önem kazanan; yalnızca estetik ve işlevsel beklentileri değil, aynı zamanda kullanıcı sağlığı ve enerji verimliliğini gözeten bütüncül bir yaklaşıma dönüşmüştür. Bu dönüşüm içerisinde termal konfor ve doğal havalandırma faktörleri, sürdürülebilirlik ilkeleriyle entegre edilmesi gereken temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak mevcut literatürde bu iki parametrenin iç mekân ölçeğindeki etkileşimine sınırlı sayıda çalışma yer vermektedir. Bu bağlamda yürütülmesi planlanan bu araştırma, sürdürülebilir iç mekân tasarımı kapsamında bu iki faktöre odaklanarak, malzeme özellikleri ve pasif iklimlendirme stratejileri aracılığıyla konfor ve çevresel performans arasındaki ilişkileri sistematik biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada, sistematik literatür taraması yoluyla; düşük termal geçirgenliğe ve düşük karbon ayak izine sahip iç mekân yüzey malzemeleri, doğal hava dolaşımını destekleyen mekânsal düzenlemeler (örneğin çapraz havalandırmaya uygun açıklık tasarımları) ve VOC salımı düşük biyobazlı yapı malzemelerinin kullanıcı konforu ve sağlığı üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Araştırmanın sunmayı hedeflediği özgün katkı, termal konfor ve doğal havalandırmayı birlikte değerlendiren, iç mekân ölçeğinde uygulanabilir ve sürdürülebilirlik bağlamında bütünleşik tasarım yaklaşımları geliştirmektir. Bu çerçevede belirlenmesi öngörülen stratejiler; doğal hava sirkülasyonuna izin veren iç mekân yerleşim ilkeleri, biyobazlı iç kaplama malzemeleri ve iç hava kalitesine duyarlı pasif çözümler gibi yönelimleri kapsamaktadır. Yapı kabuğuna dair stratejiler ise yalnızca iç mekân termal dengesiyle doğrudan ilişkili olduğu ölçüde, ikincil ve destekleyici bağlamda ele alınacaktır. Bu ön değerlendirme, tamamlanması planlanan araştırmanın teorik temelini oluşturmakta olup; iç mimarlık, sürdürülebilir malzeme tasarımı ve çevresel psikoloji disiplinleri arasında bütüncül bir perspektif sunmayı hedeflemektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma, sürdürülebilir iç mekân tasarımında termal konfor ve doğal havalandırma arasındaki çok boyutlu ilişkinin derinlemesine incelenmesini hedefleyerek, çevresel performans ve kullanıcı sağlığına duyarlı bütüncül tasarım yaklaşımlarına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Disiplinlerarası bir bakış açısıyla geliştirilecek bu yaklaşım, iç mimarlık pratiğinde çevre dostu malzeme tercihleri ve pasif stratejilerin entegrasyonuna yönelik özgün bir çerçeve sunarak, konu kapsamındaki mevcut literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Termal konfor, doğal havalandırma, sürdürülebilir iç mekân tasarımı, pasif iklimlendirme stratejileri, biyobazlı yapı malzemeleri.

* Dr. Öğretim Üyesi, Sinop Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2648-5822, nalici@sinop.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMINI DÖNGÜSEL EKONOMİ VE MİMARİ TASARIM İLİŞKİSİ İLE DEĞERLENDİRME

Burcu KISMET CONK*

ÖZ

İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (UN SDGs) gerçekleştirmek için döngüsel ekonomi, hem bir sistem yaklaşımı hem de tasarım modeli olarak büyük önem taşımaktadır. Döngüsel ekonominin temel amacı, kaynak kullanımını ve atık oluşumunu en aza indirirken, ürünlerin değerini ve kullanım ömrünü en üst düzeye çıkarmaktır. Bu bağlamda, inşaat sektörü ve mimari tasarım süreçleri, sürdürülebilir şehirlerin oluşturulmasında kilit bir rol oynamaktadır. Mimarlık alanının en önemli ürünlerinden olan binaları, döngüsel ekonomi bağlamında düşünmek ve yeniden ele almak, sürdürülebilir şehirlere ulaşmak için önemli bir adımdır. Mimari tasarım, yapı malzemelerinin ve yapı teknolojilerinin seçimi, kullanım süresi, yeniden değerlendirilmesi ve geri dönüşüm süreçleri açısından döngüsel ekonomi prensipleriyle doğrudan ilişkilidir. Döngüsel ekonominin temel stratejilerinden biri olan 10R (Refuse, Rethink, Reduce, Reuse, Repair, Refurbish, Remanufacture, Repurpose, Recycle, Recover), mimari tasarım süreçlerinde nasıl uygulanabileceği açısından kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır.

Bu çalışma, döngüsel ekonominin temel prensiplerinin mimari tasarıma nasıl entegre edilebileceğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Döngüsel tasarım ve mimari tasarım kesişim noktaları incelenerek, sürdürülebilir yapılı çevrelerin oluşturulmasına yönelik değerlendirme sunulacaktır. Sonuç olarak, mimari tasarım süreçlerine döngüsel ekonomi stratejilerinin entegre edilmesi, daha sürdürülebilir, kaynak verimliliği yüksek ve düşük karbon ayak izine sahip yapıların oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Döngüsel ekonomi, döngüsel tasarım, mimari tasarım.*

* Araştırma Görevlisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7690-9953, burcukismet@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR TEKSTİL TASARIMI VE EKOLOJİK SORUMLULUK

Leyla AKSOY GÜLEN*

ÖZ

Bu çalışmada, son yıllarda oldukça yaygın bir şekilde kullanılan sürdürülebilirlik kavramı ve ekoloji arasındaki ilişkinin tekstil tasarımı açısından nasıl şekillendiği incelenmektedir. Bilindiği gibi, ekoloji, doğada bulunan canlı ve cansız varlıkların birbiriyle etkileşim halinde oluşturdukları ekosistemlere odaklanırken, tüm organizmaların içinde yaşadıkları çevre ile kurdukları ilişkiler ve bu ilişkilerin sürekliliği önem kazanmaktadır. Bu süreklilik, biyoçeşitliliğin yüksek olduğu, doğal döngülerin bozulmadan kendine özgü uyumlu ve tutarlı gelişimini sürdürebildiği ekolojik denge ile sağlanmaktadır. Fakat içinde bulunduğumuz çağda, insanın baskın yaşam biçimleri ile dünyanın jeolojik yapısını belirgin bir şekilde etkilediği vurgulanarak tanımlanan Antroposen Çağı'nda, insanın parçası olduğu doğaya tahakküm uygulamasıyla pek çok ekolojik sorun yaşandığı görülmektedir. Bu bağlamda, bu sorunların giderek çeşitlenmesi ve artarak büyümesi ile geleceğe yönelik sağlıklı beklentilerin gerçekleşme potansiyelinin daralması sonucunda gerekli düzenlemelerin yapılması hedeflenerek ortaya çıkan sürdürülebilirlik kavramı, pek çok alanda etkili olmaktadır. Örneğin, özellikle üretim ve tüketim süreçleri ile gerekli atık yönetiminin yapılamaması bakımından doğaya en çok zarar verdiği bilinen endüstriyel alanlardan biri olarak tekstil alanında, tasarım aşamalarından başlayarak tüm üretim ve kullanım aşamalarında sürdürülebilirlik kavramı öne çıkmaktadır. Bu kapsamda, tasarım süreçlerinin estetik değerler ve işlevsel özellikler gibi temel tasarım bileşenleri ile beraber ekolojik sorumluluk taşıyan süreçler olarak yeniden değerlendirilmesi önemli hale gelmektedir. Burada, üretim süreçlerinde sürdürülebilir malzemelerin ve yöntemlerin kullanılmasının, tedarik zinciri aşamalarının izlenebilirliği ve şeffaflığı ile birlikte yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının ve enerji verimliliğinin sağlanmasının yanı sıra; adil ticaret, iş gücü haklarının ve güvenli çalışma koşullarının sağlanması, yerel üretimin desteklenmesi gibi uygulamalara öncelik verilmesi gerekmektedir. Ayrıca kullanıcıların bu konuya ilişkin duyarlılığının artması ve gerekli tedbirlerin alınması yönünde çalışmaların geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sürdürülebilirlik konusunun çevresel, ekonomik ve toplumsal koşullar açısından kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi gerekliliğini vurgulamaktır. Bu bağlamda yapılan literatür taraması ile beraber çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak, elde edilen veriler doğrultusunda doğayı, sadece insanın kullanımı açısından daha faydalı hale getirilmesi gereken bir alan olarak değil; insanın, doğayı oluşturan diğer canlı ve canlı olmayan varlıklarla beraber döngüsel bir ilişki içinde olduğu "bütün" olarak değerlendirip, sürdürülebilirliğin sağlanması gerekliliği öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik sorumluluk, izlenebilirlik, sürdürülebilirlik, şeffaflık, tekstil tasarımı.

* Doktor Öğretim Üyesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-5186-3194, leyla.aksoy@msgsu.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜN TASARIMLARININ CMF TASARIMI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Elmas Merve ÖZYURT*

ÖZ

Bu çalışma, sürdürülebilir ve ekolojik yaklaşım ile üretilmiş endüstriyel ürünlerde CMF (Renk, Malzeme, Yüzey bitişi) tasarımının entegrasyonunu detaylandırarak, bu unsurların çevresel sorumlulukla uyumunu ele almaktadır. Sürdürülebilirlik, günümüzde sadece bir tasarım ilkesi değil, aynı zamanda küresel bir gereklilik haline gelmiştir. Çevresel etkilerin olumsuz yönde artması ile kaynakların verimli kullanılması göz önünde bulundurulması gereken kritik bir hedeftir. CMF tasarımı, estetik ve işlevselliği bir araya getirirken, bu disiplinin sürdürülebilirlik ile buluşması da giderek önem kazanmaktadır.
Sürdürülebilir ürünlerde çevre dostu malzeme seçimlerinin yanı sıra geri dönüştürülebilir materyallerin ve enerji verimli üretim süreçlerinin entegrasyonu önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda, doğal ve yenilenebilir malzemelerin kullanımı, toksik olmayan kaplamalar ve çevresel etkisi düşük üretim süreçleri önem kazanmaktadır. Kompozit malzemeler ve geri dönüştürülmüş materyallerin kullanımı, çevresel yükümlülüklerin azaltılmasında kritik bir rol oynamakta, aynı zamanda estetik bir zenginlik de sunmaktadır. Renk paletleri açısından bakıldığında, sürdürülebilir ürünlerde genellikle doğadan ilham alan doğal tonların kullanıldığı görülmektedir. Yüzey işlemleri ve kaplamalar ise, ürünün dayanıklılığını artırırken, çevresel etkiyi minimize edecek şekilde tasarlanmalıdır. Örneğin, biyolojik olarak çözünebilen kaplamalar tercih etmek, ürünlerin hem görsel hem de işlevsel açıdan uzun ömürlü olmasına katkı sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında ele alınan sürdürülebilir yaklaşımlı endüstriyel ürünlerin renk, malzeme ve yüzey bitişleri üzerinden gruplanmıştır. Bu gruplamalar işlevsel ve duygusal etkileri üzerinden tartışılmıştır. Sürdürülebilir ve ekolojik ürünlerde CMF tasarımının estetik, işlevsel ve çevresel sorumluluk anlayışlarını nasıl birleştirdiğini göstermeye çalışan bu çalışma, belirli sektörlerde yer alan ürünlerin görsel analizlerini ele almıştır. Aynı zamanda bu sektörlerde çevre dostu tasarımın nasıl teşvik edildiğini ortaya koymaktadır. CMF tasarımı üzerinden ürünlerin tartışıldığı bu tasarım unsurları, ürünlerin çevresel etkilerini azaltırken, estetik ve fonksiyonel gereksinimleri üst seviyede karşılayarak, pazarda sürdürülebilir ürünlerin rekabet avantajı sağlamasına olanak tanımaktadır. Dolayısıyla, CMF tasarımının sürdürülebilirliği destekleyen bir araç olarak değerlendirildiği bu çalışma, gelecekteki endüstriyel tasarım stratejileri için de önemli bir bakış açısı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir tasarım, CMF Tasarımı, ekolojik tasarım, endüstriyel tasarımı, ürün tasarımı.

* Doktor Öğretim Üyesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-6187-3038, elmasmerve.ozyurt@msgsu.edu.tr

sözlü bildiri

SÜRDÜRÜLEMEZ 'SÜRDÜRÜLEBİLİR' YAPILAR, MİMARİDE GREENWASHING KAVRAMI

Hazal ŞENTÜRK*

ÖZ

Bir tasarım veya inşaat projesinin sürdürülebilir veya çevre dostu olduğu izlenimini vermek için yanlış veya abartılı iddialarda bulunmak, mimarlık bağlamında "yeşil aklama" olarak adlandırılmaktadır. Çevresel kaygıların artmasıyla birlikte bu kavram pazarlama tekniklerinde yaygın olarak görülen bir etik problem haline gelmiştir. Greenwashing yapılarda genel olarak cepheye birkaç bitki gibi yüzeysel yeşil unsurların eklenmesi, yanıltıcı sertifikalar veya etiketlerin kullanımı, binaların enerji verimliliği veya karbon ayak iziyle ilgili verilerin hatalı/eksik sunulması ya da tasarımda yeşil renk, doğal görünümlü malzemeler vb. kullanılarak görsel algının yönlendirilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Gerçekten çevre dostu çözümlerin yüksek maliyeti, standartlarda yer alan bazı eksiklikler ve sürdürülebilir projelere olan talebin artması nedeniyle işletmelerin daha fazla müşteri çekmek için düşük bütçelerle konu hakkında algı yaratmaya çalışması bu durumun ortaya çıkış nedenleri arasında gösterilebilir.

Yeşil aklamanın çeşitli olumsuz etkileri bulunmaktadır: Çevresel zararları gizlemekte, kamuoyunun güvenini zedelemekte ve gerçek çözümlere yatırım yapılmasını engellemektedir. Mimari projelerin detaylarının, kullanılan malzemelerin, enerji verimliliği bilgilerinin şeffaf bir şekilde sunulması, LEED, BREEAM gibi uluslararası kabul görmüş sertifikaların tercih edilmesi, mimarlar-mühendisler ve yapı kullanıcılarının konu hakkında eğitilmesi, yerel yönetmeliklerin daha bağlayıcı hale gelmesiyle konu hakkında gelişme kaydedilmesi mümkündür. Çalışma kapsamında ülkemizden ve dünyadan örneklerin incelenmesiyle Greenwashing kavramı hakkında farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu örnekler, yeşil aklamanın mimarlık sektöründe nasıl gerçekleşebileceğini ve projelerin gerçek çevresel etkilerini nasıl maskeleyebileceğini göstermektedir. Tasarımda çevresel açıdan sorumlu bir gelecek inşa etmek için doğru ve ölçülebilir sürdürülebilirlik kriterlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunların geçerliliğini değerlendirmek için ise projelerin yaşam döngülerinin her aşamasındaki çevresel etkileri dikkate alınmalıdır. Bu nedenle sadece estetiği değil, enerjiyi, suyu, malzeme kullanımını ve karbon emisyonlarını da dikkate alan kapsamlı bir stratejinin tercih edilmesi gerekmektedir.

Yeşil aklama, gerçekten sürdürülebilir projeleri engelleyebileceği, kaynakların yanlış yönlendirilmesine neden olabileceği ve çevre sorunlarının çözümünü geciktirebileceği için, mimari projelerin başlangıcında bunu önlemek etik gerekliliklerin yanı sıra çevresel sorumluluğun bir bileşeni ve parçasıdır.

Anahtar Kelimeler: *Sürdürülebilirlik, greenwashing, mimarlık, çevresel etki, yeşil aklama.*

* Doktor Öğretim Üyesi, Fenerbahçe Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-7323-4578, hazal.senturk@fbu.edu.tr

sözlü bildiri

TÜRKİYE'DE COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLERİN BÖLGESEL DAĞILIMI VE EKOLOJİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ayşenur ERTEN MARAZ*

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye'de coğrafi işaret (Cİ) tescili almış ürünlerin bölgesel dağılımını analiz etmekte ve bu ürünlerin ekolojik sürdürülebilirlik bağlamındaki işlevlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Coğrafi işaretler; belirli bir bölgeyle özdeşleşmiş, üretim biçimi, kalite, ün veya diğer karakteristik özellikleriyle kaynağına bağlı ürünleri tanımlayan hem üreticiye yasal koruma sağlayan hem de tüketiciye ürünün orijinalliği hakkında güvence veren tescil sistemleridir. Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) tarafından yürütülen bu sistemde coğrafi işaretler, "menşe adı" ve "mahreç işareti" olmak üzere iki farklı kategori altında sınıflandırılmaktadır.

Araştırmada nitel yöntemlerden betimsel analiz deseni benimsenmiş ve veri kaynağı olarak Nisan 2025 itibarıyla TÜRKPATENT tarafından yayımlanan güncel coğrafi işaret tescil listesi kullanılmıştır. Doküman analizi tekniğiyle gerçekleştirilen veri incelemesinde ürünlerin illere, coğrafi bölgelere ve kategorilere göre dağılımları sistematik biçimde değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre Türkiye genelinde 1733 coğrafi işaretli ürün tescillenmiştir. Bu ürünlerin bölgesel dağılımında Gaziantep (107), Konya (84), Erzurum (60) ve Diyarbakır (59) gibi illerin ön plana çıktığı; buna karşılık Kırıkkale (3), Yalova (4) ve Tunceli (4) gibi illerde tescil sayılarının oldukça düşük olduğu belirlenmiştir. Kategorik sınıflandırmada ise "yemekler ve çorbalar" (476 ürün) ile "fırıncılık ve pastacılık mamulleri" (352 ürün) en yoğun grupları oluşturmakta; bunları meyve-sebze ürünleri, süt ve süt ürünleri, el sanatları ve geleneksel içecekler gibi kategoriler takip etmektedir.

Coğrafi işaretli ürünlerin, yalnızca ekonomik değer yaratmakla sınırlı kalmadığı; aynı zamanda yerel üretim geleneklerinin devamlılığını sağladığı, bölgesel biyoçeşitliliğin korunmasına katkı sunduğu ve düşük karbon ayak izine sahip üretim-tüketim ilişkilerini teşvik ettiği görülmektedir. Özellikle yerel tohumların, geleneksel üretim tekniklerinin ve kadın emeğine dayalı el sanatlarının sürdürülebilir kırsal kalkınmaya sunduğu katkılar çalışmada detaylı şekilde ele alınmıştır. Bununla birlikte, bu ürünlerin yerel kaynaklara dayanması ve kısa tedarik zincirleriyle pazara sunulması, ekolojik sürdürülebilirlik açısından önemli avantajlar sağlamaktadır.

Sonuç olarak, coğrafi işaretler yalnızca bir tescil sistemi ya da pazarlama aracı olarak değil; kültürel mirasın taşıyıcısı, yerel ekonomilerin güçlendiricisi ve doğayla uyumlu üretim biçimlerinin sürdürücüsü olarak çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Türkiye'nin sahip olduğu bu potansiyelin, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle bütünleşik biçimde değerlendirilmesi hem kırsal kalkınmanın desteklenmesi hem de çevresel korumanın sağlanması açısından stratejik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: *Coğrafi işaret, sürdürülebilir kalkınma, kültürel miras, ekolojik sürdürülebilirlik, yerel üretim.*

* Araştırma Görevlisi, Beykoz Üniversitesi, ORCID: 0009-0004-4668-330X, aysenurerten@beykoz.edu.tr

sözlü bildiri

TÜRKİYE'DE HALKIN ENERJİ POLİTİKALARINA KATILIMI: HABERMAS'IN KAMUSAL ALAN KURAMI ÇERÇEVESİNDE BİR DEĞERLENDİRME

Alican ÖZER*

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye'de halkın enerji politikalarına katılımını Jürgen Habermas'ın kamusal alan kuramı çerçevesinde incelemektedir. Kamusal alan, bireylerin rasyonel tartışmalar yoluyla ortak sorunlara çözüm aradığı demokratik bir iletişim ortamı olarak tanımlanırken, Türkiye'de enerji politikalarının şekillenmesinde bu alanın etkin biçimde işlemediği gözlemlenmektedir. Özellikle merkeziyetçi karar alma yapıları, katılım mekanizmalarının yetersizliği ve şeffaflık eksikliği, halkın enerji politikalarına dahil olmasını sınırlandırmaktadır.

Çalışma, nitel bir araştırma tasarımı benimsemekte; yöntem olarak literatür taramasıyla birlikte seçilmiş örnek olay analizlerine dayanmaktadır. Türkiye'de enerji politikalarına yönelik sivil toplum katılımını değerlendirmek amacıyla, yenilenebilir enerji savunuculuğu, HES karşıtı yerel hareketler, nükleer enerji projelerine yönelik protestolar ve fosil yakıt karşıtı girişimler gibi dört ana temsili vaka çalışması incelenmiştir. Bu bağlamda, 2010-2024 yılları arasında yayınlanmış STK raporları, medya içerikleri, kampanya materyalleri ve kamuya açık karar alma belgeleri analiz edilmiştir. Bu analizler, Habermas'ın kamusal alan kuramı temel alınarak, sivil aktörlerin kamusal müzakereye etkisi ve demokratik katılım kapasiteleri çerçevesinde yorumlanmaktadır.

Elde edilen bulgular, Türkiye'de enerji politikaları üzerine yürütülen tartışmaların çoğunlukla teknik ve merkezi düzeyde kaldığını; halkın görüşlerinin karar süreçlerine kurumsal olarak yansımadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bazı yerel hareketlerin sınırlı da olsa kamuoyu oluşturma ve enerji projelerini etkileme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir. Sonuç olarak çalışma, Türkiye'de enerji politikalarının daha katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir hale gelebilmesi için demokratik yönetişim ilkelerinin güçlendirilmesi, yerel halkın karar süreçlerine kurumsal biçimde entegre edilmesi ve kamusal alanın genişletilmesi yönünde öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Enerji politikaları, kamusal alan, halk katılımı, sivil toplum, çevre hareketleri.*

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-3522-3434, ozeralican@hotmail.com

poster bildiri

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KUTUPLARDAKİ KİRLİLİĞE DİKKATLERİNİ ÇEKMEK VE KÜRESEL ÇEVRE PROBLEMLERİNE KARŞI DUYARLILIK GELİŞTİRMELERİNİN SAĞLANMASI

Handan HANEDAR*

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kutuplardaki kirliliğe yönelik farkındalıklarını artırmak ve küresel çevre problemlerine karşı duyarlılık geliştirmelerini sağlamaktır. Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul'daki bir özel öğretim kursunda öğrenim gören 32 sekizinci sınıf öğrencisi ile birlikte yürütülmüştür. Araştırmada probleme dayalı öğrenme yöntemi kullanılmış ve öğrenciler çeşitli etkinlikler yoluyla konuya dahil edilmiştir.

Çalışmanın uygulama kısmına başlamadan önce öğrencilerin çevre bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla "Çevre Bilgi Testi", çevreye yönelim tutumlarını ölçmek amacıyla da "Çevresel Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanan "Ön Görüşme Soruları"sorulmuştur. 8.sınıf öğrencilerinin kutuplardaki kirliliğe yönelik farkındalıklarını artırmak ve küresel çevre problemlerine karşı duyarlılık geliştirmelerini sağlamak amacıyla yapılan etkinlikler şu şekildedir; "TRT; Gezegenin Kara Kutusu: Antartika" belgeselinin izletilmesi, araştırmacının kutup araştırmacısıyla yaptığı röportaja ait videonun sınıf ortamında izletilmesi, çevre sorunları ile ilgili çeşitli deneylerin yapılması ("Buzulların Erimesi" deneyi, Lastik Yumurta-Asit Deneyi, "Çevre Dostu Biyoplastik Yapalım" deneyi, "Nanopartiküllerin Kullanılarak Ağır Metal Kirliliğinin Giderilmesi" deneyi). Uygulama süresince, her etkinlik sonrasında öğrenciler öğrenme günlükleri doldurarak süreç hakkındaki düşüncelerini paylaşmıştır. Çalışmanın sonunda ise aynı çevresel tutum ölçeği , çevre bilgi testi ve görüşme soruları tekrar uygulanarak öğrencilerin bilgi ve tutum değişiklikleri analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında nicel ve nitel analiz yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Nicel veriler, SPSS programı ile analiz edilerek ön-test ve son-test sonuçları karşılaştırılmıştır. Nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle incelenmiş, öğrencilerin öğrenme günlükleri ve görüşme formlarından elde edilen ifadeler temalara ayrılarak yorumlanmıştır. Bu araştırma, etkinlik temelli çevre eğitiminin ortaokul öğrencilerinin çevre bilgisi, tutumu ve kavramsal farkındalıkları üzerinde anlamlı ve olumlu etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

Öğrencilerin çevre bilgi testindeki puanları ortalama 14,59'dan 20,63'e, çevresel tutum puanları ise 110,06'dan 116,25'e yükselmiş; tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı gelişmeler gözlenmiştir ($p<0.05$). Nitel bulgular da bu gelişimi desteklemiş; öğrenciler mikroplastik, küresel ısınma ve kutup kirliliği gibi kavramları daha bilimsel ve çevreci bir dille ifade etmeye başlamış; öğrenme günlüklerinde çevreye karşı duyarlılık kazandıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak uygulanan etkinliklerin öğrencilerde hem bilgi düzeyinde hem de çevresel bilinç ve tutum boyutunda anlamlı farklılıklar oluşturduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel farkındalık, çevre sorunları, kutuplar, küresel ısınma, sürdürülebilirlik.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, handanhanedar97@gmail.com